СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CX П'ЯТНИЦЯ, 31 ЖОВТНЯ 2003 РОКУ ЧИСЛО 44 VOL. CX FRIDAY, OCTOBER 31, 2003 No. 44

Неочікувана інтенсивність нападів у Багдаді

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – На пресовій конференції 28 жовтня Президент Джордж Буш поклав вину за вчинені останніми днями ракетні вибухи у Багдаді не тільки на залишки прихильників режиму Садама Гусейна, але також і на „закордонних терористів", які дістаються до Іраку з Сирії та Ірану. 27 жовтня Президент зустрічався у Вашінґтоні з Полом Бремером III, головним цивільним адміністратором в Іраку, для обговорення ситуації, й того ж дня у Багдаді сталися самозгубні вибухи. В основному Президент Дж. Буш уважає, що США і коаліційні сили чим раз краще опановують ситуацію та безпеку в Іраку. Він назвав ці терористичні вибухи ознакою розпачу. „Чим успішнішими у відбудові Іраку будуть наші заходи, тим більше ці вбивці реагуватимуть", – сказав Президент. Іракські та американські офіційні чинники у Багдаді приписують ці акції окремим клітинам прихильників режиму Садама Гусейна.

Натомість 23 жовтня секретар Департаменту оборони Доналд Рамсфелд, який повернився з кількаденної поїздки до Іраку, дав дещо іншу оцінку стану того, що досягнула американська влада в Іраку для перемоги у гльобальній війні з тероризмом. З цього приводу Д. Рамсфелд у доповідній записці, оприлюдненій 22 жовтня в американській пресі, каже, що у цій боротьбі у США є як перемоги, так і поразки. Глава Пентагону звертається до високопосадових працівників свого департаменту з проханням обговорити результати діяльности антитерористичних коаліцій в Афганістані та в Іраку.

У центрі Багдаду 27 жовтня пролунали п'ять потужних вибухів, що струсонули місто у перший день священного для мусульман місяця Рамадан. Внаслідок вибухів загинули щонайменше 35 осіб, а поранено понад 230. Більшість загиблих і поранених – іракці.

Перший вибух пролунав біля будівлі Міжнародного Червоного Хреста, де вибухнув автомобіль іракської швидкої допомоги. Ще один самозгубний бомбовий напад було вчинено на одну з дільниць поліції. Також пролунали вибухи біля іракського міністерства зв'язку і ще кількох поліційних дільниць. Загинули четверо поліцейських, серед поранених – 10 американських вояків.

Ранкові напади у різних районах Багдаду було здійснено майже одночасно, коли люди поспі-

(Закінчення на стор. 3)

Українські прикордонники не залишають Тузли

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Українські прикордонники 29 жовтня і надалі залишалися на острові Тузла у Керченській протоці і продовжували вартувати кордон України у посиленому режимі. 24 жовтня Кабінет міністрів України виділив значні кошти для укріплення прикордонного посту на Тузлі. Російські урядові джерела заявили, що це сталося всупереч домовленостям між головами урядів обох країн – В. Януковичем та М. Касьяновим - про виведення українських прикордонників з острова. Українські урядові джерела факту такої домовлености не підтвердили. Зокрема речник МЗС України Маркіян Лубківський сказав, що це було тільки побажанням російської сторони, і питання виведення українських прикордонників зараз розглядається.

25 жовтня на Таманському півострові росіяни провели акцію підтримки дій російського уряду у справі конфлікту з Україною навколо острова Тузла. У протесті взяли участь козаки російського Кубанського козачого війська, а також члени комітету Державної думи Росії з міжнародних справ. Росіяни призупинили будівництво дамби, але продовжують її укріплювати. Голова комітету з міжнародних справ Державної Думи Д. Рогозін, який перебуває на косі, заявив, що зупинка будівельних робіт на косі тимчасова. Тимчасово припинити будівництво греблі в Керченській протоці на час переговорів між Росією і Україною вирішила адміністрація Краснодарського краю.

30 жовтня, коли це число „Свободи" вже вийде з друкарні, у Києві відбудуться переговори міністрів закордонних справ Росії та України з проблем Азовсько-Керченської акваторії.

22 жовтня відбулася телефонна розмова президентів В. Путіна і Л. Кучми, які домовилися, що прем'єр-міністри двох країн 24 жовтня розглянуть комплекс питань, що стосуються Азовського моря і Керченської протоки, потім обговорення буде продовжене 30 жовтня в Києві на зустрічі міністрів закордонних справ двох країн.

Губернатор Краснодарського краю О. Ткачов заявив, що Тузла є частиною Росії. Він сказав, що земля, полита кров'ю кубанських козаків, є для них священною і вони відстоюватимуть інтереси краю.

Верховна Рада України 23 жовтня доручила голові парляменту В. Литвинові просити керівництво Парляментської Асамблеї Організації з безпеки та співпраці в Европі прислати спостерігачів у район

(Закінчення на стор. 3)

Проф. фон Гаґен: „Дюранте був ганьбою для 'Нью-Йорк Таймс'"

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – У четвер, 23 жовтня, газета „Нью-Йорк Таймс" опублікувала статтю під назвою „ 'Нью-Йорк Таймс' повинен відмовитися від нагороди Пуліцера з 30-их років – каже дорадник газети". В статті підкреслено, що Марк фон Гаґен, професор історії Колюмбійського університету, рекомендує скасувати нагороду Пуліцера, яку отримав в 1932 році кореспондент газети в Москві Волтер Дюранте, – з причини „відсутності балансу" в репортажах Дюранте про СССР і уряд Сталіна. А в неділю, 26 жовтня, „Нью-Йорк Таймс" опубікував декілька уривків з репортажів Дюранте, включно з його славним висловлюванням про завершення насильницької колективізації: „Але – кажучи брутально, – писав Дюранте 31 березня 1933 року, – ви не можете зробити омлету без того, щоб розбити яйця".

В липні „Нью-Йорк Таймс" звернувся до професора фон Гагена, наукова спеціяльність якого включає історію Росії раннього XX століття, з проханням перевірити репортажі Дюранте з Москви. „Нью-Йорк Таймс" стверджує, що газета отримала листовне прохання від Ради нагород Пуліцера на початку липня із проханням провести таку перевірку. (Агентство Асошіейтед Прес 22 жовтня повідомило, що Рада нагород Пуліцера отримала приблизно 15 тисяч поштових карток і електронних листів від українців з цілого світу з вимогою скасування нагороди для Дюранте).

У своєму 8-сторінковому звіті, поданому до газети „Нью-Йорк Таймс" професор фон Гаґен пише: „Брак балянсу і некритичне сприймання совєтських самовиправдань за їхні жорстокий і нищівний режим було недоброю послугою для американських читачів „Нью-Йорк Таймс" і далі „Дюранте не був унікальним серед репортерів... поділяючи ці незбалянсовані... погляди російської історії і совєтських людей. ... Декілька чужоземних кореспондентів потрапило під вплив Сталіна... що очевидно сталося і з Дюранте... На нещастя, ... такі погляди не вирізнили його репортажі як надзвичайні і проникливі... його репортажі не витримали навіть мінімальний іспит часу...". Професор фон Гаґен також підкреслив, що В. Дюранте „часто писав ентузіястично пропаґандистською мовою своїх джерел в СССР... без будь-якої іронічної відстані чи критичних коментарів".

Професор фон Гаґен у своєму звіті не рекомендує прямо, як саме мають діяти Рада нагород Пуліцера чи „Нью-Йорк Таймс". Але в недавно опублікованих коментарях у декількох газетах, він підкреслив, що його думка полягає в тому, що нагорода повинна бути скасована. Для „Нью-Йорк Таймс" він заявив: „Вони (Рада нагород Пуліцера) повинні відібрати нагороду і зробити це в ім'я чести і слави „Нью-Йорк Таймс". ... Він (Дюранті) насправді був ганьбою в історії „Нью-Йорк Таймс".

Згідно з „Нью-Йорк Таймс", у редакційному листі до Ради нагород Пуліцера, надісланому разом зі звітом фон Гагена, видавець „Нью-Йорк Таймс" Артур Сольцберґер-мол. писав, що газета фізично не має нагороди Дюранте (правдоподібно, вона є власністю родини), тому неможливо її „повернути". А. Сольцберґер підкреслив, що газета дотримається будь-якого рішення Ради. Незважаючи на все це, в цинічному порівнянні до тактик, вживаних совєтами, А. Сольцберґер попереджає, що скасування нагороди може відновити „сталінську практику ліквідування імен переслідуваних осіб зі списків і з історії" і „Рада буде подавати прецедент для ревізії своїх рішень впродовж багатьох десятиріч".

Рада нагород Пуліцера збирається на свої засідання двічі на рік. Наступна зустріч відбудеться 21 листопада.

І. Яросевич

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Вибори мають бути чесними

КИЇВ. – США закликають Україну провести чесні і прозорі президентські вибори у 2004 році. Про це заявив Посол США Джон Гербст 28 жовтня увечорі в радіопрограмі „Громадського радіо". „Ми зацікавлені, щоб українці самі визначали своє майбутнє, щоб ніхто за них не вирішував, хто буде наступним президентом", – заявив Посол. Він зазначив, що США зацікавлені в тому, щоб кандидати не мали штучних обмежень під час проведення виборчої кампанії. На його думку, дуже важливо, щоб місцева влада не змушувала людей голосувати за того чи іншого кандидата. Дж. Гербст зазначив, що США уважно спостерігатимуть за ходом виборчої кампанії і, якщо будуть порушення принципів вільних виборів, США говоритимуть про це привселюдно.

В Іраку поранено сімох українців

КИЇВ. – Сімох українських миротворців було поранено в Іраку коли вони несли варту у місті ес-Сувейра увечорі 28 жовтня. За даними українського міністерства оборони, варта у складі 14 військовослужбовців на двох бронемашинах потрапила у засідку. Під бронемашинами було підірвано 3 фуґаси, а особовий склад потрапив під обстріл з ґранатометів і стрілецької зброї. П'ятьох поранених українців було евакуйовано вертолетом до базової лікарні у Багдаді, решта дістали медичну допомогу на місці. Ушкодження усіх поранених не є небезпечними для життя. За час перебування українського контингенту в Іраку один миротворець загинув і ще кілька дістали поранення внаслідок низки дорожніх пригод.

Україна може за 5 місяців увійти до СОТ

КИЇВ. – Приєднання України до Світової організації торгівлі може відбутися до кінця березня наступного року. Як повідомив депутат Верховної Ради Сергій Касьянов, учасник засідання міжнародної робочої групи, на переговорах у Женеві 28 жовтня Україна отримала позитивну оцінку підготувального процесу вступу до СОТ. Від членства у Світовій організації торгівлі Україну відділяють щонайбільше п'ять місяців. За словами С. Касьянова, який бере участь у переговорах від комітету Верховної Ради з євроінтеграції, дату наступного вирішального засідання представник Канади запропонував призначити на перший квартал наступного року. Саме тоді слухатиметься звіт робочої групи, затвердження якого фактично означатиме приєднання України до СОТ. На думку С. Касьянова, найбільш імовірним є позитивний результат, оскільки члени СОТ схвально оцінили пройдений Україною шлях до торговельної організації. Відкритими залишаються, питання захисту інтелектуальної власности, пільг сільському господарству та змін митних тарифів. Вони перейдуть у площину зобов'язань, які потрібно буде виконати протягом відведеного часу.

Політичні опоненти хочуть фізичної ліквідації В. Ющенка

ХАРКІВ. – Провідник бльоку „Наша Україна" Віктор Ющенко на прес-конференції у Харкові 26 жовтня підтвердив, що знає про заходи для його фізичної ліквідації. За його словами, „була історія, яка зачепила обставини, до яких були залучені різні інституції, у тому числі і в Україні. Я володію інформацією, яка говорить про те, що „по мою душу в Україну приїжджала людина". В. Ющенко вперше повідомив про спроби його фізичної ліквідації 24 жовтня під час міжнародного семінару „Ширша Европа – політика добросусідства", який відбувався у Києві. Виступаючи на Форумі демократичних сил Харківщини, В. Ющенко сказав, що перед його вилетом з Києва до Харкова надійшло повідомлення про те, що літак замінований. Він назвав це спробою зірвати проведення форуму в Харкові. Політик гостро критикував бльокування владою заходів опозиції, зауваживши, що Україна „скочується до методів політичної діяльности, яка характерна для країн Латинської Америки 1930-1940 років".

Нова хвиля тиску на українські ЗМІ

КИЇВ. – Комісія з журналістської етики 27 жовтня заявила про початок чергової кампанії влади проти засобів масової інформації в Україні. Президент Академії української преси Валерій Іванов пов'язав нову хвилю тиску із загостренням політичної ситуації та наближенням виборів. Політичні новини на більшості телеканалів виходять із спільними акцентами, добірками тих самих подій і навіть з однаковими формулюваннями. Про це свідчать попередні результати дослідження новинного телепростору, яке завершує проводити Академія української преси спільно з Інститутом соціології. Одноманітність поданих інформацій на конкуруючих каналах, за словами Валерія Іванова, свідчить, що всі керуються єдиними вказівками, які надходять з Адміністрації Президента та інших владних установ. Попри те, що тему „темників" обговорювали навіть у Раді Европи, вони продовжують формувати політику каналів. На думку В. Іванова, „знущанням над принципом дотримання закону" відреаґувала Генеральна прокуратура і на випадок в Кабінеті міністрів, коли журналістів не допустили до зустрічі з міністрами і зачинили двері прес-центру. Прокуратура ж скерувала запит Академії української преси у Кабінет міністрів.

Відбувся симпозіюм „Україна-НАТО"

КИЇВ. – 27 жовтня мав початок дводенний симпозіюм „Україна-НАТО" у форматі Ради евроатлантичного партнерства „Економічні аспекти евроатлантичної інтеґрації". Під час дводенної наради представники уряду України, апарату НАТО, вчені і фахівці в галузі міжнародних взаємин обговорили економічні аспекти евроатлантичної інтеґрації. У Міністерстві економіки та з питань европейської інтеґрації України зазначили, що засідання проводиться з метою здійснення державної політики, спрямованої на створення передумов для вступу України до Організації Північно-атлантичного договору.

„Зоряні" домовлености Президента Л. Кучми в Бразилії

КИЇВ. – Космодром Алкантара міститься найближче до екватора. Під час візити до Бразилії Президента України Леоніда Кучми підписано низку двосторонніх документів, серед яких – договір про співробітництво в космічній галузі. Йдеться про перший договір такого характеру, який підписала Бразилія. Він дозволить здійснювати запуски української ракети „Циклон - 4" з бразильського космодрому Алкантара. Його розташування поблизу екватора вважається майже ідеальним для пусків космічних ракет. Як твердить Міністерство науки та технології Бразилії, ракети, які стартують з Алкантари, використовують на 13 відсотків менше пального, ніж ті, що рушають з мису Канаверал в США, та на 31 відсоток менше, ніж ракети, пуск яких здійснюється з космодрому Байконур в Казахстані. Впродовж наступних трьох років обидві країни інвестують по 50 мільйонів долярів для розбудови космодрому Алкантара. Україна вкладатиме гроші у виробництво ракет, які виводять на космічну орбіту метереологічні та спостережні супутники, а також супутники зв'язку.

Закінчився театральний фестиваль

КИЇВ. – 26 жовтня завершився XI-ий Міжнародний театральний фестиваль „Мистецьке березілля", який відбувався у рамках Року культури в Україні. Пролог фестивалю відбувся ще у березні. Організатори зазначають, що його духовним патроном є видатний український режисер Лесь Курбас. Цьогорічний фестиваль присвячувався пам'яті талановитого українського сценографа Данила Лідера. Упродовж двох осінніх місяців на театральних сценах України глядачі побачили близько 40 постановок. Завершився фестиваль виставою Національного драматичного театру імени Івана Франка „Тев'є-Тевель" за твором Шолом-Алейхема.

Софія Лорен у Києві



Італійська кінозірка Софі Лорен в Києві, на відкритті фестивалю „Молодість", де її нагородили орденом Княгині Ольги. Фото УНІАН

КИЇВ. – 25 жовтня відкрився тридцять третій Міжнародний кінофестиваль „Молодість", котрий триватиме до 2 листопада. Церемонію відкриття у Палаці культури „Україна" провела зірка світового кіно, леґендарна Софія Лорен. 69-річна італійська актриса С. Лорен погодилась приїхати до Києва на відкриття міжнародного кінофестивалю „Молодість", тому що це місто викликає в неї приємні спогади. Вона добре пам'ятає свої зйомки у фільмі „Соняхи", які проходили у 1969 році в Полтавській області. Її приємні спогади посилюються тим, що тоді з нею в Україні був її син, який також знімався у „Соняхах". С. Лорен також зазначила, що значною мірою вплинуло на її згоду приїхати до Києва і те, що її „просив про це італієць." (В організації візити С. Лорен брав участь директор Італійського культурного центру в Україні Франко Болоні). Символом цьогорічної „Молодості" став „Пегас" відомої української художниці Марії Примаченко: у київському будинку кіно працюватиме виставка її найяскравіших творів.

У справі Г. Ґонґадзе арештовано офіцера міліції

КИЇВ. – Як повідомив 24 жовтня заступник Генерального прокурора Віктор Шокін, заарештовано колишнього начальника управління розвідки Олексія Пукача. При арешті у нього було вилучено дійсне посвідчення начальника департаменту розвідки МВС. О. Пукач на початкових етапах очолював слідство МВС у справі загибелі журналіста Г. Ґонґадзе. Прокуратура розслідує звинувачення у причетності до убивства Г. Ґонґадзе злочинної групи міліціонерів. У серпні під час затримання в міліції помер Ігор Гончаров, офіцер міліції, який раніше займав високу посаду. І. Гончарова було заарештовано в ході розслідування цих звинувачень. Його самого звинувачували в тому, що він очолював злочинну групу міліціонерів, яка здійснила кілька викрадень і вбивств.

Прем'єра фільму про фрески Бруно Шульца в Україні

КИЇВ. – У рамках міжнародного кінофестивалю „Молодість", який розпочався 25 жовтня в столиці України, відбулася українська прем'єра документальної стрічки „Знайдені картини" німецького режисера Беньяміна Ґайслера. Фільм присвячений знайденим 2001 року в Дрогобичі фрескам єврейсько-польського письменника й художника Бруно Шульца. Режисер Б. Ґайслер наголосив, що пов'язує з прем'єрою свого фільму в Україні особливі очікування. Стрічка „Знайдені картини" вже дістала визнання глядацького загалу в США, Канаді, Німеччині, Польщі й Чехії.

За повідомленнями інформаційних агентств

Українські...

(Закінчення зі стор. 1)

керченського конфлікту. Якщо цей конфлікт не буде врегульований у рамках двосторонніх переговорів, парламент вимагає привести в дію механізми, передбачені Будапештським меморандумом про ґарантії безпеки України у зв'язку з її приєднанням до договору про непоширення ядерної зброї, за яким у 1994 році США, Франція, Великобританія, Китай і Росія надали Україні ґарантії територіяльної цілісности і суверенітету у зв'язку з її відмовою від ядерної зброї. Верховна Рада створила також тимчасову спеціяльну комісію із забезпечення парляментської контролі за режимом державного кордону України в районі Тузли. Очолив комісію Ігор Осташ.

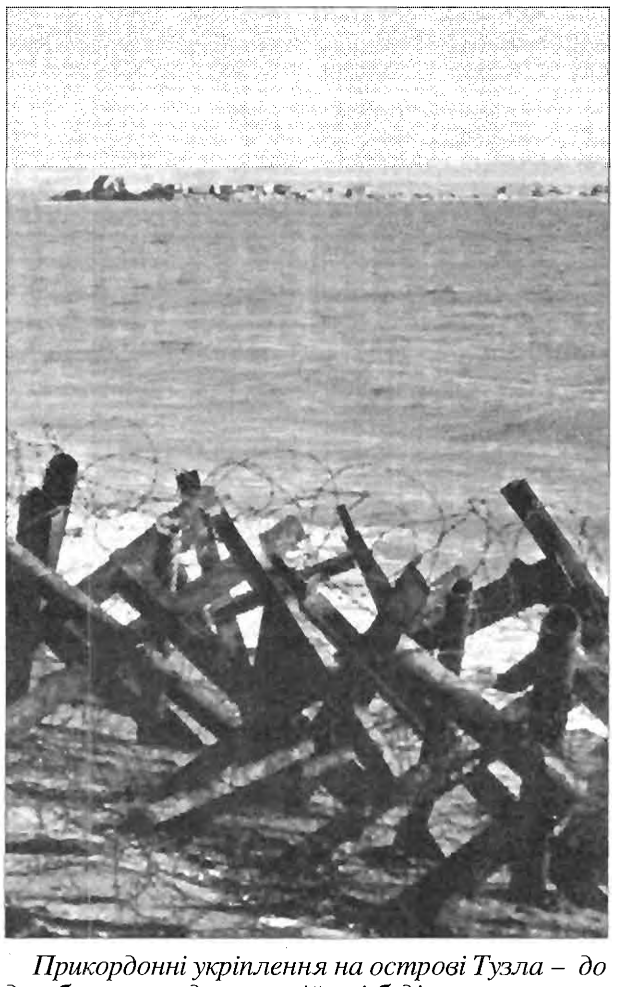
23 жовтня Л. Кучма прибув на острів Тузлу, щоб ознайомитися з розташуванням і побутовими умовами прикордонників. Українські прикордонники виставили впоперек руху російських будівельників два ліхтери – спеціяльні транспортні металеві конструкції завдовжки 38 і заввишки 35 метрів, які не дозволять росіянам перетнути державний кордон України.

Посол Канади в Україні Ендрю Робінсон заявив, що за нинішньої ситуації, пов'язаної з островом Тузлою, Україна може звернутися до міжнародних організацій і в разі потреби їй посприяє Канада. Канадський дипломат сказав: „Канада першою із західних держав визнала незалежну Україну в існуючих на той час кордонах".

За матеріялами ЗМІ



„Чи далеко росіяни від українського кордону?" – це питання з'ясовує на острові Тузла Головнокомандувач Збройних сил, Президент України Леонід Кучма. *Фото УНІАН*



Прикордонні укріплення на острові Тузла – до дамби, яку зводять російські будівники, залишається 100 м. *Фото УНІАН*

Закликаємо українців до протесту!

Зі Звернення СКУ до світового українства

Наміри аґресії зі сторони Російської Федерації супроти України у Керченській протоці ще раз доводять, що попри розвал СССР та великі світові переміни, Росія, хоча й проголошує свою „демократичність", фактично залишилась такою, якою завжди вона була. Політика потурання демократичним Заходом новітньому російському імперіялізмові нагадує потурання тим же Заходом аґресії гітлерівської Німеччини, що завершилась світовою війною.

Світовий Конґрес Українців гостро засуджує наміри Росії порушити державний кордон України; підтримує заходи України з вирішення конфлікту в дипломатичній площині зі застосуванням всіх можливих заходів оборони кордонів, суверенітету і територіяльної цілісности Української держави; закликає владу України терміново звернутися до світового співтовариства за допомогою у захисті суверенітету і територіяльної цілісности від імперіялістичних зазіхань Росії; закликає українство, яке чи ненайкраще розуміє суть російського імперіялізму, задемонструвати Росії, що російська аґресія знайде належну відсіч і що світ далі не терпітиме поновного шовінізму і аґресії Москви. Закликаємо світове українство впливати на держави свого поселення, щоб вони засудили цей акт аґресії.

Аскольд Лозинський,
президент
Віктор Педенко,
генеральний секретар
24 жовтня 2003 р.

Зі Звернення УККА до української громади

...Незважаючи на угоди, що існують між Україною та Росією, незважаючи на співпрацю двох держав і тісні економічні зв'язки, Росія знову вирішила приєднати до себе нашу Батьківщину і перетворити її в колонію. Попри всі протести Верховної Ради України та інших представників влади в Україні, керівництво Російської Федерації продовжує агресивно будувати греблю (дамбу), щоб приєднати український острів Тузла до свого Таманського півострова...

Український Конгресовий Комітет Америки (УККА), як найстарша та найбільша українська американська централя, категорично засуджує дії Російської Федерації і виступає за негайне припинення будівельних робіт, щоб запобігти збройному конфліктові... УККА активно підтримує заходи, які спрямовані на вирішення цього конфлікту та запобігання збройній конфронтації, а також активне підготування до захисту суверенітету та територіяльної цілісности України всіма потрібними способами.

...Ми повинні раз і назавжди довести Росії та її урядові, що Україна не є вассальною державою Росії, і не толеруватиме жодних замахів на свою незалежність. Закликаємо громаду вийти на демонстрації перед дипломатичними місіями Росії, підтримати кампанію УККА, адресовану Урядові США та міжнародни організаціям, з вимогою швидкої та гострої реакції на загарбницькі спроби Росії. Громада в США має великий досвід активного спротиву російським агресорам, і зараз нам потрібно знову його вжити. Не дамо Москві знову стати над Києвом і пригнічувати його волелюбний нарід!

За Крайову Екзекутиву УККА:

Михайло Савків, мол.,
президент
Марійка Дупляк,
екзекутивний секретар
27 жовтня 2003 р.

Звернення Конґресу українців Канади до громади з приводу подій у Керченській протоці також надіслав до „Свободи" Остап Скрипник, екзекутивний директор КУК-у.

Неочікувана...

(Закінчення зі стор. 1)

шали до праці. 25 жовтня на готель „Аль-Рашид", один з об'єктів міста з найпотужнішим рівнем охорони, в якому проживають американські військові, було спрямовано вісім ракет. Загинув один американський військовий, поранено 15 осіб. Будівлі було завдано значної шкоди. Там на той час перебував заступник секретаря Департаменту оборони США Пол Вулфовіц, який не постраждав.

Міністер закордонних справ Великої Британії Джек Стро, коментуючи напад на приміщення Міжнародного Червоного Хреста в Багдаді, підкреслив: „Той факт, що терористи знову поцілили не в американські чи британські війська, а в міжнародну організацію, яка у тій країні лише намагається надати гуманітарну допомогу, показує всю глибину бездуховности, до якої вони скотилися. А ще – те, що вони не представляють жодного високого ідеалу, а є просто найгіршими з решток Садамового режиму. Однак я хочу чітко вказати, що подібні вияви люті проти гуманітарних організацій не стримають коаліційні сили, разом з іракським народом, від будівництва кращого Іраку".

США здивовані такою інтенсивністю нападів в Іраку. Колін Павел, секретар Державного департаменту, засудив останній випадок, стверджуючи, що цей напад плянувався кілька місяців. Напад стався невдовзі після того, як в іракській столиці у зв'язку з настанням священного для мусульман місяця Рамадан було знято нічну комендантську годину.

Х.В.–Ф.

Нюйоркське „Новоє Русскоє Слово" - в нових руках

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. - Під цим сенсаційним заголовком – „Україна скуповує Америку" – київська російськомовна газета „Столічниє новості", котрою володіє міжнародна компанія „Media International Group" (MIG), повідомляє, що MIG стала власником відомої в російськомовному середовищі Америки видавничої групи „Новоє Русскоє Слово", до якої входить однойменна щоденна газета і нюйоркське Радіо „Народная волна".

Повідомляючи про це, „Столічниє новості" подають коментар свого головного редактора Володимира Кацмана, який вважає, що в Америці „люди формують свою думку про сьогоднішню Україну, практично не маючи реальних джерел інформації. „Новоє Русскоє Слово" через декілька років відзначатиме своє сторіччя. І ми впевнені що наша група разом з американськими журналістами зробить газету справді НОВОЮ. Від 2 січня 2004 року зміниться не лише концепція газети, але й стратегія її розвитку. В будь-якому випадку, це престижно як для нашої медіягрупи, так і для України як частини міжнародного інформаційного простору. Що стосується нашої авдиторії в Україні– вона матиме можливість оперативніше одержувати інформацію про події в США – великому міжнародному інформаційному центрі. А українські радіослухачі зможуть в живому етері чути думку і тих, кого прийнято називати діяспорою, і американських політиків та журналістів...". Як газета „Новоє Русскоє Слово", так і Радіо „Народная волна" – російськомовні.

АМЕРИКА І СВІТ

Катастрофічні пожежі в Каліфорнії

САН-БЕРНАРДІНО, Каліф. – До кількох тисяч каліфорнійських пожежників приєдналися їхні колеги з Невади і Арізони, які намагаються загасити десять потужних пожеж, що палають на території від мексиканського міста Енсінада до передмість Лос-Анджелесу. Обраний губернатором Каліфорнії Арнольд Шварценеґер полетів до Вашінґтону домагатися швидкого надання грошей на допомогу штатові. Понад 50,000 каліфорнійців змушені покинути домівки на півдні штату, яким поширюються пожежі. У Сан-Бернардіно, на схід від Лос-Анджелесу, вогонь поширюється зі швидкістю чотири кілометри на годину, підтримуваний потужними вітрами і високою температурою повітря. Вигоріли 240 тисяч гектарів землі. Загинули 18 осіб. Пожежники ведуть боротьбу з вогнем на околицях Сан-Дієґо та Лос-Анджелесу. У південній частині Каліфорнії запроваджений надзвичайний стан. Губернатор Ґрей Девіс оголосив надзвичайний стан і зажадав виділення грошей з федерального бюджету для фінансування термінових заходів протидії стихійному лихові. За даними на 29 жовтня пожежі знищили понад 2000 будинків. Синоптики передбачають, що температура повітря зростатиме. Речники аварійних служб попереджають, що для того, щоб взяти вогонь під контролю, може знадобитися ще декілька днів.

США стурбовані арештом М. Ходорковського

МОСКВА. – Американський посол у Москві Александер Вершбоу висловив стурбованість США фактом арешту 24 жовтня одного з найзаможніших росіян – Михайла Ходорковського, голову компанії „Юкос". Він заявив, що цей арешт посилить сумніви західніх інвесторів щодо доцільности займатися підприємництвом в Росії. М. Ходорковського звинувачують в ухилянні від сплати податків та привласненні державних коштів на суму в понад мільярд долярів. Речник „Юкосу" назвав звинувачення безпідставними. Аналітики в Москві кажуть, що М. Ходорковський залишатиметься за ґратами два місяці, поки сторона звинувачення збиратиме свідчення проти нього. Багато аналітиків в Москві вважають арешт політично вмотивованим, оскільки М. Ходорковський був відомий підтримкою опозиційних політиків. Сам М. Ходорковський називає свій арешт також політично вмотивованим Під слідством вже перебуває один з ключових акціонерів „Юкосу" – Платон Лебедєв.

Померла мадам Чан Кай-шек

НЮ-ЙОРК. – Смерть однієї з найбільш впливових фіґур у китайській історії – удови тайванського військового провідника Чан Кай-шека – змусила переглянути питання взаємин Китаю й Тайвану, причому Китай вважає вдову адвокатом об'єднання двох сторін. Перша Лейді докомуністичного Китаю, Мадам Чан, уроджена Сун Майлі, народилася 1898 року, померла у віці 106 років 24 жовтня у своєму будинку в Мангетені, де жила від 1991 року. 25 жовтня віце-президент Тайвану Анета Лу заявила, що із закінченням династії Чан „розпочинається нова ера взаємин на мирній основі" між островом та Китаєм. „Любов і ненависть між династією Чан та Китаєм разом із негараздами та конфронтацією між двома боками Тайванської протоки мають закінчиться", — повідомила віце-президент на вічі незалежности у провінції Каосюн, що зібрало понад сто тисяч осіб. Пекін наполягає на тому, що острів Тайван належить Китаєві з того часу, як Чан Кай-шек, голова націоналістичної партії „Квомінтанг", змушений був втекти на острів у 1949 році, після перемоги китайських комуністів у громадянській війні. Китай погрожував захопленням Тайвану у випадку, якщо уряд острова заявить про свою незалежність.

Росія відкрила авіобазу в Киргизстані

МОСКВА. – Росія відкрила першу свою військову базу за кордоном від моменту розвалу Радянського Союзу.На базі постійно знаходитимуться 10-15 винищувачів. Президент Владімір Путін заявив, що авіобаза, відкрита у центральноазійському Киргизстані, посилить стабільність та допоможе контролювати тероризм й екстремізм у цьому важливому стратеґічному реґіоні. За вкритими снігом горами, що оточують нову базу, розташовано Китай, Пакистан та Афганістан. Виступаючи на церемонії відкриття 23 жовтня, В. Путін відкинув припущення, що Росія намагається протистояти дедалі більшому впливові США у центральній Азії. Американські ВПС вже мають базу в реґіоні, розташовану лише у тридцяти кілометрах від нової російської. В. Путін сказав: „Американську базу, – або ж, якщо бути точним, базу міжнародної коаліції, – було створено з однією конкретною метою: боротися з тероризмом у Афганістані, і вона існуватиме, поки триватиме ця операція".

Північна Корея розгляне пропозицію Джорджа Буша

ПХЕНЯН, Північна Корея. – Міністер закордонних справ Північної Кореї озвучив 25 жовтня наміри свого уряду розглянути пропозицію Президента Джорджа Буша надати письмові ґарантії безпеки на переговорах із розв'язання ядерної кризи у комуністичній Кореї, повідомляє „France Press". „Ми готові розглянути зауваження Дж. Буша з приводу надання письмових ґарантій безпеки за умови, що в основі договору буде мирне співіснування із Народно-Демократичною Республікою Корея", — повідомив міністер закордонних справ. Дж. Буш минулого тижня абсолютно виключив можливість двосторонньої домовлености між США та Північною Кореєю про надання ґарантій безпеки. Пізніше глава Білого Дому запропонував письмову угоду про ґарантії безпеки, де ґарантами є Японія, Китай, Росія, Південна Корея та США.

Б. Клінтон домовився про ліки від СНІДу для бідних країн

НЮ-ЙОРК. – Нові засоби від СНІДу продовжують тривалість життя заражених, але здебільшого недоступні для бідних пацієнтів у розвиткових країнах. Колишній американський президент Бил Клінтон поспріяв укладенню угоди, що суттєво зменшить вартість ліків від СНІДу для бідних країн. Згідно з угодою, чотири фармацевтичні компанії – одна в Південній Африці і три в Індії - надаватимуть деякі курси лікування за ціну, що становить менше третини ціни патентних версій цих ліків. Бил Клінтон заявив, що тепер можна буде почати лікувати хворих на СНІД там, де досі практично не було ані ліків, ані надії.Він висловив сподівання, що до 2008 року дешевими ліками від СНІДу скористаються 2 мільйони людей. Зменшити ціну ліків вдалося по тому, як експерти з Фундації Клінтона надали фармацевтичним компаніям консультації з приводу шляхів зменшення вартости засобів від СНІДу.

„Конкорд" відіслали на пенсію

НЮ-ЙОРК. – 24 жовтня відбувся останній політ єдиного в світі надзвукового літака „Конкорд". Літак доставив сотню пасажирів із Ню-Йорку до Лондону і приземлився на летовищі Гітро. На борту було багато знаменитостей, а також переможців спеціяльного конкурсу. За всю історію існування літака було побудовано всього шістнадцять „Конкордів". Літак тридцять років служив Британським авіоліням та компанії „Ейр Франс", проте він став надто дорогим в обслуговуванні, коли впали прибутки. Як каже керівник Британських авіоліній Род Едінґтон, „рішення про відіслання „Конкорду" на пенсію було нелегким. Проте ми прийняли це рішення, виходячи із економічних міркувань. Кінець польотів „Конкорду" – це, звісно, віха в історії британської авіяції. Цей літак був символом, але настав і його час".

За матеріялами ЗМІ

Напишіть до сенатора Р. Луґара

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – 20 жовтня Палата Представників Конґресу США схвалила резолюцію ч. 356, котра вшановує пам'ять жертв з нагоди 70-ої річниці голодомору в Україні. Одначе подібна резолюція була зупинена в Сенаті. Цим разом ми просимо наших читачів прямо контактуватися з бюром сенатора Ричарда Луґара, голови Комітету закордонних взаємин, та заохотити його Комітет схвалити згадану резолюцію. Нижче подаємо взірець листа:

Senator Richard G. Lugar
Chairman
US Senate Foreign Relations Committee
Washington, DC 20510

Dear Senator Lugar:
I write to urge your committee to move forward on Senate Resolution 202, commemorating the 70th anniversary of the Famine-Genocide in Ukraine. After decades of denial, it is time that the world knew the truth: millions of Ukrainians were purposefully starved to death as part of Stalin's political plans. The Famine-Genocide was planned terror against a defenseless population. Aid was denied, people were not allowed to flee, corpses were left to rot for days and weeks. The Famine-Genocide depopulated entire regions of Ukraine. There must be no illusions left about the cruelty of the Soviet system - and on the 70th anniversary of this terror - it must be condemded for all history.
Sincerely -
(Your name and address)

Будь ласка, вишліть свого листа на вище подану адресу, а факсом висилайте його на : (202) 224-0836 або телефонуйте на ч. (202) 224-4651

Календар подій на відзначення 70-річчя Великого голоду в Україні

НЮ-ЙОРК – Постійне представництво України в ООН, з участю численних спонзорів і співорганізаторів, проводить в листопаді низку заходів на відзначення 70-річчя Великого голоду в Україні (1932-33 рр.).

10 листопада – Міжнародна конференція „Штучно організований голод в Укаріні 1932-33 рр. – Голодомор" в Columbia School of International and Public Affairs, 429 West 118th St., (corner of Amsterdam Ave.,), Room 1501 IAB. Від 9:15 до 5:00. Вхід вільний.

10 листопада – виставка матеріялів про Великий голод в Україні в United Nations Visitors Lobby, Public Entrance, 46th St., and 1st Ave. Відкриття о 6:00 вечора.

12 листопада – показ документального фільму „Жнива розпачу" в United Nations Dag Hammarskjold Library Auditorium, Public Entrance, 46th St., and 1st Ave. Початок о 5:00 вечора.

14 листопада – пропам'ятний концерт на честь 70-річчя Великого голоду в Україні – United Nations (Northeast corner of Visitors Lobby), Public Entrance, 46th St., and 1st Ave. Початок о 6:45 вечора.

15 листопада – Жалобна Панахида в пам'ять жертв Великого голоду в Україні. Saint Patrick's Cathedral, 51st St. and 5th Ave.
Початок о 2:00 по полудні.

Постійне представництво України в ООН

Гарвардська конференція про Голодомор

КЕМБРИДЖ, Мас. – На конференції про український Голодомор 1932–33 років, що відбулася у Гарвардському університеті 20 жовтня ц. р. вчені з Італії, Голяндії, Франції і також з Гарварду оприлюднили висновки своїх нових досліджень, багато з яких базувалися на раніше засекречених архівних матеріялах з Совєтського Союзу. Ці нові студії виразно пов'язують український Голодомор з намаганням Сталіна встановити повну контролю над Україною. Конференцію з таким міжнародним складом учасників спонзорував Український науковий інститут Гарвардського університету. Її організував і провів д-р Любомир Гайда, заступник директора Українського наукового інституту.

У вступному слові д-р Гайда подав огляд гарвардського Проєкту дослідження голоду, який реалізувався в 1982–1986 роках за сприянням жертводавців Фонду катедр українознавства і з підтримкою Українського Народного Союзу. Саме в Гарварді тоді було підготовлено низку наукових і популярних видань про Голодомор: поширене видання О. Воропая „В дев'ятому колі" (1983), спогади М. Долота „Страта Голодом" (1985 – перша книжка спогадів про Голодомор, яка появилася в американському комерційному видавництві), каталог О. Процик та ін. з виставки матеріялів про Голодомор, яка відбулася у головній бібліотеці Гарвардського університету (1986), і відома монографія Р. Конквеста „Жнива розпачу" (1986). В Гарварді досліджував Голодомор співробітник Українського наукового інституту д-р Дж. Мейс. Після того він керував працею американської конґресової Комісії, яка зібрала три томи свідчень очевидців про Голодомор. Все це відкрило очі англомовному світові на український Голодомор і значно посприяло організації і спрямуванню подальших наукових досліджень Голодомору. Про це зокрема говорили учасники конференції.

Першими виступили два відомі історики совєтської доби першої половини XX ст.: д-р Террі Мартин (Гарвардський університет) і д-р Андреа Ґраціозі (Університет ім. Федеріка II в Неаполі, Італія). Обидва вони є авторами нових студій з історії Совєтського Союзу і раніше брали участь у підготуванні видань документів вищих совєтських арганів, які були зняті з спецохорони у 19991–1993 роках.

Д-р Т. Мартин, який працював у недавно розсекречених архівних збірках в Москві, розповідав про документи, які він знайшов в особистих архівах Сталіна, Молотова і Каґановича, і які свідчать про безпосередню причетність цих осіб до Голодомору в Україні. В центрі уваги є Сталін. У цих матеріялах, переважно з 1929–1932 років, Сталін висловлює велике недовір'я до українців, покликаючись на таємні звіти безпеки про численні сільські бунти проти колективізації. Цитуючи з листів Сталіна, д-р Мартин показав, як вороже наставлення Сталіна до українців зростало внаслідок багатьох раніших подій, між ними: спір про визначення національних кордонів на Кубані і Донбасі у 1924–25 роках (в якому український уряд виступав проти керівників прикордонних російських областей), справа Шумського 1926 року (Шумський критикував Каґановича за сповільнення українізації), зазіхання Польщі на Совєтську Україну у 1927 році після приходу до влади Пілсудського і можливої в цьому ролі Західньої України і, остаточно, безперервні бунти в Україні проти розкуркулення і колективізації у 1929–1931 роках – і не лише бунти селян, а нечувані в той час резиґнації нижчих партійних керівників в Україні на знак протесту проти зависоких реквізицій зерна.

Влітку 1932 року Сталін скаржиться Молотову, що Чубар і Петровський, які очолювали большовицький уряд у Харкові, керують Україною незгідно з цілями Москви. І саме під кінець серпня Сталін остаточно пов'язує проблему українського національного питання з голодом. Дальші накази Сталіна підтверджують цей висновок. Ідеться про рішення Політбюра скасувати українізацію в Російській Федерації, намагання влади продовжити безглузде вивезення зерна з України і Кубані, наказ Сталіна закрити кордон, щоб голодуючі не рятувалися у сусідніх реґіонах і не „деморалізували" ширше населення і т. д.

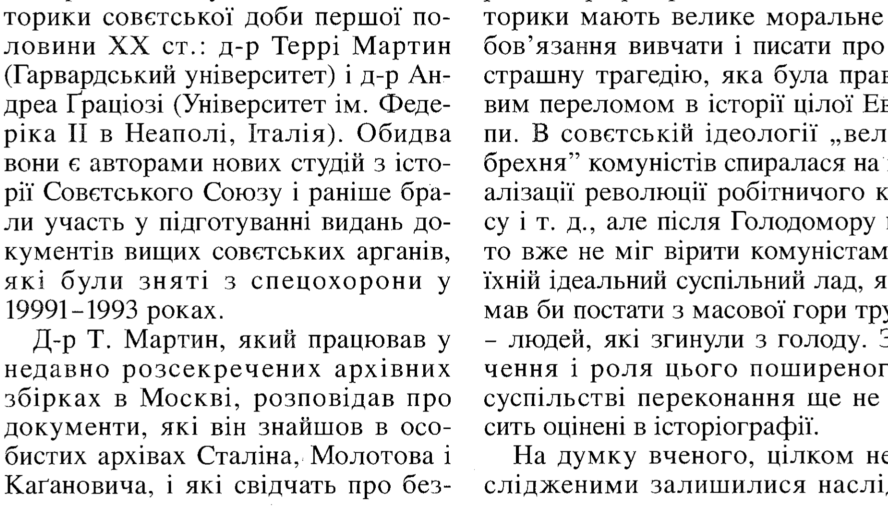
Проф. Ґраціозі зауважив, що поява книжки Р. Конквеста спонукала істориків на Заході до переоцінки значення Голодомору і подій 1932–33 років. Проф. Ґраціозі сказав, що історики мають велике моральне зобов'язання вивчати і писати про цю страшну трагедію, яка була правдивим переломом в історії цілої Европи. В совєтській ідеології „велика брехня" комуністів спиралася на ідеалізації революції робітничого кляссу і т. д., але після Голодомору ніхто вже не міг вірити комуністам і в їхній ідеальний суспільний лад, який мав би постати з масової гори трупів – людей, які згинули з голоду. Значення і роля цього поширеного в суспільстві переконання ще не досить оцінені в історіографії.

На думку вченого, цілком недослідженими залишилися наслідки Голодомору, цебто як він вплинув на дальшу історію України і Совєтського Союзу. Як він вплинув на подальші взаємини між містом і селом, на поведінку населення, яке зазнало ще більші травми від масових арештів, Другої світової війни, голоду 1946-47 років, як Голодомор вплинув на поведінку майбутньої української комуністичної еліти (наприклад, на М. Хрущова, М. Підгорного, П. Шелеста та ін.), на проблему „компенсації" України (передання Криму у 1954 році), на долю селян-колгоспників, які опинилися у „другій кріпаччині" та в лабетах пашпортної контролі. Саме такі наслідки, уважає проф. Ґраціозі, роблять український Голодомор важливою подією в історії Европи.

Далі виступали молодші науковці, а саме Ніккольо П'янчоля (Неаполь), який пише докторську працю під керівництвом проф. Ґраціозі, і д-р Гайс Кесслер (дослідник при Міжнародному інституті суспільної історії в Амстердамі, Голяндія), який вчився у Фльоренції, коли там викладав проф. Ґраціозі. Перший подав нову інформацію про Голодомор у Казахстані 1931–1932 років, де 38 відс. населення казахів, себто майже півтора мільйона осіб, згинуло або виїхало з рідних земель. Другий подав огляд ситуації після голоду в інших теренах Совєтського Союзу, як, наприклад, на Уралі. Ця інформація дає підставу для порівняльних студій і вказівки про можливі нові методологічні підходи для дослідження українського Голодомору.

Конференція закінчилася круглим столом з участю двох перших доповідачів і д-ра Романа Шпорлюка, професора української історії катедри ім. М. Грушевського у Гарвардському університеті і директора Українського наукового інституту Гарвардського університету, д-ра Олександра Бабьонишева, співробітника Центру ім. Дейвіса російських і евразійських студій Гарвардського університету, який раніше працював у Канадському інституті українських студій в Едмонтоні над монографією про демографічні втрати України в 1930-их роках, і д-р Джуліети Кадіо, співробітника Українського наукового інституту, яка недавно завершила аспірантуру при Школі досліджень суспільних наук у Парижі і в Інституті Европейського університету у Фльоренції. Вона написала докторську працю про організацію і переведення переписів населення в Російській імперії і Совєтському Союзі. Дискусія заторкала проблему оцінок людських втрат за умов непевних, часто зфальсифікованих переписів населення, наслідків Голодомору для культури, особливо художньої літератури, підготування українського перекладу дуже цінних італійських дипломатичних матеріялів з 1930-их років з Харкова про Голодомор, які не досить відомі в Україні. Український науковий інститут Гарвардського університету плянує помістити матеріяли конференції у черговому випуску міжнародного наукового журналу „Гарвардські студії українознавства", що вийде на початку 2004 року.

ФКУ



В президії конференції (зліва): Террі Мартин, Любомир Гайда, Андреа Ґраціозі

Міжнародна конференція в Ню-Йорку

КЕМБРИДЖ, Мас. – 10 листопада в Колюмбійському університеті в Ню-Йорку проходитиме міжнародна наукова конференція про український Голодомор 1932–33 років. Її організують Українська Програма Колюмбійського університету в Інституті ім. Гарімана спільно з науковим Товариством ім. Шевченка і Українською Вільною Академією Наук, а співспонзорами конференції є Постійне Представництво України при ООН і Український Конґресовий Комітет Америки. Це вперше, що до відзначень Голодомору в Ню-Йорку приєднується американський університет зі своїм вкладом.

Конференцію о 9 год. 15 хв. ранку відкриє д-р Марк фон Гаген, професор історії Колюмбійського університету. Професор фон Гаген очолює українську програму у Колюмбії. Він також є президентом Міжнародної асоціяції україністів. Обсяг Української Програми Колюмбійського університету цього року значно поширився завдяки збірковій кампанії Фонду катедр українознавства і щедрій фінансовій підтримці української громади й установ.

Перша частина програми буде присвячена проблемі визнання Голодомору на державному і міжнародному рівнях в Україні і в ООН. З доповідями виступлять: В. Кучинський (Постійний представник України в ООН), А. Зленко (колишній міністер закордонних справ України), К. Грищенко (міністер закордонних справ України) і д-р Дж. Мейс (раніше секретар Комісії Конґресу США з питань українського Голодомору).

О 1-ій год. по обіді почнеться друга частина конференції, присвячена розглядові архівних джерел про Голодомор, які стали відомі за останніх 12 років після розпаду Совєтського Союзу. Доповідачами будуть, передовсім, фахівці архівної справи високої кваліфікації, що вперше приїжджають до Америки: В. Лозицький (директор Центрального Державного архіву громадських об'єднань України, це колишній архів ЦК компартії України) і В. Даниленко (директор Державного архіву Київської области). Також виступлять два історики: д-р Ю. Шаповал (Київ) і д-р Л. Лещук (Вашінґтон). Останні є авторами низки важливих книжок. Перший – про розвідку, органи безпеки і репресивний апарат Совєтського Союзу, а другий – про американську розвідку і американські розвідчі акції в стосунку до Совєтського Союзу.

Остання частина конференції почнеться о год. 2:45 год. по обіді і буде присвячена темі Голодомору в народній пам'яті і в мистецтві. Виступатимуть: д-р Л. Онишкевич (голова НТШ-А), д-р Дж. Мейс (з Києва), Р. Круцик (голова товариства „Меморіял" у Києві) і професор В. Кейс (Ратґерський університет, Нюарк).

Вступ на конференцію вільний і відкритий для усіх. Колюмбійський університет просить зголосити свою участь заздалегідь телефонічно на число (212) 854-9713, щоб в залі можна було приготовити відповідну кількість місць. Конференція відбудеться у приміщенні Школи міжнародних і громадських справ Колюмбії при 420 W 118 St.,15-ий поверх. Конференції фінансово посприяли Колюмбійський університет, американське підприємство „Гейл Ґруп", яке заанґажоване у мікрофільмуванні архівних колекцій в Україні, і Фонд катедр українознавства.

ФКУ

Змова мовчання

У нинішньому році ми відзначаємо 70-річчя трагедії, що вразила Україну в 1932-33 роках, коли Сталін вирішив голодом приборкати опір українського селянства, яке чинило опір насильницькій колективізації, не бажало позбуватися землі і засобів самостійного господарювання. Водночас влада вирішила здобути якомога більше зерна для продажу його за кордоном. Жорстокі репресії, масове вилучення усіх харчових ресурсів викликали неминучий голод на селі, мільйонні жертви якого досі неможливо полічити. Уряд СССР ретельно дбав про те, щоб жодна вістка про масовий голод не просочилася за межі країни. Для свого населення було подано брехливу інформацію про неврожай і саботаж українських селян, котрих виставляли ворогами усього народу.

Чимало кореспондентів закордонних засобів масової інформації, котрі перебували тоді в СССР, прийняли за правду позицію комуністичного уряду і почали у своїх повідомленнях ширити відомості про неврожай в Україні. Але ряд західніх газет усе ж збирали свідчення з листів і оповідей людей, які самі зазнали голоду або бачили його в Україні. Докладно аналізувалися офіційні повідомлення з Москви, між рядками яких просочувалися факти масового голоду в Україні. Почали бити на сполох українські громадські організації за межами України, серед яких особливо активним виявилося українське жіноцтво в Европі і Америці. Зразки таких публікацій подаються в цьому числі „Свободи".

Але в урядових колах багатьох західніх держав ніби не чули тривоги. Західні діячі не хотіли псувати взаємини з Москвою. Їх наслідували благодійні організації і церкви, котрі теж на прохання українців в діяспорі допомогти голодуючим відмовлялися тим, що вже мають кому допомагати, а уряд СССР не просить допомоги. Москва не тільки не просила, а й забороняла ввозити харчову допомогу від мешканців західньої України.

Змова мовчання посилила трагедію України. Мільйони жертв голоду пізніше були забуті не тільки в СССР, а й на Заході. Марно звучали заклики української діяспори бодай через десятиліття визнати злочином Великий голод 1932-33 років. Тільки на початку 90-их років, коли комуністична „імперія зла" почала хилитися до розвалу, українцям США вдалося привернути увагу Конгресу до цієї трагедії. Але в той же час в Україні вона усе ще залишалася державною таємницею, за розголошення якої жорстоко карали.

Тепер настали інші часи. Пам'ять жертв Великого голоду вшановують в Україні і за її кордонами, хоча і тут, і там залишаються противники. І знову в політичних колах виявилася тенденція замовчування справжніх розмірів і причин цього лиха. Чиниться стійкий опір вимогам визнати Голодомор геноцидом, тобто спланованим винищенням народу. Причини цього нетяжко побачити: поперше, уряд України, її парлямент не виказують належної наполегливости у цьому, подруге (і це головне) уряд Росії протистоїть такому визначенню, а багато хто у світі, як і 70 років тому, намагається не зіпсувати взаємини з Москвою, котра має і нафту, і зброю, і „п'яту колону" у світі.

Патріотам України вже йдеться не про фізичне покарання організаторів голоду, яких переважно вже немає серед живих, але про моральний осуд дій, коли в ім'я політичних цілей були принесені в жертву діти, жінки, старші люди, увесь народ. І тепер замовчування або викривлене подання причин трагедії сприймається як змова, що межує з потуранням злочинові.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз SVOBODA Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор —Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата – Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про вісімдесят п'ятий раз

Чи справді в цьому році минає вже 85-та річниця славного Листопадового Зриву? Чи справді вже нас дуже небагато – таких, що пам'ятають розповіді співучасників та очевидців тих зворушливих і незабутніх листопадових днів 1918 року? І чи справді Листопадовий Зрив для сьогоднішнього покоління – це порожній звук, або тільки сторінка з підручника історії? 85 років минуло від славних днів, і щораз рідше про них згадується, щораз рідше відзначаються річниці особливими святами чи Богослужбами.

Листопадовий Зрив притемнили дні незалежности України, сумні річниці Великого Голоду, виселення, акції „Вісла", Чорнобиля та інші, на які історія українського народу ніяк не є скупою. То ж як тут, маючи стільки роковин кожного року, пригадувати щоразу ще і цей зрив на західніх землях України, що дав її українським мешканцям стільки радости, стільки надії на утримання незалежних західніх земель.

„Колись", впродовж довгих років польської займанщини на цих наших землях, 1 Листопада було справжнім святом, яке усі без винятку відзначали. Пригадується, як ми усі спішили до церкви, щоб помолитися за тих, що впали у боротьбі за незалежність західніх земель України, пригадується зворушливі академії, походи вулицями Львова і піднесений настрій, що панував серед українського населення, особливо серед молоді. Тут перед вели пластуни, ніколи не забуваючи відзначити Листопада святочним Апелем, Богослужбою і участю у місцевих святкуваннях. Та ж серед учасників Листопадового Зриву 1918 року були саме пластуни і про цих своїх друзів не можна було забувати. І пам'ять про те, що саме молоді військові сили були подвижниками повстання, жила постійно у серцях усіх пластунів, молоді Західньої України. Хто ж, як не ці молоді військовики проголосили створення Української держави на західніх українських землях, хто ж як не вони були організаторами Української Національної Ради?

> **Листопад**
>
> *Під шепіт листопадових вітрів*
> *Дрімав спокійно княжий Львів*
> *Із ясних візій давнини*
> *Йому приснились славні сни.*
> *Дрижала темна ніч – і враз*
> *Десь таємничий впав наказ*
> *Побігли з крісами бійці*
> *І розбудили вулиці.*
> *Ось стріл пронизив вітру свист*
> *Десь кров вкрасила жовтий лист*
> *І на порозі славних днів*
> *Під рідним прапором*
> *збудився Львів!*
>
> *(юст) 1963 р.*

І тому молодь західніх українських земель довгі роки не забувала про Листопадовий Зрив та уміла його належно відзначати. І тому саме молодий пластун в десяті роковини великого свята Західньої України – Юрій Старосольський 1928 року вночі вивісив на львівській ратуші синьо-жовтий прапор.

Усе це згадується сьогодні, як гарний сон, усе це пересувається перед екраном пам'яті саме тепер, коли приходить 85-ті роковини Листопадового Зриву, який щораз сильніше іде в забуття, а численні земляки, особливо із молодшого покоління, питають: „Перше Листопада – що це таке було? Чому маємо тепер цей день відзначати?".

О-КА

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

„Українська Церква" – не єретична назва

У статті о. д-ра Андрія Чировського „Назва нашої Церкви", поміщеній у „Свободі", ч. 40, 3 жовтня, подано багато не дуже переконливих арґументів про потребу зміни офіційної назви нашої УГКЦ – на таку назву, яка б підкреслювала „київськість" цієї Церкви, а промовчувала – її „українськість". Кульмінаційною точкою цілої арґументації було ось таке твердження: „Одна справа є певна. Ми не можемо далі офіційно називати себе Українською Церквою, тому що це єретична назва".

Тяжко уявити собі, як можна було назву цієї Церкви Мучеників та Ісповідників назвати „єретичною". Адже ця Церква трудилася в першій мірі для українського народу, працювала для нашого вічного спасіння і дочасного добра; вона ввійшла в нашу історію, ментальність, в наші народні традиції, стала невід'ємною частиною нашого родинного і суспільного, культурно-мистецького і громадсько-національного життя, стала справді Українською. Існування національних Церков – це нормальне явище на Християнському Сході, і ми не є тут вийнятком. Є Церква Болгарська, Сербська, Румунська, Російська, Грецька. Також і Православні Церкви в Україні називають себе Українськими. Навіть Церква Московського Патріярхату – це УПЦ МП. Чому ж ми тоді маємо прийняти якусь іншу назву, як, наприклад „Київська Католицька Церква"? Чи тому, щоб сподобатись Ватиканові і нашим римо-католицьким сусідам? Бо ця назва не виявляє задовільно ані нашої національної, ані східньо-християнської ідентичности. Київське християнство поширилось теж на Московщині і Білорусі. А слово „католицький" означає в загальному те саме, що „римо-католицький".

Наша Церква є відкритою для всіх християн, що бажають пристосуватися до умов нашого церковного життя, до наших ідеологічних і церковно-політичних позицій. Думаю, що найвідповіднішими назвами для нашої Церкви є ось такі: Українська Греко-Католицька Церква, Українська Православно-Католицька Церква, Українська Церква Київської Традиції.

Євген Іванків,
Чикаго, Іл.

Не так трагічно

З приводу опублікованої в „Свободі" статті шанованої О-КИ „Про порожні місця" (ч.41) вважаю, що описане не є аж таке трагічне. Правдою є те, що наша повоєнна еміграція викінчується, але все ж таки поважна частина молодшого покоління включилась в громадську працю. Добрий приклад – працівники „Свободи" і Головної канцелярії УНСоюзу, що на знімці, в день 110-річчя тижневика. Крім того, ми маємо такі сильні українські молодечі організації, як Пласт, СУМ, ОДУМ, спортові товариства та поважне число професійних. Ми всі повинні бути горді за них. Коли йдеться про молодечі організації, то вони є переобтяжені працею в даній організації, де вони сьогодні гартуються, а завтра багато з них включаться в громадську працю.

Чому наше молодше покоління мало цікавиться нашими імпрезами? Вони говорять, що не зносять довгих, нецікавих промов. Приклад: виходить ведучий програмою на сцену. Він представляє головного доповідача і це перетворюється на малий реферат. Коли ж почне мову головний доповідач, то він взагалі не має співчуття до публіки. Нашим доповідачам треба брати приклад з американських, котрі говорять коротко, конкретно та ділово.

Коли йде мова про послаблені організації, то це нормальне явище. Організації гублять членство, а молодше покоління ними не дуже цікавиться. Наприклад, Друга світова війна закінчилась більш як пів століття тому, маємо самостійну Україну, а деякі повоєнні організації далі існують. Фактично – животіють. Може, коли б було менше неактивних організацій, то краще б спілкувались між собою, разом тягнули б той громадський віз. Було згадано, що на загальних зборах нема з кого вибрати нової управи, вибирають тих самих. Це є правдою, тому що не мають членства, але буває і так, що особи старшого віку не хочуть здавати їхні позиції, нікому не довіряють.

Коли мова про „четверту хвилю", то в першу чергу треба визнати, що „третя хвиля" не прийняла їх із відкритими раменами. „Четверту хвилю" можна до певної міри порівняти до першої передвоєнної хвилі. І одні, і другі виїхали на еміграцію через великі злидні. Вони плянували заробити грошей і повернутись, але час і життя міняється. Багато з них ніколи не вернулись і не вернуться до рідної хати.

Щодо молодих науковців з України, то правда, що між ними трапляються великі патріоти, але багато з них приїжджають, виголошують те, що ми хочемо чути, назбирають грошей і більше не показуються. Написано, що заповнились церкви – точно так було з нашою еміграцією. Шукали один одного, розпитували за працею, тягнулися до наших організацій.

Стефан Палилик,
Ґлен-Спей, Н. Й.

Правда очі коле

Як повідомляють газети, російське посольство у Вашінґтоні виступило проти прийняття резолюції у Сенаті США, яка б визнала Великий голод в Україні 1932–1933 років геноцидом проти українського народу. Це означає, що росіяни й сьогодні схвалюють сталінсько-комуністично-енкаведистський терор, голодомор і геноцид в Україні 1921–22; 1932–33; 1946–47 роках? Чи не бажають подумати і відповісти: чому?

Чому в Україні після 1654 року були роки голоду – вже в часи гетьмана Хмельницького і в період Руїни? Чому в Україні був великий голод в 1686 році і після 1709 року, в часи царя Петра І? Чому Україною керували чужі правителі? Ще історик Ніколай Маркєвич писав в „Історії Малороссії" (1842 рік): „Зная сєбє цєну, імєя благородную гордость, гєній Малоросії Гетман Хмєльніцкій, отдав Русскому царю Украйну і народ Малороссійскій, нє мог нє считать сєбя пєрвим Вєльможою Царства і благодєтєлєм общєго отєчєства". Замініть словосполучення „Гетьман Богдан Хмельницький" на „Президент Леонід Кучма". Історія повторюється? Невже знову ще 350–400 років в чужинецькому ярмі? Чи вже звикла шия до ярма?

Кожний повинен робити так, щоб наші діти, онуки були незалежними, а іміґранти, щоб мали змогу повернутися відбудовувати Україну.

Я зробив декілька творів про голодомор і геноцид в Україні. Відіслав фоторепродукції разом з листами до сенаторів від Ню-Йорку, щоб в Сенаті підтримали резолюцію, яка Великий голод 1932–33 років визнає геноцидом проти українського народу.

Василь Барабаш,
Ню-Йорк

Розшукую Гнапінських і Носовських

В 1914 році в с. Купин Городоцького району Хмельницької области проживала подружжя Гнапінських – Андрій та Юлія. Батько Андрій, взявши зі собою старших дітей Августа та Аделю, подався до Америки на заробітки. Август одружився в Америці і щасливо жив з Мері Август. Аделя вийшла заміж за українця Миколу Носковського і вони теж, як писали, проживали щасливо.

На Україні все відбувалося значно драматичніше. Із шести їхніх дітей залишилися живими тільки дві дочки – Віра та Валя. Радянська влада забрала дім, об'явивши родину „куркулями". Віра Андріївна (моя бабуся) вийшла заміж за Захара Перетятка, народила від нього трьох дочок – Олену, Ольгу, Євгенію (моя мати). В 1937 році Захара Перетятка розстріляли комуністи. Віра залишилася сама із трьома маленькими дітьми. Змусили її відмовитися від прізвища чоловіка, і тому вона знову стала Гнапінською. Я наймолодший внук Віри Андріївни, і назвали мене в честь діда – Андрієм.

Ми отримували листи з Америки від Августа та Аделі, маємо дуже багато фотографій, але під пильним оком КҐБ боялися підтримувати зв'язки, знищили всі конверти і листи з Америки. В нас залишився один конверт від листа, який написав нам Август Гнапінський. Там є адреса: „A Gnapinski, 70 Passaic St., Passaic, NJ 07055", та ще одна адреса: „August Gnapinski, 149 Midland Ave., Garfield, NJ". За фотографіями ми знаємо, що в нього є чотири внуки. Їхніх імен ми точно не знаємо (приблизно: Дебе, Алес, Варба, Крісті), двоє з них – близнюки. На жаль, адреси Аделі Носковської в нас немає. Зате знаємо, що в неї є син Альдор Носковський, внуки: Миколай і Едвард. Я хочу відновити втрачений з нашої вини зв'язок з родиною. Не шукаю ніякої матеріяльної вигоди.

Коротко про себе: Андрій Савченко, 1968 р.н., інженер за освітою. Моя мати – Євгенія Савченко, 1936 р. н., пенсіонерка.

Адреса: 32000, Україна, вул. Громова-Сельського, 16, кв. 23, м. Городок, Хмельницької обл. Домашній телефон: 011 (380) (03851) 30967. E-mail: savchenko@gr.km.ua. Просимо будь-якої інформації.

Андрій Савченко,
м. Городок, Хмельницької обл.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Нові члени УНСоюзу



Стефан Петро Ґой, син д-ра Юрія і Шерил Скаціо Ґоїв, став новим членом 194 Відділу УНСоюзу. Свого внука вписала бабуся Леся Ґой.



Марта Касіян, донечка Оксани і о. Андрія Касіянів, стала новим членом 360 Відділу УНСоюзу. Свою доню в УНСоюзі забезпечили батьки.

Радимо проводити весілля на Союзівці

Недавно ми мали нагоду побувати на Союзівці і бути гостями на весіллі доньки наших приятелів Пастернаків. Як і минулому, управа Союзівки доклала всіх старань, щоб торжество вийшло якнайкраще. Навіть погода сприяла – було соняшно і тепло. І знову постає запитання: чому більшість людей йде до чужих готелів і віддає величезні гроші людям, які нічого спільного з нашою громадою не мають? Рекомендуємо проводити весільні прийняття на Союзівці. В цей спосіб допоможемо УНСоюзові втримати Союзівку і для майбутніх поколінь, бо якщо ми втратимо таку чудову оселю, це буде вина цілої нашої громади.

Богдан Боднарук,
Веніс, Фльорида

Слово вчителя про учня

Олександер Капітоненко

СИМФЕРОПОЛЬ. – 4 листопада виповнюється 80 років від дня народження відомого вченого славіста і педагога, колишнього професора слов'янського відділу Сиракузького університету, Н. Й., д-ра Якова Гурського (1923–1995), життєвий шлях та творчий доробок якого досліджує наша Фундація. В її архіві зберігається чимало матеріялів про життя та науково-педагогічну діяльність нашого земляка – у вигляді спогадів про нього колеґ-науковців, учнів, близьких родичів та товаришів, публікацій про визначного мовознавця у українській та діяспорній пресі, які були передані на зберігання Фундації дружиною Я. Гурського – Валентиною Гурською.

У 1998 році за ініціятивою нашої громадської культурно-просвітницької організації на Сумщині – малій вітчизні д-ра Я. Гурського, – була здійснена низка ювілейних заходів з відзначення 75-річчя від його дня народження.

Цього року 80-ліття від дня народження вченого-педагога буде відзначено на базі навчально-виховного комплексу „Українська школа-гімназія" у Симферополі, де створено і ось уже кілька років активно працює Науково-творче українознавче товариство ім. Я. Гурського.

До речі, симферопольську Українську школу-гімназію нещодавно відвідав Президент України Л. Кучма, який заклав наріжний камінь у підвалини нового приміщення цього навчального закладу – кузню українського шкільництва у зросійщеному Криму.

Ювілейні заходи до 80-річчя від дня народження вченого-славіста будуть також проводитися у Сиракузькому університеті, де ще 1991 році була започаткована стипендія ім. Якова та Валентини Гурських, завдяки якій навчання в США стало доступним студентам з України, котрі вивчають лінґвістику у цій престижній американській вищій школі. Відомо, що Я. Гурський був учнем всесвітньо знаного славіста, блискучого мовознавця, історика літератури та літературного критика Юрія Шевельова. В архіві нашої Фундації зберігається копія листа Ю. Шевельова до Я. Гурського від 5 жовтня 1989 року, написаного з нагоди виходу Якова Гурського на пенсію, текст якого подаємо нижче:

„Дорогий пане Якове!

Я хотів виконати бажання організаторів Вашого вшанування і написати щось напівофіційне, але бачу, що не встигну. Завтра маю вже їхати, а ще досі не спакований і маю тисячу інших справ. Та може воно і краще без офіційщини. Дозвольте ж мені нагадати Вам те, що Ви й так знаєте. Знаєте, як високо я ціню Вашу відданість нашій науці, Ваше відчуття відповідальности перед нею і перед нашим народом. Не менше ціню я Вашу приязнь зі мною, що триває вже багато років і ніколи не була затьмарена нічим низьким і негідним.

За час нашого знайомства й приязні багато з'явилося метеорів, що наче виблискують, а справді дуже скоро згасають. Нічого подібного не було ні в Вашій діяльності, ні в наших стосунках.

Стиль Вашого життя й праці завжди був спрямований на справжні вартості, далеко від усякої ярмарковости й кричущости. Хочу вірити, що саме такий стиль забезпечує шану й тривалість.

Останнім часом спостерігаю з подивом і глибокою пошаною Ваше змагання з хворобами. І тут Ваша позитивна вдача виявилася в повній силі.

Тож дозвольте це скромне й – на жаль – похапцем складене привітання закінчити бажанням остаточної перемоги над злигоднями життя й дальшого несхибно чесного й принципового служіння нашій спільній науці. Бажаю Вам витривалости й перемоги, бажаю нашій культурі, щоб Ви й надалі їй незмінно і так чесно служили.

Обіймаю Вас і тисну руку, Ваш Ю. Шевельов".

Ось таким було слово вчителя про його учня – Якова Гурського.

* * *

Статтю-спомин про Якова Гурського надіслав до „Свободи" Сергій Козак з Києва.

У статті він пише: „У творчому доробкові Я. Гурського – англомовна „Енциклопедія українознавства", де йому належить редакція всіх мовознавчих статтей, він автор єдиного на сьогоднішній день „Македонсько-українського словника". Завдяки йому українська мова впродовж десятиліть викладалася в Сиракузькому університеті, де впродовж 33 років він читав також болгаристику, керував катедрою слов'янознавства. Окрім цього, був віце-президентом Української Вільної Академії Наук у США та очолював лінґвістичну секцію Наукового Товариства ім. Т. Шевченка. З усіх мовознавчих дисциплін Якову Гурському найбільше до серця була ономастика, наука про власні назви та імена. Варто згадати його праці „До питання наголосу в українських патронімічних прізвищах", „Твірні основи українських прізвищ середини XVII ст." – на матеріялі реєстрів Запорозького війська Богдана Хмельницького, складених після угоди 1649 року та інші".



Д-р Яків Гурський

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

„Брати блюзу” запрошують



Музиканти групи „Брати блюзу”

Катерина Головата

„Бил Клінтон на саксофоні у Києві не грав, за нього це зробили музиканти групи „Брати блюзу”, – жартує мистецький керівник гурту Мирослав Левицький, згадуючи той пам'ятний концерт на Михайлівській площі Києва, з нагоди приїзду Президента США Била Клінтона в Україну, у червні 2000 року. Це був другий виступ перед Президентом США у творчій біографії „Братів блюзу”. 12 травня 1995 року вони теж грали у концерті, присвяченому зустрічі Била Клінтона зі студентами Київського університету. Мабуть, після цих виступів, саме Боже провидіння простелило „Братам блюзу” дорогу з концертним турне до Америки. Першою візитівкою був успішний виступ цього літа на Українському фестивалі на „Верховині”. А сьогодні „Брати блюзу” запрошують усіх прихильників сучасної музики на свій концерт, який відбудеться 9 листопада в Українському народному домі в Ню-Йорку, о 2:30 по обіді.

Отож знайомтеся: Андрій Вінцерський – ударні інструменти і перкусія, Олег Левицький – саксофон, Андрій Мельник – бас-гітара, Стефан Кузів – гітара, Мирослав Левицький – клавіші та кейборд, Мирослав Голодинський – скрипка, Маріянна Винницька – вокал. Подаємо короткі розмови з кожним із музикантів.

– В якому жанрі працює ваш гурт і чому ви назвали свою групу „Брати блюзу”?

Мирослав Левицький – хресний батько „Братів блюзу” та художній керівник гурту, закінчив Івано-Франківський педагогічний інститут в клясі фортепіяну:

– Наша група має унікальне, неповторне обличчя, яке різнить її від інших українських модерних музичних колективів, бо стиль нашої музики – це поєднання, синтез рок-музики з джазом, „фолк” з блюзом, „ню-ейч” за арт-роком. А щодо назви, то це така собі гра слів, по-українськи це звучить, як „брати блюзу”, мовби просимо одягнути блюзу і слухати нашу музику.

– Як усе починалося, які найпам'ятніші сторінки вашої творчої біографії?

– „Брати блюзу” народилися у 1992 році на фестивалі „Зірки Прикарпаття”, де ми отримали „Ґран-прі”. Потім був фестиваль української популярної музики у Донецьку „Червона рута”, і знову ми стали лавреатами „Ґран-прі”, та концертне турне по Угорщині, Словаччині, Німеччині, Франції. У Парижі, в штаб-квартирі ЮНЕСКО, ми відкривали концерт. А у 1995 році на фестивалі „Україна, Весна, Славутич” ми мали спільну концертну програму з популярною французькою естрадною співачкою Патрісією Каас. Знаменним для „Братів блюзу” був 1998 рік. Ми мали честь виступати на великій сцені Будапешту „Pepsi-Sziget” з такими популярними виконавцями, як Голді, Рамштайн, Трансглобаландеґраунд, Терапі, Наташа Атлас, Петі Сміт. Також у 2001-му нас запросили до Австрії на „Linzfest”. Це був спільний концерт міжнародного проєкту з голяндською групою „Ренс ньюленд” та канадською „Лайонел лодж”. „Брати блюзу” у своєму творчому доробку мають три СД. У 2000 році на студії „Комора-BMG ми записали СД разом з популярною українською співачкою Ані Лорак. У 2001 році в Українському домі в Києві відбулася презентація СД Сінгла „Vienna Woods”. А в 2002-му у Мюнхені, Німеччина, ми записали наше третє СД-„Дощ”.

– Пане Мирославе, ви є автором майже усіх рокових композицій, які звучатимуть у листопадовому концерті. Що ви представите своїм шанувальникам?

(Закінчення на стор. 16)

Свята і будні українців на березі Тихого океану

З цим числом „Свободи“ в коло наших постійних авторів приходить цікава творча постать – Володимир Мигович, який живе в Сієтлі, штат Вашінґтон. В США він уже понад п'ять років, приїхав з родиною з Івано-Франківська, де працював фото-кореспондентом Радіо-телеграфного агентства України. Нижче вміщена добірка текстів і фотографій засвідчує вправну руку і оригінальний погляд на різні події, дає підстави сподіватися, що відтепер ми будемо ширше і послідовніше інформувати про все, чим живе українська громада штату Вашінґтон.

„Самопоміч" дійшла до західного берега



Ідемо до кредитівки!

За останнє десятиріччя на Захід Америки прибули з України десятки тисяч нових еміґрантів. Проте українське життя в цих краях ще не набуло ні такої організованости, ні такої активности, як на берегах Атлантики. То ж кожен прояв діяльности в громадському чи церковному житті треба вітати.

Довгожданною подією було відкриття першого на Північному Заході української кредитівки – в місті Кент, штат Вашінґтон. З цієї нагоди важливо згадати про людину, причетну до багатьох корисних справ в українській Америці – Володимира Сохана, колишнього Головного секретаря УНСоюзу. Управитель нової кредитівки, відомий й штаті діяч УНСоюзу Мирон Пилип'як вважає, що саме зустрічі, задушевні розмови про українські справи та щирі поради В. Сохана спричинилися до появи кредитової спілки „Самопоміч" на Північному Заході.

В. Сохан особисто дзвонив до Централі українських кредитівок у Чикаго, зокрема до Дмитра Григорчука, щодо користи кредитівки для нової громади. З того часу аж до її відкриття Д. Григорчук цікавився справами, сприяв професійному вишколові управи-теля.

М. Пилип'якові на все життя запам'яталась поїздка до Чикаго на навчання до українського банку. Не маючи якоїсь спеціяльної кредитово-фінансової освіти, він багато навчився. Повернувся до Сієтлу з добрим настроєм. Почалась нелегка праця. Сьогодні Мирон Пилип'як підкреслює:

– До нас приходять, як до порадників, щиро розповідають про свої проблеми, а ми радо консультуємо. Разом з людьми ростемо, набираємось досвіду. Основна частина вкладників – молодь до тридцяти років. Загалом, потенційних вкладників на Заході чимало. Діяльність „Самопомочі" тільки розгортається. Але вже є рух. Одні приносять гроші, другі відходять з грошима, треті заходять розпитати про умови членства, щоб прийняти рішення, ще інші відчиняють двері лише з цікавости, а що ж то там за вивіскою „Selfreliance"?

Двері кредитівки відкриті для всіх і кожного зустрічають однаково: „Ласкаво просимо!

Зазвучав український брес-бенд



Керівник Віталій Маркович з оркестрантами

Щопонеділка з громадської залі української церкви міста Федерал-Вей у штаті Вашінґтон линуть звуки музики. Марші, пісні, величаві гимни. Це проводить свої проби духова оркестра. Сюди приходять діти, молодь, навіть старші, які люблять духову музику – ті, що вже грали або хочуть навчитись.

Почалось все тоді, коли Григорій Савлюк вчитель англійської мови, привіз з України комплект духових інструментів. Виник перший український брес-бенд Великого Сієтлу.

Зібрав музикантів і організував репетиції Віталій Маркович – ветиринарний лікар за професією, палкий любитель музики і співу.

На допомогу Віталієві прийшов Павло Марчук, який приїхав з Житомирщини. Завдяки його оригінальному оранжуванню музичних творів оркестра стала виступати з солістами і хором. Поголос про оркестру швидко поширився. Особливо задоволені батьки. Діти освоюють нотну грамоту, вчаться грати на музичному інструменті і вести свою партію в оркестрі. І все це безкоштовно.

Музиканти вже заявили про себе. На творчому конті оркестри – виступи на нараді соціяльних працівників у Сієтлі, на відкритті коледжу в другому за величиною місті Такома, на фестивалях.

Співає маленька Аня Удуд



Аня Удуд

„Я – господня овечка" – так називається в'язанка пісень, яку виконує Аня Удуд зі штату Вашінґтон на церковних та громадських імпрезах. Це прості, але мелодійні твори дитячого і духовного змісту. Слухачі емоційно сприймають їх. Ось деякі з них – „Тиха ніч", „Молитва за Україну", „Принцеса", „Ластівка", „Прийди до Ісуса" та інші. Не в одного дорослого виступають на очах сльози, коли почують, як мале дівча ніжним голоском закликає людей прийти до Ісуса...

Потяг до співу не з'явився стихійно, в результаті тимчасового сплеску дитячого захоплення чи наполегливости батьків. До переїзду в Америку дівчинка вчилась у Львівській музичній школі імені Соломії Крушельницької для обдарованих дітей. Засвоїла сольфеджіо, тепер вчиться грати на піяніно і співає в церковному хорі, словом, серйозно займається музикою. Батьки-музиканти мріють, щоб їхня дитина стала християнською співачкою.

Любов до природи допомагає Ані в музиці і співах. Вона дуже любить море і яхти, яких чимало в океанському Сієтлі. Особливо романтичні вітрильники. На вітрильнику, за висловом маленької співачки, їй „хочеться плисти і плисти далеко, де синє море і чисте небо і завжди музика".

Побажаймо їй щасливого плавання у той омріяний світ.

З'їзд Об'єднання колишніх вояків УПА

ТОРОНТО. – 18 жовтня в приміщенні ресторану „Львів" відбувся 19-ий з'їзд ветеранської організації Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади. У з'їзді взяли участь делеґати станиць з Торонто, Вінніпеґу, Рочестеру, Ню-Йорку–Пасейку та Дітройту. Письмові вітання надійшли від Товариства колишніх вояків УПА в Канаді, станиць Чикаґо, Дітройту, Вінніпеґу, голови видавничого комітету „Літопису УПА" д-ра Модеста Ріпецького та Наталки Осмакз Києва, дочки колишнього президента УГВР Кирила Осьмака.

Предметом нарад були питання дальшого видавання „Літопису УПА", допомоги ветеранам УПА та їхнім родинам, питання визнання владними структурами України дій УПА й збройного підпілля боротьбою за незалежність України, інші аспекти існування і діяльности об'єднання.

За діяльність Головної управи звітували голова Іван Лико, секретар Катерина Лялюк, представник об'єднання в СКУ Михайло Бохно та голова Контрольної комісії Михайло Міґус. Подано також звіти від станиць об'єднання. Новообраний склад управи очолив Іван Лико.

Увечорі відбулося прийняття для делеґатів і гостей, під час якого проф. Петро Й. Потічний виголосив доповідь, темою якої був VIII конґрес СКУ в Києві.

Катерина Лялюк

Д-р Роман Смик на службі України



З візитою у міністра культури України І. Дзюби в 1994 році (зліва): д-р Роман Смик, Надія Волинець, Іван Дзюба, Святослава Ґой-Стром

Живе поблизу Чикаґо людина, ім'я якої добре відоме українству в США і в Україні. Це д-р Роман Смик – лікар за професією, а за покликанням – великий подвижник духовности. У жовтні він зустрів свою 85-ту осінь. Роман Смик є племінником Богдана Лепкого, а з 1965 року (після смерти сина письменника) став опікуном архіву видатного поета. Вболіваючи за долю України, він ще у 60-их роках став фундатором „Енциклопедії українознавства", збірника „Пам'яті Зенона Кузелі", історико-мемуарного видання „Бережанська земля", а взявши під опіку архів, не тільки прихистив цей безцінний скарб, а дав йому нове життя. Разом з дружиною Лідою вони організували пересувну виставку про життя і творчість автора славнозвісних „Журавлів". Її з цікавістю оглядали українці Канади і США. Як дійсний член НТШ, він був причетний до видань „Казки мойого життя" Богдана Лепкого, монографії В. Лева „Богдан Лепкий. Життя і творчість". 1972–1991" (1976), „Нарису української літератури" Б. Лепкого (1991), власним коштом перевидав „Азбуку і Абецадло" М. Шашкевича, яка упродовж п'яти поколінь належала родині Лепких. Поряд з цим понад два десятиліття Роман Смик ретельно збирав матеріяли і документи про життя Патріярха Йосифа Сліпого, з яких було оформлено унікальну виставку видань на честь цього визначного діяча УГКЦ. Всі експонати виставки передав упорядник у власність Богословської академії у Львові, в музеї України, У серпні 1990 року Роман Смик повернувся на батьківщину, знайшов відданих українській ідеї людей, які почали наново орати переліг піввікового історичного безпам'ятства на ниві національної культури. За 12 літ незалежности на їх рахунку 36 нових видань Б. Лепкого і книг про нього. Серед них – академічні праці, дослідження літературознавців Варшави, Києва, Львова.

Завдяки ініціятиві та підтримці Р. Смика у Бережанах вже 8-ий рік діє меморіяльний музей, є один із найбагатших серед меморіяльних музеїв України, організовано рідкісний музей репресованої Церкви, створено музейні кімнати Богдана Лепкого у галицькому селі Жукові, в Крегульці, де проживала родина Лепких, у тернопільській школі, яка носить ім'я письменника, в Жовчеві Івано-Франківської области. Поважний резонанс мала науково-теоретична конференція до 120-річчя від дня народження Б. Лепкого. Численні науковці прибули до Тернополя з різних реґіонів України, з Польщі.

Школярі молодої держави мають змогу читати твори Богдана Лепкого. Тисячі випускників всіх шкіл, в усіх куточках України, у 2001 році на головному державному іспиті з української мови писали твір з теми „Бережанська гімназія" за відомою повістю Богдана Лепкого. За цими звершеннями стоїть громадська праця Романа Смика.

Святослава Ґой-Стром,
Ґлен Спей, Н. Й.

Відзначили річницю створення ОУН

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – 4 жовтня голова Відділу ООЧСУ Михайло Майчук відкрив сходини організацій Державницького фронту міста і околиць на відзначення 75-ої річниці створення ОУН і 44-ої річниці від дня загибелі Степана Бандери, провідника ОУН. Сходини відбулись в залі СУМ в Українському освітньо-культурному центрі. Михайло Майчук коротко з'ясував ціль сходин і попросив до слова головного редактора часопису „Америка" Осипа Рожку, який у своїй доповіді „ОУН та стежки Бандери в діяльності організації" відтворив діяльність Євгена Коновальця, Юліяна Головінського, Михайла Колодзінського, Романа Шухевича, Степана Бандери та інших.

5 жовтня відбулось молитовне відзначення цих великих подій. В Українському католицькому соборі Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії відправлено соборну Службу Божу за український народ, із Панахидою за упокій Степана Бандери і полеглих членів ОУН, воїнів УПА і всіх воїнів українських армій, що полягли за волю України. Службу Божу відслужили оо. Павло Волянський і Василь Сівінський. У проповіді о. Волянський згадав про боротьбу ОУН і Степана Бандери.

У Службі Божій взяли чисельну участь, з прапорами, члени колишніх бойових з'єднань у Другій світовій війні: ветерани УПА, Першої дивізії УНА, Українсько-американські ветерани. Також були прапори СУМу, ООЧСУ, УПА і ОУН.

Богдан Тодорів

Маруся Бек отримала нагороду СКУ



Маруся Бек

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – У серпні цього року 95-річна Маруся Бек подорожувала літаком в Україну, де на VIII з'їзді Світового Конґресу Українців у Києві її нагороджено медалею св. Володимира.

Грамоту і медалю отримала М. Бек за свою довголітню працю і осяги в громадсько-політичному житті української та американської громад в США.

М. Бек народилася в США в родині українських поселенців, які іміґрували в 1895 році. У 1921 році 13-річну М. Бек батьки послали до гімназії в Україну, де вона вчилася до 1925 року. Україну вона також відвідувала в 1960 році, одначе, згідно з її словами, цьогорічні відвідини були для неї особливими – бо вперше стала на вільну землю України. Шкодувала М. Бек , що її перебування в Україні тривло всього один тиждень, рада була б залишитися довше, але вік, занепалий слух і лікування серця не дозволили. Все ж таки, за свою промову після отримання нагороди М. Бек від делеґатів і гостей СКУ отримала признання – постання з місць і довготривалі оплески.

М. Бек мала багату політично-громадську кар'єру. Вона була першою жінкою, обраною до Міської ради Дітройту, де працювала від 1949 до 1970 року. Впродовж 19 років була членом законодавчого тіла повіту Вейн.

Ступінь бакалавреату з мистецтва і права, а також докторат з права здобула в Пітсбурґзькому університеті. Видавала і редаґувала пітсбурґзький „Жіночий Світ" англійсько-українське видання, була редактором англомовної секції „Ukrainian Star" в Дітройті та заснувала „Українську жіночу літературну нагороду" з української літератури.

М. Бек заслужила звання „Українки року", „Дітройця року", „Жінки року" та отримала проклямації від колишнього посадника Дітройту Романа Ґріпса, колишнього посадника Дірборну Орвіла Габарда та колишнього посадника Ворену Теда Бейтса. Про М. Бек можна знайти довідку в довідниках „Хто є хто на Середньому Заході", „Хто є хто серед американського жіноцтва" та в „Українській Енциклопедії".

Впродовж своєї кар'єри М. Бек виступала з промовами по Америці в Канаді, Мехіко, Европі та Австралії.

М. Бек не хотіла розголошувати про свою нагороду, але опісля погодилась, кажучи, що „багато людей можуть навіть не знати, що я ще жива".

Н. Н.

Освячено відновлений Культурний осередок



ПАРМА, Огайо. – 28 вересня багатолюдна громада парафіян Української православної катедри св. Володимира, на чолі з Митрополитом Константином, зібралась на освячення нововідновленого Культурного осередку. Процесія духовенства, вівтарних прислужників, дітей недільної школи і вірних з хоругвами супроводили Митрополита до катедрального храму. Голова парафіяльної управи Джефрі Ґрінлиф привітав Владику традиційним хлібом і сіллю. Від катедрального духовенства його вітали настоятель о. Іван Наконечний і сотрудник о. Іван Міронко. Літурґію сослужили оо. ігумен Іван Генрі, Володимир Іванов, Михайло Стрaпко і диякон Ігор Махлай. Прислужували двадцять три вівтарних прислужників. Дириґент Маркіян Комічак керував об'єднаним церковним хором під час відправ двомовної Літурґії. Митрополит Константин говорив проповіді українською і англійською мовами. Після Літурґії відбулось освячення нововідновленого Культурного осередку і бенкет. У програмі брали участь декан Огайського деканату і настоятель церкви св. Миколая в Лейквуді, Огайо, о. Денис Кристоф і духовенство Української католицької катедри св. Йосафата в Пармі. Під час програми представники парафіяльних організацій зложили пожертви на покриття відновлення осередку в сумі 500 тисяч дол. Доброзичлива „Група вареників" подарувала 100 тисяч дол.

На фото: Митрополит Константин освячує нововідновлений Культурний осередок

Іван Норка

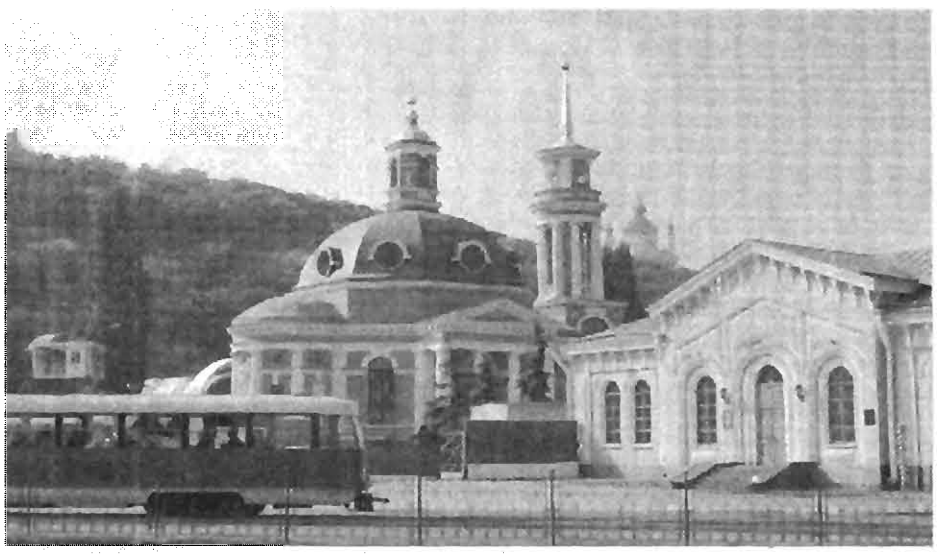
УКРАЇНА І СВІТ

Відбудовано церкву, пов'язану з пам'яттю Т. Шевченка

КИЇВ. – На Подолі відбудовано церкву Різдва Христового, збудовану в 1810-14 роках і знищену в 1935 році. З трьох ампірних (неоклясичних) церков, які збудував Андрій Меленський (усі зруйновані у 1930-их роках) церква Різдва Христового мала особливе значення: саме в цій церкві стояла труна з тілом Тараса Шевченка від 6 до 8 травня 1861 року, дорогою до останнього місця спочинку поета біля Канева. Церква на розі Олександрівської вулиці (тепер Жукова) і Поштової площі позначала початок Подолу. Всередині був золочений дерев'яний іконостас, ікони в срібних рамах і низьке поруччя з жовтої міді перед вівтарем. Церкву кияни називали Шевченківською. Архітектурно-плянувальне управління при міській раді в 1935 році намагалося врятувати церкву від знищення. Генеральний плян реконструкції Києва у варіянті, пропонованому управлінням, мав її в числі тих пам'яток, які пропоновано зберегти. Проте у Москві відкинули більшу частину історичних пам'яток, які Київ пропонував зберегти. Останніми місяцями 1935 року, в той час, як закінчували генеральний плян реконструкції Києва, було оголошено обмежений конкурс проєктів розбудови річкового вокзалу. До цього конкурсу було запрошено чотири архітектурні бригади з Києва та дві з Москви. Реконструкція Поштової площі ніколи не була здійснена, а річковий вокзал збудовано тільки наприкінці 1950-их років. Органи радянської влади не дозволили дослідити будівлю церкви перед її руйнуванням. Спочатку було конфісковано всі цінні речі, золото й срібні рами з іконостасу та ікон, різьблений дерев'яний іконостас спалили, а ікони продали за кордон.

У тому ж кварталі, що й церква Різдва, поруч з нею, стоїть старий одноповерховий будинок поштової станції (для кінної пошти), закладений у 1854 році. Хоча й виразно застаріла для свого цивільного вжитку, ця будівля не була зруйнована в 1930-их роках, а 1963 року її було вписано до українського республіканського реєстру архітектурних пам'яток.

Фелікс Хмельковський



Сучасний вигляд храму.



Церква Різдва Христового на Подолі (світлина з архіву)

Презентація збірки, яка спростовує „Переяславську леґенду"

КИЇВ. – Збірку статей „Переяславська рада 1654 року: (історіографія та дослідження)", яка вийшла у видавництві „Смолоскип" як видання Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського НАН України, Наукового товариства ім. Шевченка в Америці та Канадського інституту українських студій 16 жовтня презентовано в УНІАН.

Академік НАН України, директор інституту літератури ім.Т.Шевченка НАН України Микола Жулинський повідомив, що презентація збірки відбувається в рамках проведення наукових конференцій в Україні про Переяславську раду, які мають зламати „ряд ідеологем, які панують в свідомості народу щодо переяславських подій". Він є головою оргкомітету конференцій „Переяславська рада 1654 року".

„Головна мета збірки, – наголосив вчений, – привернути увагу дослідників і широкого загалу до тих аргументів, які доводять безпідставність „Переяславської легенди", а також утвердити сучасний стан вивчення цієї проблематики на основі української історіографічної традиції, основи якої були закладені М. Грушевським".

Головний редактор видання П. Сохань поінформував, що у збірці представлено дослідження та історіографію цієї проблеми. У виданні вміщенні маловідомі праці Михайла Грушевського, Вячеслава Липинського, Ростислава Лащенка, Андрія Яковлева та Олександра Оглоблина, що, хоч стали вже клясичними, але й досі зберігають злободенність, найкраще розкривають історико-правничий зміст Переяславської ради. На особливу увагу заслуговують маловідомі публікації машинописів Михайла Брайчевського з його домашнього архіву – конспект обговорення у 1974 р. в Інституті історії АН УРСР його відомої книжки „Приєднання чи возз'єднання?" і відповіді історика на це обговорення, які за своїм обсягом перевищують саму друковану брошуру.

М. Жулинський повідомив, що в рамках проведення конференцій „Переяславська рада 1654 р." відбудуться презентації цієї збірки, з яких найважливішими є дві – 24 жовтня у Львові, в Дзеркальній залі Львівського національного університету ім. І. Франка, і 1 грудня у Києві – в приміщенні Будинку вчителя. Ця акція готує суспільну думку сучасної України до головної події – наукової конференції „Переяславська рада 1654 року", проведення якої запляно-вано на 14–16 січня 2004 р. в Києві та Переяславі.

Згадана збірка покликана утвердити на сучасному етапі український погляд на Переяславську раду, що ґрунтується на неспростовних наукових аргументах.

УНІАН

Пригадали Івана Керницького



Пропам'ятна таблиця на школі у Відниках

Село Відники недалеко Львова, у Бібрецькому районі, відоме завдяки незабутньому Івасеві Керницькому, що не один раз писав про це своє рідне село. Але й село не забуло свого славного земляка. 17 серпня відбулося скромне свято його пам'яті, з відкриттям пропам'ятної таблиці на будинку місцевої школи. Про це свято розповів в Ню-Йорку відомий мистець Михайло Барабаш. Він походить з цього села, що й Іван Керницький – ІКЕР. Він побував на відкритті.

На зустрічі з М. Барабашем ми слухали розповіді, оглядали світлини та читали репортажі в пресі, написані Володимиром Саквуром і Богданом Керницьким, радіючи разом із організаторами, що таке свято відбулося в пам'ять довголітнього друга і автора, на місці якого у „Свободі" довелося тепер мені писати щотижневі фейлетони.

На святі зворушливо говорив брат Івася, – Богдан Керницький, який, на жаль, тільки недовго у зрілому віці міг спілкуватися з Івасем. Промовляв також голова сільської ради Богдан Закалик, життєпис письменника представив Роман Горак, а місцевий священик о. Р. Процюк освятив меморіяльну таблицю. Вона виконана за проєктом скульптора Юзькова, а уфундували її голова сільської ради Б. Закалик і підприємець Л. Галишинець. Промовляв також до численно зібраних в цей день мешканців села мистець Михайло Барабаш.

Усі учасники свята мали нагоду оглянути шкільний музей Івана Керницького, яким завідує учителька Н. Матвіїв, побувати на концерті в будинку „Просвіти", де артисти самодіяльного народного театру показали комедію І. Керницького „Мітинг", а потім послухати літературно-музичний концерт, виконаний місцевими силами під назвою „Я вернувся до тебе, Вітчизно моя", присвячений життю і творчості І. Керницького, який справді на цей вечір немов повернувся додому.

О-КА



Співає місцевий хор на концерті в пам'ять І. Керницького

Ще про симпозіюм з іконографії

У „Свободі" (ч. 42) було подано статтю Світлани Остапи про Міжнародний симпозіюм з іконографії, що відбувся в Києві 29 вересня – 3 жовтня. Тим часом надійшов лист від д-ра Якова Креховецького, який був учасником симпозіюму і теж написав про нього. З його листа подаємо ті відомості, яких не було в попередній публікації.

Ініціятором з'їзду було Міністерство культури і мистецтв України, за підтримкою Міністерства закордонних справ, державного комітету у справах релігій, Київського міського центру дозвілля, Київського національного економічного університету та Товариства „Україна-світ". Всі кошти учасників в Києві покрили ці міністерства та організації.

У наукових засіданнях брало 47 делеґатів, на деяких імпрезах разом з гостями було до 200 осіб. Це був многогранний діялог між трьома поколіннями іконописців, іконознавців, реставраторів, колекціонерів та шанувальників української ікони.

Серед трьох виставок ікон найбільш відрадною була виставка молодого покоління іконописців з Києва, Львова та Хмельницького. В цих трьох школах є близько сто молодих іконописців на різних етапах навчання, а деякі з них вже виходять на рівень професіоналів.

Делегати також мали нагоду відвідувати музеї та історичні пам'ятки, брати участь на концертах та їздити на екскурсії у Києві та до Канева. Зокрема слід відзначити високий рівень театральної вистави „Ісповідник віри" про Патріярха Йосифа Сліпого, авторства Анатолія Нечая, який у був в ролі Йосифа Сліпого. Народний театр – студія „Рампа" з Тернополя захопив численну публіку.

Незабутнім для всіх учасників був концерт літургічного співу в Золотоверхому Михайлівському соборі „Хорові антифони", де виступали хори „Київ", „Паванна", „Хрещатик" та Державна капеля ім. Ревуцького. Більшість співаків у цих хорах – молоде покоління. Містичний літургічний спів дві години чарував авдиторію.

Багато людей в Києві співпрацювали, щоб симпозіюм увінчався успіхом, особливо Юрій Богуцький – міністер культури і мистецтв України, Тимофій Кохан – заступник міністра, Зоя Попова – начальник управління діяспори, Валентин Дудка – заступник начальника, проф. Дмитро Степовик – головний консультант, та Світлана Малюк – координатор імпрез.

Два роки тому те саме міністерство організувало успішний симпозіюм про український театр в діяспорі, а ось уже це вже другий з черги – про ікону з діяспори.

Д-р Яків Креховецький



Виставка ікон в Києво-Печерській Лаврі

Свідки стверджують, що серед розстріляних були українці

ПАРСИПАНІ, Н. ДЖ. – Польська газета „Нови дзєннік" в Ню-Йорку опублікувала 17 жовтня великі статті „Вбивство за катинським способом" і „Смерть з буханцем хліба" – про страту 17 січня 1945 року групи полонених. захоплених Червоною армією на летовищі в Балицях поблизу Кракова. Це були охоронці летовища, які при наближенні 13-ої танкової бригади 59-ої армії здалися в полон. Свідки вважають, що серед страчених були українці. Очевидці з села Криспінова, де сталася трагедія, вважають, що безправний розстріл близько сотні полонених скоїли не радянські танкісти, а військо НКВД. У цьому переконує метода страти. Полонених (серед них не було старших 30 років) роздягнули до білизни, роззули, вишикували в ряди по чотири і колонно повели за село.

Січневий мороз сковував напівголих і босих людей, а хліб в руках вселяв оманливу надію. За селом полоненим наказали йти ланцюжками по десять осіб. До них підійшли добре одягнені конвоїри, дістали короткостовольну зброю і впритул застрелили в'язнів – десяток за десятком, усіх... Кілька днів закостенілі трупи лежали вздовж шляху, потім селяни їх поховали. У селі не можна було про цей випадок говорити. Тепер вже немає тих, хто закопував застрелених, і їхню могилу треба шукати зі застосуванням спеціяльних приладів. Але люди розповідають, що кілька років тому пси розкопали людські кості в лісі між Криспіновим і Холежином.

Прокурор краківського відділу Інституту національної пам'яті Кшиштоф Урбаняк розпочав розслідування цього злочину. Він розповідає, що вбивство було скоєне навіть без імітації якогось суду. Серед полонених були зовсім голі. Кати стріляли під час руху, тому не вбили всіх відразу, тяжко поранені ще довго вмирали у рові вздовж шляху. Розстріл почався за сиґналом. Про те, що кати були з НКВД, свідчить їх добрі уніформи і взуття. Так були одягнені офіцери НКВД, які арештовували дезертира з Червоної армії в хаті свідка розстрілу Станіслава Крука. Слідство триває.

Німецька фундація „Пам'ять" виділила кошти на ексгумацію загиблих.

Л. Хм.

„Брати блюзу"...

(Закінчення зі стор. 10)

– Програма нашого концерту складена з музичних творів десятирічної давности, а також з нових композицій. Це „Інтерлюдія" „Автентік лайф", „Тосі-босі", 15-16-17-18", „Шалений дощ", „Неділя", „19:25", „Лист", „Зачекайте хвилину". Тут, на американському континенті, народилася наша творча дружба з талановитою співачкою Маріянною Винницькою, яку ми запросили взяти участь у нашому спільному музичному проєкті. Маріянна є автором музики та слів власних пісень, які прозвучать у цьому концерті. Але нехай вона сама про себе розаже.

Маріянна Винницька:

– Співати я почала, відколи себе пам'ятаю – майже з колиски, мій тато, лікар і тенор, працював в Київському оперному театрі, тому моє дитинство минуло за лаштунками сцени, де я вслухалася в оперні арії. Потім було десять років музики у спеціяльній школі для обдарованих дітей імені Т. Шевченка у Києві, яку я закінчила в клясі фортепіяну. У Київській консерваторії імені П. Чайковського я теж навчалася на фортепіянному факультеті і паралельно студіювала вокальну майстерність. По закінченні консерваторії працювала солісткою Київського мюзикголу з відомою співачкою Таїсією Повалій. Ми виступали на великій сцені столичного палацу „Україна", також гастролювали по Европі і колишньому Союзу. Уже тут, в Ню-Йорку, народилася ідея створити творче тріо. Геніяльний український композитор Мирослав Скорик разом з моїм чоловіком, піяністом Володимиром Винницьким створили дует в чотири руки. Вони грали свої джазові композиції, а я з радістю погодилася співати їм сольо. Це був дуже цікавий спільний проєкт. Ми мали успішні концерти по українській Америці. Мирослав Скорик написав для мене музику, і я записала власне СД зі своїми піснями. Ця творча дружба дала мені велике надхнення. Я почала писати музику до своїх пісень і слова. Мої перші проби пера почалися якось раптово і прозаїчно, по дорозі додому, у нюйоркській підземці. Залежно від погоди, настрою, довкілля, усмішок пасажирів, у моєму єстві народжувалася відповідна мелодія, а далі у блокноті записувалась поезія, і так за два роки у мене назбиралось понад тридцять пісень. Ці пісні не були пов'язані з моїм приватним життям, це радше був стан душі, мовби усмішка дитини, чи сніг ранньою весною, чи сльози радости. Пісні, які я виконуватиму у теперішньому концерті, написані в осінніх барвах. На суд слухачів я представлю п'ять своїх нових пісень. Мої пісні ніколи б не з'явилися на світ, якби не мій чоловік, мій однодумець – Володимир Винницький. Усі аранжування зроблені ним, усі цікаві ідеї, гармонії придумані ним. Я дуже вдячна йому за творчу співпрацю. Також я радію, що зустріла „Братів блюзу" і я зможу себе творчо реалізувати у спільному проєкті. З ними мені дуже легко працюється. Це талановитий музичний гурт, який не може пройти непоміченим. Хочу побажати їм надхнення й щасливого майбутнього.

Андрій Вінцерський – ударні інструменти, закінчив Чернівецьке музичне училище. Автор пісень: для Ані Лорак – „Манекенниця" та для Олександра Понамарьова – „Голоси":

– Барабани йдуть паралельно з моїм життям, ще з самого початку, ще з дитинства я починав бити по всьому, що потрапляло під руки – по тарілках, каструлях, ложках. Батько у мене музикант, я був з ним усюди, де він грав. Мої очі завжди прикипали тільки до ударних інструментів, і я усе це хотів від них перейняти. Мої барабани для мене, як моя кохана дружина.

Олег Левицький – саксофоніст, закінчив Калуське культурноосвітнє училище, разом зі своїм братом – Мирославом Левицьким створював гурт від першоджерел:

– Саксофон – то моє життя, я люблю імпровізувати, шукати нові шляхи у музичних композиціях. Рок-музика, яку ми виконуємо, несе великий інформативний заряд, бо вона створена на автентичній основі, на народній українській мелодиці.

Стефан Кузів – гітарист, закінчив Івано-Франківське музичне училище імені Д. Січинського, кляс віолончелі:

– Коли мені було років шість я почув, як у селі мій дідусь грав коломийки, і мене тоді мовби струмом пройняло, я теж так захотів водити смичком. Мені було так цікаво, як то з такої маленької скрипочки народжуються такі дивовижні неповторні звуки, де їх початок? Напевно, саме тоді у мене виникла свята до музики любов. Ґітара і скрипка для мене є найсексуальнішими інструментами, недарма ними так віртуозно володів геніяльний Паганіні.

Андрій Мельник грає на басгітарі, був одним із засновників гурту „Брати блюзу":

– Про ґітару я мріяв з дванадцяти років. Мені навіть снилася вона у дитинстві: я у своїй кімнаті, а на фотелі лежить гітара, але, на жаль, це був тільки сон, якому було суджено збутися аж через 15 років. Ґітара тоді, у колишньому Совєтському Союзі, коштувала великі гроші, і мої статки не дозволяли її придбати, і от через стільки років моя мрія, мій дитячий сон збулися. Мені з Ню-Йорку привезли омріяну гітару. Вона – мій найкращий приятель, і я її кохаю так, як кохаю музику, яку грають „Брати блюзу".

З роси й води вам „Брати блюзу" на американській землі!

Нова, потрібна Україні книга

КИЇВ. – Благодійний фонд „Українська культура: відродження та перспективи" та видавництво „Аконіт" урочисто передали міністерству освіти України 500 примірників книги професора психології Ратгерського університету Івана Головінського. Міністерство висловило глибоку подяку авторові. Праця Івана Головінського отримала позитивні відгуки викладачів і студентів, котрі вивчають психологію.

Книга Івана Головінського виявилася потрібною Україні. На жаль, тираж її – усього 1000 примірників. І весь він розійшовся в Україні. А ще так багато навчальних закладів і приватних осіб хочуть мати цю книгу. Сподіваємося, що буде і наступний наклад цієї дуже потрібної для української освіти книги.

Оксана Сліпушко

Пам'ять про Великий голод в Україні буде вічною



Большевики хочуть закрити голод перед світом

МОСКВА (СССР). – Всі чужинецькі кореспонденти одержали повідомлення від Чека, що вони не можуть виїздити з Москви на провінцію без спеціяльного дозволу. Американський кореспондент ґазети „Кріщен Саєнс Монітор" Чемберлейн хотів відвідати Україну і північний Кавказ, але большевицька влада його туди не пустила. Комуністична преса в передовицях і спеціяльних дописах пише про успіх жнив, але у дрібних замітках трапляються відомости, які показують, що влада зі жнивами не може справитися. Разом з тим комуністична преса старається заперечити всі відомості, які з'являються в пресі про голод у Росії.

(„Свобода", 22 серпня 1933року)

З совітського пекла

Редакція львівського „Нового Часу" одержала знову письмо одного галицького Українця, писане до родини з совітського пекла. Ось воно: „Дня 13 квітня 1933 р. ... У мене цей рік дуже бідні свята будуть, бо ще не більше як на два тижні маю продуктів. Не знаю, чи прийдеться цей рік пережити, а з Вами побачитися не маю надії, бо додому не пускають. Тепер у нас люди дуже мруть з голоду. Така пошесть, що день два полежить чоловік і вмирає. По 10 до 20 осіб умирають денно в селі. Я певний, що того не переживу. Нераз згадую, що ліпше було на війні умерти враз зі своїми товаришами, як тепер з голоду. Дітей з хати не можна пускати, бо можуть порізати; батьки вже свої діти ріжуть і їдять. Хотів би я прийти до дому і вмерти у своїй стороні, бо тут люди по тижневи лежать по хатах і по полях".

(„Свобода", 7 липня 1933 року)

Москва забирає для себе все збіже з України

ЛЬВІВ (Західня Україна). – З радянської України повернувся до Галичини проф. Остап Менда, який перебував там три роки, як професор математики в університетах. Бував він у великих містах і часто перебував теж у селах, тому добре придивився життю населення на радянській Україні. Проф. О. Менда привіз з собою зразки „хліба", яким там годують населення, а один кільограм якого коштує 70 рублів. Такого хліба певно нема в ніякому краю: стоколоса, кукіль та ще якась домішка. Проф. Менда підтвердив правдивість інформацій української національної преси про відносини на Україні, як також те, що тепер там почався московський терор проти всього українського та проти Українців. (...)

Тифи й голод винищують цілі округи, бо Москва забирає все збіже з України для себе. Біля двох міліонів українських селян загинули з голоду від початку біжучого року. Божевільні з голоду родичі ріжуть та їдять своїх дітей. Здається, що в людей загинули всякі людські почування й люди стали дикими звірями. Багато українських сіл населення цілком залишило, бо частина селян вибралася десь шукати собі їсти, а друга частина згинула з голоду, або Москва вислала її десь на каторжні роботи на далеку московську північ та на Сибір. На вулицях сіл та по шляхах валяється багато трупів умерлих з голоду людей. Вони гниють, бо нема кому їх поховати, й заражають повітря.

(„Свобода", 24 серпня 1933 року)

За шість місяців у Радянщині вмерли десять міліонів людей з голоду

БЕРЛІН (Німеччина). – Сюди прибув з Росії професор шікаґовського університету Ричард Саліт, який пробув довший час у Радянщині та придивився добре до життя большевицьких підданців. Проф. Саліт каже, що найбільше голод лютує на Україні, на південному Кавказі (Кубань) та Поволжу. Він числить, що за останні 6 місяців у Радянщині вмерло з голоду не менше 10,000,000 людей. Проф. Саліт хоче якнайскорше вернутись до Америки, щоби пропаґувати організацію допомоги.

(„Свобода", 12 липня 1933 року)

Голод чи геноцид?

Питання „геноциду" в наших часах не однаково визначають суспільні науковці, хоча в Конвенції ООН таке визначення зроблено ще 11 грудня 1946 року (стаття ІІ). Франк Чалк і Курт Джанасон вперше вичерпно представили історію і соціологію геноциду. Згідно з їхнім визначенням „геноцид – це форма одностороннього масового вбивства, яке застосовує держава-злочинець, чи якась інша влада, щоб знищити певну групу населення".

Для переведення геноциду злочинна держава може застосувати один або більше способів чи знарядь. Найбільш жорстокий із усіх можливих – голодомор.

Правник Давид Маркус з Ню-Йорку твердить, що не менше п'яти мільйонів українців померли з голоду – тоді, коли голоду в Росії не було. Совєтський уряд накинув на Україну катастрофічні зернові квоти, експортував збіжжя за границю, щоб осягнути „революційні цілі", внаслідок чого довів до того, що його власні громадяни дослівно гинули по вулицях.

Д. Маркус в своїй статті підкреслює, що масове вимордування голодом в Україні, Етіопії і в Північній Кореї є найвищим ступенем кримінальности. Д. Маркус твердить, що природні катастрофи не спричинюють голодоморів. Згідно з цим автором, до загальновідомих кримінальників ХХ століття належить Й. Сталін, а український голод, якого не часто зустрічається в списках злочинів, є найбрутальнішим злочином століття. Міжнародна спільнота не була спроможна (чи не хотіла) бачити злочин у голоді, який був застосований в Україні в тридцятих роках, не була готова судити державних офіціялістів, які скоїли цей кримінальний вчинок – голодомор.

Д. Маркус пише, що міжнародне кримінальне право осуджує як злочинну ту державну діяльність, яка практикує або сприяє застосуванню голоду.

З аналітичної точки зору, спеціялісти в цій ділянці вирізняють чотири ступені причетности держав до голоду. Четвертий ступінь характеризується мінімальною умисністю, третій ступінь позначається байдужістю влади до голоду в державі, другий ступінь включає кримінальний намір держави, і нарешті, перший ступінь характерний тим, що держава свідомо і доцільно застосовує голод, щоб терміново знищити небажану групу населення.

Український голод 1932–33 років, пише автор, судячи з того, якого, протягом короткого часу, він завдав масового знищення українського населення, був безпрецедентною катастрофою не лише в Україні, але й в площині европейських людських прав першої половини ХХ ст. Протягом одного року від п'яти до одинадцяти мільйонів українців померли від голоду чи недуг, зв'язаних із голодом, навмисно вжитим російсько-совєтським урядом, щоб закріпити владу нової російської імперії.

В 1932 р. Україна вже дванадцять літ героїчно відбивала тиск Росії. Щоб Україну знову позбавити національної ідентичности, щоб її закріпачити, Сталін форсував „чистий" комунізм шляхом знищення української середньої кляси.

Колективізація і „розкуркулення" – це вістря зброї Російської комуністичної партії (більшовиків), а головно п'ятнадцяти тисяч політруків, російських терористів-„постишевців", які вчинили напад на українську інтеліґенцію, релігійних і політичних провідників України. Спеціяльно накидаючи високу квоту здачі збіжжя державі, яку не могли селяни виконати, російські аґенти в Україні – 25-тисячники, 15-тисячники, бриґади і загони ҐПУ, тисячні кадри комсомолу, ВКП (б), окупаційні війська Червоної армії, російські колоністи і місцеві ренеґати нав'язували вмираючому з голоду населенню звинувачення у саботажі, контрреволюції. Що більше – видаючи закон про криміналізацію опору голодоморній державній системі та „закон про непорушність соціялістичної власности", який передбачав кару смерти за „крадення" чи ушкодження власности Совєтського Союзу, позбували кожного українця особистого права на плоди своєї праці, навіть права боротися проти голодової смерти.

Росія, яка була забезпечена від голоду, не дозволяла українцям переходити її кордон, щоб шукати там за харчами. Вона навіть заборонила гуманітарну доставу харчів іззовні в Україну.

Д. Маркус стверджує, що є „докази на те, що високопоставлені совєтські офіціяли були свідомі того, що колективізація доведе до голодної катастрофи в Україні". Відповідь Сталіна і Молотова була: „Ми, більшовики, не можемо собі дозволити, щоб потреби держави, потреби, які були визначені резолюціями партії, трактувалися не як пріоритетні, а як другорядні". Це привело Роберта Конквеста, як каже Д, Маркус, до ствердження, що совєтські офіціяли були свідомі існування організованого голоду в Україні і його підсилювали.

Авторитети в галузі міжнародного права стверджують, що російсько-совєтська держава в 1932-1933 років свідомо запланувала і переводила в життя перший ступінь кримінальної фаміногенетичної політики як знаряддя вигублення населення. Шеф ҐПУ в Україні Балицький назвав 8–9 мільйонів жертв, М. Скрипник перед своїм самогубством подав американському комуністові Адамові Тавдудові цифру 8 мільйонів. Шкода, що про це все ще й досі треба нагадувати світові.

Д-р Іван Гвозда,
Сиракюзи, Н. Й.

Приречені на голодну смерть

Гортаючи сторінки записок моєї мами Євгенії Боженко (Гольник-Васильківської), знайшов записки, які відтворюють долі багатьох українців в СССР. Подаю окремі події скорочено.

Мій батько – Борис Боженко, вчений агроном-ентомолог, працював в Києві із захисту рослин та над пошуками нових інсекто- і фунгицидів. В 1928 році без жодних причин його звільнили з праці, а в 1929 році позбавили громадянських прав та заслали на п'ять років в Ашгабад, в Туркменістан. Це нанесло нашій родині страшний удар та душевне спустошення. Ми тоді не могли уявити, що вже був готовий плян фізичного та інтелектуального нищення народу України. Влада вибрала голод, як знаряддя зламання волі та впровадження на людських кістках колективізації.

В Ташкенті ми чекали на дальший потяг майже добу. Вже стояли морози, а ми були легко одягнені. Загинули б на пероні, коли б узбек не впустив нас до себе в чайхану. Мені тоді сповнилось п'ять місяців. До самого Самарканду вагони були переповнені. Горішні багажні полиці захопили безпритульні, які мандрували на південь. В Ашгабаді і ми не могли знайти, де жити, мусульманський мулла прийняв нас. Дуже скоро він знайшов нам приміщення у туркменів, в їхній дільниці міста. Збентежила нас давно забута нами їхня відвертість. В Києві під страхом „стукачів" ніхто б собі такого не дозволив. Становище нашої родини було жалюгідне. Серед засланців батько зустрів кількох науковців, яких знав ще зі студентської лави в Київському політехнічному інституті. Був між ними самітний технік, який не витримав наруги і покінчив з собою. В 1930 році налетіла з Ірану на Туркменістан сарана і з'їла все, що зелене. Буває так, що нещастя допоможе. ГПУ мобілізувало батька як спеціяліста-ентомолога та відновило його у громадянських правах. Він очолив експедицію і організував в Туркменістані боротьбу з сараною. Об'їздив країну у всіх закутках під контролею ГПУ. Коли більшовики захопили Туркменістан, то для контролі та асиміляції населення змінили арабське письмо на латинку. Серед туркменів мало хто говорив російською мовою. Серед них жили іранці, курди та емуди. Без перекладачів не можна було обійтись. В ті роки проти совєтської влади боролись повстанці. Бувало, що розбирали залізничну колію, відрізаючи Ашгабад від постачання. Нас надзвичайно вразив контраст між Києвом та Ашгабадом в тім, що тут продукти харчування продавались без обмежень, а про картки і не чули. Голоду в Туркменістані не було. Нашого печеного хліба туркмени не їли, годували ним верблюдів. Для себе вони пекли лаваш.

Від Ашгабаду до Ірану було щось 10 км., але кордон щільно охоронявся. У 1932–33 роках арештували муллу. Його та родину з дітьми у нижній білизні гнали на показ вулицями міста. Вели їх на смерть.

В 1934 році ми повертались до Києва через Красноводськ та Баку. Дорогою до Красноводська, близько гір Копет-Дагу, потяг раптом зупинився. Повстанці розібрали колію і, поки її направляли, потяг простояв півтори доби на спеці без води. У Києві на двірці підійшов до батька якийсь суб'єкт, тикнув папірець і сказав: „Чаво вернулся?". Він почав нещадно розгрібати наш багаж, розкидаючи речі на брудному пероні. Нічого не знайшов і, не кажучи й слова, повернувся та пішов. Все це вважалось тоді нормальним. Ми зупинились у родичів і від них довідались про жах голоду. Мама запитала: „Чому ви не писали? Ми б прислали харчі". Вони думали, що всюди голод. Правдоподібно, боялись писати, бо листи контролювалися і за поширення „ворожих чуток" карали. Саме ж влада тримала голод у глибокій державній таємниці.

В 1932 році стався зловісний вчинок юного піонера Павлика Морозова, який доніс на батька, котрого розстріляли. Влада стала настирливо заохочувати дітей на доноси. Батьки боялись розмовляти при дітях. Від родичів дізнались, що в 1930 році мого хресного батька, вченого агронома Івана Ільїна розстріляли. Все конфіскували, в квартиру вселили партійців. Дружину Ольгу та восьмирічну доню Галю вигнали, дозволивши узяти лише білизну. Більше ми їх ніколи не бачили. В 1934 році після голоду почав діяти в Києві „Торгсін" (торгівля з іноземцями), в якому за золото або долярові купони продавали харчі. У нас не було ні того, ні другого. Також з'явились крамниці, де продавався комерційний хліб без карток. Коштував він 3.5 карбованця за кілограм, що було в 4 рази дорожче від звичайного. Голодні люди стояли в черзі, а діставши хліб, відразу з'їдали і знову ставали в чергу. Скоро вони падали та вмирали в корчах.

Батька, як ентомолога, послали в Шанраївку, Остерського району, де була цукроварня. В одному селі на власні очі він побачив, до якого жахливого стану воно доведене. Хати стояли з відчиненими дверима, все позаростало бадиллям і не було чути собак. Зустрів лише одну стару жінку. Може, вона була молодою та з голоду виглядала старою і чорною. Все, що бачив, тихенько він переповів мамі. Батько, працюючи за фахом, діставав платню, але як репресованого його щедро обкладали так званими „добровільними датками на інтернаціональні справи". Положення родини стало скрутним. Мама шукала працю. Давній знайомий батька доктор Герсон влаштував її в поліклініці. Мама їздила трамваєм з пересадкою на Подолі, на розі Олександрівської вулиці та Почтової площі. На тім же розі, навскоси від фунікулеру, стояла церква Різдва Богородиці. Вона була збудована за новітніми ідеями. Вхід до церкви був з колонами у греко-римському стилі. В травні 1861 року до церкви Різдва Богородиці приходили кияни востаннє поклонитися великому Тарасові Шевченкові, домовина якого стояла в храмі.

А в 1934 році біля церкви лежав молодий чоловік та просив милостиню. За ніжку до нього була прив'язана дівчина-повзунок. Люди самі були голодні, то щось відщепнуть і дитина смокче, але для дорослого це вже інакше. Коли знову мама проходила там, чоловік лежав вже мертвим, а дитину хтось забрав. Це була незабутня трагічна дійсність. А в 1935 році влада зруйнувала церкву Різдва Богородиці.

Святослав Боженко,
Сан-Франциско, Каліфорнія

Ніби тяжкий сон – мільйони невинних душ...

15 листопада українська громада міста і околиці жалібним походом прибуде до „Ветеран парку" на соборну Панахиду із засвіченими свічками. Після Панахиди в залі Осередку ім. св. Андрія буде висвітлення фільму „Жнива розпачу". Продовження „Дня Скорботи" відбудеться 16 листопада відправою в українських церквах, а по полудні будуть „Жалібні сходини" з відповідною програмою у залі української католицької церкви Входу в Храм Пресвятої Богородиці. Головою комітету з відзначення Голодомору є Марія Наваринська.

Як сон проходить життя і кадри життєвого фільму, ніби чорний привід, стоять перед очима... Незабутній 1932-1933 роки. З наказу Кремля штучно створений голод, котрий мав зламати волю українського селянина-хлібороба. Нечуваний в світі експеримент: повним позбавленням харчів фізично знищити народ і його культурні надбання.

Спеціяльні бригади збирають мертвих, а часом ще і живих, вивозять в поле, скидають до однієї ями, засипають вапном, або обливають бензиною і палять ... Страшний сопух розходиться кругом... Так виглядала дійсність 30-их років у першій в світі країні соціялізму. Як наслідок: в 1920 році Україну населювало 31.2 мільйона жителів, а у 1939 році число населення становило лише 28.1 мільйона осіб, в той час як населення Радянського Союзу збільшилось на 16 відсотків.

Якраз цього і хотів досягти Сталін, коли ще у 1928 році накреслював плян 1-ої п'ятирічки, що включав цілковиту колективізацію, русифікацію неросійських народів, винищення українського селянства. Колективізація відбувалась в усьому Радянському Союзі, але лише Україна, Кубань і околиці Дону зазнали страхіть нищівного голоду. Пляни здачі зерна державі українські селяни були неспроможні виконати. Примара голодової смерти своїм чорним крилом покривала безборонних, споконвіку чесних хліборобів, а радіорупори на всіх перехрестях вулиць кричали, що „жити стало краще, жити стало веселіше!" Всі радянські газети заперечували чутки про страшний голод, про те, що цілі села вимирали, про випадки людоїдства.

Кореспондент „Ню-Йорк Таймс" В. Дюранті категорично заперечував вістки про голод в Україні на сторінках цієї газети. Хто пережив те велике нещастя, боявся згадувати про нього. Понад пів століття голодомор 30-их років було оточено тотальною змовою мовчань. Всі архіви були суворо засекречені.

Лише після розпаду Радянського Союзу група українських вчених, очолювана спеціялістом з розслідування голоду 30-их років проф. Джеймс Мейсом, маючи доступ до засекречених совєтською владою документів, ствердила, що Голод 1932-1933 років являється відвертим актом геноциду українського народу, наслідком чого зникло з лиця землі 7-10 мільйонів душ. Це була спеціяльно запрограмована „кампанія" для повного переродження українського громадянина-хлібороба на людину-автомат, на „совєтського человєка".

Американська Конґресова комісія, досліджуючи Голод 1932-33 рр. в Україні, ще у 1986 році зробила ці ж самі висновки. Тому 70-та річниця нелюдської трагедії, котру пережив український народ, хай стане маніфестацією вільного людства проти терору і насильства в світі!

Метою вільної України і її дітей, по всім світі розкиданих, є донести до Об'єднаних Націй про геноцид українського народу, без найменшої вини заподіяний радянсько-большевицьким урядом в Україні в 1932-1933-іх роках.

Галина Король,
Норт Порт, Фльорида

Україна вмирає з голоду

ЛЬВІВ (Західня Україна). – Краєва українська преса подає, що кожного дня приходять з Радянщини відомости про жахливі картини голоду в цілій Україні по тім боці ризького кордону. Листи кревних, краян і знайомих з радянської України подають такі жахливі відомости про голод, що в кожного, хто їх читає аж мороз іде поза шкірою.

(„Свобода", 31 липня 1933 року)

Український Греко-Католицький Епископат кличе ратувати Україну від голоду

ЛЬВІВ (Західня Україна). – Український Греко-Католицький Епископат Галицької Церковної Провінції на чолі з митрополитом А. Шептицьким оголосив відозву з закликом допомогти братам Українцям, котрі конають з голоду під большевицькою окупацією. У відозві говориться, що населення на Великій Україні конає в передсмертних судорогах від голоду, який впровадила там влада, побудована на несправедливости, обмані, безбожництві, злецідіялости й т. д. Людоїдна система державного капіталізму, створена тією владою, довела недавно багатий край до повної руїни, а нарід до нечуваного голоду й вимирання.

(„Свобода", 8 серпня 1933 року)

Очевидці розповідають про страхіття голоду на Україні

БЕРЛІН (Німеччина). – Німецька преса останніми часами багато пише про великий голод у Радянщині, а особливо на Україні та на північному Кавказі, себто в районах, що мали би бути найбагатшими на збіже. Газети разом з тим подають відомости про те, що врожай цього року не направить харчової справи багато на ліпше, бо населення не має сили, ні бажання збирати його. Назагал очевидці кажуть, що теперішній голод у Радянщині безперечно дорівнюється страшному голодови з 1921 року, коли не перебільшує його. На запрошення німецького євангелицького пресового союза кілька осіб, які щойно повернулися з Радянщини, розповіли про свої враження. Вони всі одноголосно кажуть, що відомости про смерть з голоду чотирьох міліонів населення на півдні Радянщини скорше зменшені, ніж перебільшені. Серед промовців були два Німці та один Американець, Волтер Бечерер, з першого вісконсінського національного банку в Мілвокі. Як свідки великої біди й нещастя, вони годилися в однім спостереженню, а саме, що теперішнє становище в Радянщині, яке большевики називають недостачею поживи, перевищує голодову катастрофу, яку Радянщина пережила дванадцять років тому. Він знає багато випадків людоїдства, коли судили матерей за те, що вони їли своїх дітей. Одна жінка з'їла троє дітей і лише на четвертому піймалася й попала під большевицький суд. На суді вона виправдовувалася тим, що її діти всеодно повмиралиб з голоду в страшних муках. Бечерер також підтвердив те, що на Україні багато німецьких кольоній остаточно знищені голодом, висилкою на Сибір та втечею мешканців у світ за очі, шукати рятунку від голоду. Всі очевидці говорять, що цифрових відомостей не можна добути, бо ніхто не реєструє вмерлих з голоду.

Вся Радянщина знаходиться тепер у стані воєнної облоги й скрізь стрічаються відділи червоної армії та спеціяльних військ Чека, які пильнують, щоб населення не повстало проти радянської влади. Над селами й полями ввесь час літають воєнні літаки, які стежать за тим, щоб не було ніде більшого скупчення людей, бо в Радянщині заборонено ріжні збори через те, щоби нарід не повстав. Тепер чужинців не пускають в Радянщині на провінцію й дуже пильно стережуть, щоб у містах вони бачили лише те, що покажуть. Особливо старанно большевики обмежують можливість журналістам бачити те, що діється в дійсности в Радянщині.

(„Свобода", 26 серпня, 1933 року)

Реквієм жертвам Голодомору

Алла Охріменко народилася 14 лютого 1986 року в Бурині Сумської області, вірші почала писати з дитинства. Тепер Алла навчається на першому курсі гуманітарного факультету Сумського державного університету. Досліджує причини та наслідки Голодомору 1932–33 років в Україні. Подаємо її вірш, присвячений жертвам Великого голоду.

На землю укотре спадає весна,
Косичиться хвилею поле.
Якихось ще сімдесят років тому
Прослалося пусткою голе.
Зернини життя не зродились тоді,
Зогнивши в партійних засіках,
Утоплені в крові людській незмивній
У крові розбурханих ріках.
У душах невинно загублених жертв
У енкаведистських катівнях,
В сльозах незнищенних
нескорених вдів
У зчорнених комлюдобійнях.
А горло охоплює страждених крик,
Замучених щастя вигнанців,
Збирачів останніх відібраних крихт
З гіркого надії окрайця.
Ось тихо підкравшись,
з колосся встають,
З налитого сонцем колосся,
Примари змордованих
мором століть
Крізь тиші німе безголосся.
Ось мати трима на руках немовля –
З колисок дітей викидали.
Тихенько шепоче стражденна земля:
„Заховане збіжжя шукали".
Ось босий хлопчина до рота підніс
Сушений окраєць фатальний,
Із неба вітрець гірку звістку приніс:
„То був полуденок останній".
А вчора поночі ловили собак,
Зі власних литок дерли шкіру,
Лишали надію. А зараз самих
Зловили в лихую годину.
– О привиди! Зглянтесь!
Полишіте на мить.
– Е ні! Вам спокою не буде,
Допоки останній каратель не зна
Страшного земного суду!
За ночі пекельні, отруєні
Гіркою з трави баландою.
Допоки останньої жертви ім'я
Не назване, ждіть неспокою.
До серця вкрадається розпачу шал,
І смутку не зрушити гору,
Бо вся Україна – то меморіял
Застиглого голодомору.

Українське збіже вивозять до Москви, а на Україні нема хліба

РОСТОВ НАД ДОНОМ (СССР). – Кореспондент нюйоркської ґазети „Таймс", Дюранті, відомий зі своїх телєграм, прихильних радянському урядові, подає, що місцеве населення хліба не має, скрізь здовж залізниці на стаціях знаходяться великі склади зерна, яке призначене до вивозу з України. На Україні він бачив багато піль, де збіже й досі не скошене, або лежить у копицях на дощі. В другій телєграмі Дюранті подає, що большевики остаточно зломили опір населення й своїми жорстокими мірами привели його до покори. Тому мовляв, тепер большевики мають спокій на Україні та на північному Кавказі, а населення признає їх владу.

(„Свобода", 12 вересня 1933 року)



УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ... АМЕРИКИ. | OFFICIAL ORGAN OF

...ж., вівторок, 12 вересня 1933. VOL. XLI. No. 211. Jersey Ci...

ВІД ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

РАТУЙМО УКРАЇНУ ВІД ГОЛОДОВОЇ СМЕРТИ.

Чужинець, д-р Евальд Амменде, ґенеральний секретар Европейського Конґресу Національностей, проголосив звіт про голодову катастрофу на Україні. Отой звіт про вимирання населення радянської України з голоду закінчив він запитом до цивілізованого світа: чи він ще й далі глядітиме, як умирають на Україні міліони людей з голоду, чи може захоче таки прийти з поміччю нещасним жертвам і скинути з себе тим чином закид безсердечности і ганьби.

Оте благородне слово чужинця дійшло до нас, Українців в Америці, в хвилі, коли ми беремося ще раз потрясти сумлінням світа, коли ми хочемо знайти доступ до американського уряду і до серця американського народу, щоби дістати від них поміч для наших безборонних братів на рідній землі, для нашої вигибаючої з голоду України.

Звідки взявся голод на Україні? І то голод на землі, відомій від віків з того, що була найбагатшою і найурожайнішою з усіх земель Европи, про яку ще в старині писали, що це земля медом і молоком текуча?

Світ, коли говорить про цей голод, то кладе найбільшу увагу на те, що голод у совітськім союзі це ознака, що там збанкротувала совітська аґрарна політика, що недописала колєктивізація. Це правда, але не цілковита. Особливо, коли мова про Україну. Голодують люди і на землях, заселених Москалями. Та всежтаки не вимирають з голоду в московських ґуберніях, з неврожайною землею, в таких великих розмірах, як вимирають на Україні, де на землі, з природи врожайній, гинуть люди з голоду міліонами.

Діється це тому, що голод на Україні є викликаний не тільки крахом совітської колєктивізації. Він є такий страшний особливо тому, що його викликує і піддержує Москва з розмислом, щоби в той спосіб вилюднити Україну. Голод це тільки один зі способів боротьби Московщини з Україною, яка змагає до відірвання від Москви. Це є найбільш варварська ставка Москви, що прямує до знищення українського національного самостійного руху на Україні.

Отой момент зрозуміли добре самі українські комуністи на Україні. І тому саме доходить тепер до того, що відбирають собі життя ті, що з вірою в побіду комуністичної ідеї вірно служили Москві в надії, що коли обєднаються московські й українські робітники, то на Україні настане краще життя.

Смерть Хвильового чи Скрипника це розпучливий крок тих, котрі вірили, що Москва хоче допомогти Україні економічно, культурно й політично. Це траґічний крок тих, котрі мовчали, коли Москва нищила на Україні контрреволюцію, себто коли розстрілювала тисячі свідомих Українців, які боролися за самостійність України. Це крок розпуки тих, котрі висилали на приказ Москви тисячами вірних синів України на північ, на канальські роботи, де вони погибали, як колись гинуло наше козацтво при будові Петербурга.

Фраґмент статті Екзекутивного комітету Об'єднання українських організацій в „Свободі" від 13 вересня 1933 року з закликом допомогти голодаючій Україні

Москва заперечує голод на Україні

ПАРИЖ, Франція. – В той час, як большевицька московська преса заперечує голод у Росії взагалі та на Україні зокрема й особливо нападає на відчит секретаря конгресу національних меншостей, д-ра Амменде, за його повідомлення про страшний голод у Радянщині, кореспонденти французьких газет подають з Москви нові дані про велику голодову катастрофу в Росії. Так, наприклад, кореспондент газети „Тан", Берлін, котрий довші роки мешкає в Москві, подає до своєї газети телєграму, процензуровану большевиками, в якій він потверджує все, сказане д-ром Амменде.

„Берлін кінчить своє повідомлення такими словами: „В 1920 році большевицька влада признала голод і уряд поставив на денний порядок боротьбу з голодом. Повстали окремі комісії, щоби боротися з катастрофою, й больщвики зверталися за міжнародньою допомогою. Така наявність видається нині неможлива. Признатися, значить – підсунути питання: „Як дійшло до такого стану?" Уряд опинився в сліпій вулиці.

Другий московський кореспондент, ґазети „Пті Парізієн", Люсіяні, телєґрафує з Москви, що годі тепер говорити про харчові труднощі, а треба говорити вже про страшний голод. Большевицький уряд усіми способами старається закрити перед світом правду про страшну голодову катастрофу, але голод уже досягає таких розмірів, що годі його заховати. На Україні й на північному Кавказі люди вмирають з голоду масами.

(„Свобода", 12 серпня 1933 року)

Сенатор пропонує підтримку

Я зробила так, як було оголошено в газеті про Голодомор в Україні, і написала до нашого сенатора Ґордона Г. Сміта, який 2 жовтня листом подякував за повідомлення про Великий голод в Україні 1932–1933 років і запропонував звертатися до нього, якщо буде потрібна допомога з цього питання.

Мої родичі померли з голоду (мамині батьки). Моя родина – батько, мама і троє нас, дітей, вижили завдяки тому, що мама ходила до ресторанів, де їли партійці, та зі смітників вибирала лушпиння з картоплі і все, що можна було з'їсти. Готувала і годувала нас, сама була вже опухла, ноги були такі, що шкіра полопала і виходила вода. Було страшно дивитись.

Я була написала тому 15 років свою історію, звичайно, згадала про Голод. Моя помічниця-американка послала цю історію до Ню-Йорку, знайомим в редакцію. Але скоро мені повернули мою історію і написали, що все, що було написано, не є правдою. Тепер я бачу, що українці в Ню-Йорку зробили багато в цьому напрямку і більше американців знають правду про Великий голод.

Марія Тимощук,
Ореґон

Жертвам Голоду -33

Вони умирали. Згасали поволі.
Жорстока смерть косила вас усіх.
Великий світ вам не поміг в недолі,
А ворог мав для вас погорди сміх.
Ви умирали. І в очах запалих,
Лиш страх і біль
жеврілй ще життям,
А в тілі пухлому
і на вустах зів'ялих,
Смерть позначилась
вже своїм знам'ям.
Ви умирали. Зголоджені й кволі,
Старі і діти в розквіті віку...
А хоронили Вас поза селом,
у полі,
Ніби худобу, без хреста й без знаку.
Ви умирали без крику й нарікання,
Дехто з вас тихо молитву шептав.
Вселюдське право вам –
на існування,
Скажений ворог силою забрав.
Умерли ви, та пам'ять не пропала,
І житиме для дальших поколінь.
Пам'ять про вас
увесь наш люд з'єднала,
Вона жива по всі часи. Амінь.

Володимир Фіцалович,
Канада

Населення України криваво бореться за врожай

БЕРЛІН (Німеччина). – Кореспондент газети „Фосіше Цайтунг" подає з Москви, що новий урожай мав би вже поліпшити трохи стан голодного населення Радянщини, але ще й тепер в усіх містах, на залізничних стаціях, у селах і т. п. голодових районів України та північного Кавказу стрічаються масами селяни, виснажені голодом, з опухлими ногами й руками з запалим обличчами, які чекають покірно смерти. Це ті селяни, яких комуністична влада вигнала з власних хат, виключивши їх реєстрів „продуктивних" робітників, які мають право користати з врожаю.

З Києва повідомляють, що на Україні почалися пожежі складів зібраного нового врожаю. Ці пожежі набрали організованого характеру на Київщині та в інших районах. Враження таке, що це зорганізований терористичний акт населення, щоб не допустити большевиків до вивозу збіжа з України. Большевицька влада зорганізувала спеціяльні карні відділи з чекістів, які нишпорять по селах України, вишукують „ворогів радянської влади" й переводять на місці свій суд та розправу. Тому на Україні тепер ідуть скрізь масові розстріли селянства й арешти „терористів та саботажників". Всі в'язниці на Україні переповнені арештованими хліборобами, яких влада запідозріла в участи „конрреволюційних" організацій. Наприклад у Києві арештованих розміщено тепер навіть по школах, бо вже всі в'язниці й ріжні вязничні будинки переповнені до неможливости.

(„Свобода", 8 вересня 1933 року)

Боротьба за правду про Великий голод

Мілена Рудницька

Вселюдська солідарність...

Питання про моральну відповідальність людства за жертви голодової катастрофи поставив ясно англійський журналіст і комерсант Вайтінґ Вільямс у статті, надрукованій в лютому 1934 року в лондонському тижневику „Ансерс". Вільямс належав до тих чужинців, що бачили власними очима спустошення, доконані Великим голодом на Україні. „Для людини XX сторіччя, – пише Вільямс, – моральний наказ „не дай людині померти з голоду!" так само безумовний, як заповідь Божа „Не вбивай!". Реакція на голод ближнього – це найкраща проба, чи існує вселюдська солідарність і чи братерство людей є живою дійсністю, чи порожньою фразою. Це є найправдивіший інтернаціоналізм на землі, вписаний у серця всіх чоловіків і жінок, що самі мають дітей і не можуть перенести думки, що в якийсь частині світу діти вмирають з голоду. Тому, коли де-небудь, наприклад, на Далекому Сході, скажімо, в Китаї, якийсь лікар чи місіонер пошепки промовить „люди голодують", то цей шепіт моментально перетворюється в крик, відгомін якого розноситься по всьому світу. І зараз через океани пливуть кораблі, що везуть голодним кулі збіжжя та риж...".

Як же було з цією вселюдською солідарністю у відношенні до українського народу?

Печать мовчання

Ми не знаємо, в чиїй голові зродилася ідея затаїти Великий голод від світу, і коли та на якому зборі большевицьких верховодів схвалено постанову, що відомості про Голод не сміють просмикнутись за кордон. Тоді, як відомим фактом, ствердженим численними свідками й доказами, є те, що батьком диявольського пляну присмирити Україну голодом був сам Сталін, автор ідеї засекречення цього злочину досі не виявлений. Проте, нема сумніву, що десь на большевицькій верхівці таке рішення прийнято і що воно переводилося з усією послідовністю та суворістю.

Чому совєтський уряд хотів за всяку ціну приховати від світу голодову катастрофу, це окрема проблема, про яку ще буде мова. В першу чергу, рішено замкнути уста тим, професійним обов'язком яких було інформувати світ про події в СССР, себто кореспондентам закордонної преси. Нашим землякам, які в ці прокляті роки були в Україні чи взагалі в Совєтському Союзі, відомі розпорядження, що їх для затаєння катастрофічної ситуації на Україні видала влада по лінії внутрішньої політики. В жодній совєтській газеті не вільно було навіть найменшим натяком згадувати про Голод. Не вільно було говорити про нього в прилюдних виступах, – само слово „голод" стало табу, якого небезпечно було вживати. Лікарям заборонено подавати голод як причину хвороби і смерти. Совєтський уряд припинив оголошувати статистику населення; якщо він мав цифрові дані про спричинену голодом смертність, то тримав їх під ключем. Взагалі, демографічну й господарську статистику періоду 1932–33 засекречено.

Усі ці директиви переводилося з думкою про закордон, бо ж перед мешканцями СССР зайва річ було промовчувати факт, що на Україні люди голодують і з голоду вмирають: всі і так це знали. Але офіційно жадного голоду не було! Обман був розрахований на закордон. Річ у тому, що чужинецьким кореспондентам вільно було без окремого дозволу цензури подавати за кордон усе, що було в совєтській пресі; вільно їм було також передруковувати всілякі урядові совєтські оголошення, як статистичні цифри тощо. То ж треба було заборонити вміщувати ці відомості в совєтській пресі, щоб вони не попадали з неї в закордонну.

Менше відомі нашому громадянству засоби безпосереднього й посереднього натиску на акредитованих у Москві закордонних журналістів, що їх в той час вживала большевицька влада. Загострено до крайніх меж цензуру пресових телеграм. За словами Ю. Лайонса, який, як довголітній московський кореспондент „Юнайтед Прес", знав ці справи наскрізь, був це період „найсуворішої цензури в усій історії совєтської Росії". Французький журналіст П'єр Берлян, писав: „Офіціяльна цензура калічить без милосердя депеші закордонних кореспондентів, пропускаючи тільки такі невинні вислови, як „труднощі в прохарчуванні". Це є вислови, які може дещо промовляють тим, хто знає обставини в Совєтському Союзі, але які є лише евфемізмом, коли взяти до уваги фактичне становище".

З початку 1933 року виходить розпорядження, яким забороняється закордонним кореспондентам покидати Москву. Подорожувати можна було тільки за окремим дозволом Комісаріяту закордонних справ, і тільки за затвердженим заздалегідь докладним маршрутом. Це розпорядження було без прецеденту в тогочасній большевицькій практиці. Константин Уманський, тодішній шеф пресового департаменту Комісаріяту закордонних справ, викликав поодинці всіх чужинецьких журналістів і перестерігав їх, щоб не наважувалися їхати куди-небудь без його відома. Одночасно вся територія України була проголошена недоступною для кореспондентів, щоб не дати їм можливости збирати автентичні інформації про ситуацію на підставі автопсії. Така ізоляція України тривала аж до вересня 1933 року.

На поміч умираючим братам

Уже протягом цілого 1932 року ходили у Львові вперті чутки, що на підсовєтській Україні – голод. Але ніхто, мабуть, тоді ще не освідомлював, наскільки ситуація серйозна й загрозлива. Щойно вістка про самогубство Скрипника стала для всіх доказом, що за Збручем твориться щось несамовите, і власне ця вістка спонукала до активного виступу українську поцейбічну суспільність в обороні загроженого життя українського народу. В середині липня 1933 року на українському заході і на еміґрації відбуваються наради представників українського організованого громадянства над трагічним становищем, в якому опинився народ в УССР, і творяться комітети помочі Україні.

У Львові за почином Української Парляментарної Репрезентації, себто українських депутатів до варшавського сейму й сенату, відбулася 16 липня 1933 року вступна нарада представників центральних установ і організацій у справі подій на Україні. На цій нараді рішено створити громадський комітет і вибрано комісію, яка мала підготовити цю справу. Коли комісія перевела підготовчу роботу, президія Української парляментарної

(Закінчення на стор. 21)

16 листопада: дні скорботи у Філядельфії

Громадський комітет з вшанування жертв штучного голоду 1932-1933 років в Україні відзначить 70-ліття трагедії 16 листопада 2003 року, о 3-ій годині по полудні, в Українській католицькій катедрі Непорочного Зачаття концертом з програмою: камерне тріо під мистецьким керівництвом Томи Гринькова; чоловічий хор „Прометей"; хор Першої Української євангельсько-баптистської церкви у Філядельфії; Богдан Чаплинський – тенор; учні Нашої Української Рідної Школи", Пласту і СУМ-у. Виступатимуть свідки Голодомору. Додаткові інформації можна одержати телефоном (215) 663-1166.

Методій Борецький

Населення на Україні тікає від голоду в світ за очі

БЕРЛІН, Німеччина. – Люди, що тепер прибули з Радянщини, розповідають про страшний голод на Україні. Українське населення, щоб уратуватися від голодової смерти, старається втекти на північ, або взагалі в Московщину, де населення не так обідране владою. До Московщини щастить перебратися тим, що їдуть туди возами або йдуть пішки, бо на залізницях установлено кордон між Україною та Росією й нікого з України не пускають через той кордон, коли людина не має дозволу, або наказу влади їхати до Росії. Навіть на найменших стаціях завжди знаходиться від 1,000 до 2,000 людей, які стараються кудись вибратися для шукання харчів. Зрештою ніхто з них не знає, куди й чого їде. Люди мруть десятками навіть у найменших селах.

(„Свобода", 21 липня 1933 року)

Калінін признає голод на Україні

МОСКВА (СССР). – Кореспондент лондонської ґазети „Де Обзервер" подає в спеціяльній телеґрамі до своєї ґазети, що президент радянщини М. Калінін, признав те, що на Україні й на Кубані панує голод. Він у місті Ґоркий (Нижній Новгород) заявив на зборах околичних селян, що на Україні й на Кубані є багато колєктивних господарств, де нема збіжа в потрібній скількости для виживлення самих членів колєктивних господарств. Він пояснює цю недостачу збіжа тим, що селянство не доцінює значіння колєктивних господарств і ставиться до них неґативно, а тому працює в цих господарствах недбало й мляво. Закінчив Калінін своє признання тим, що члени колєктивних господарств та селянство взагалі тепер мають дуже добру научку. Хоч та научка й жорстока, але вона навчить, мовляв, селянство як треба працювати в колєктивних господарствах.

(„Свобода", 13 липня 1933 року)

Люди мруть десятками

БЕРЛІН, Німеччина. – Люди, що тепер прибули з Радянщини, розповідають про страшний голод на Україні. Українське населення, щоб уратуватися від голодової смерти, старється втекти на північ, або взагалі в Московщину, де населення н етак обідране владою. До Московщини щастить перебратися тим, що їдуть туди возами або йдуть пішки, бо на залізницях установлено кордон між Україною та Росією й нікого з України н епускають через той кордон, коли людина не має дозволу, або наказу влади їхати до Росії. Навіть на найменших стаціях завжди знаходиться від 1,000 до 2,000 людей, які стараються кудись вибратися для шукання харчів. Зрештою ніхто з них не знає, куди й чого їде. Люди мруть десятками навіть у найменших селах.

(„Свобода", 21 липня 1933 року)

Москва робить дітей конфідентами

МОСКВА (СССР). – Большевики створили „легкі кавалєрійські бригади", що складаються з дітей до 16 років. Бриґади ці мають слідкувати за тим, щоб селяни виконували точно завдання та прикази радянської влади й здавали державі збіже, якого від них вимагають більшовики. Найбільше таких бригад зорґанізовано на Кавказі та Україні, звідки большевики вивозять хліб до Московщини.

Большевицька преса з похвалою пише, що є багато дітей, які доносять навіть на своїх батьків, що не здають державі в скількости, якої від них вимагається. Таких дітей-конфідентів радянська влада нагороджує новим убранням, або книжками. Діти старанно вишукують „кулаків", які „заховують" від влади своє збіже, чого в дійсності нема.

(„Свобода", 23 серпня 1933)

Організують допомогу голодуючій радянській Україні

ЛЬВІВ (Західня Україна). – Відомости про страхіття голоду на радянській Україні та заєдно зростаючий терор Москви проти всього українського потрясли все українське населення Західньої України й усю українську еміґрацію в Европі. В Чехословаччині створено тимчасовий Комітет Допомоги Голодним на Україні, який на зборах представників 32 українських організацій перетворився в постійний комітет на чолі з О. Бочковським. Цей комітет уже видав відозву до українського загалу з закликом допомоги голодним на Великій Україні. Крім того, він робить заходи, щоб дістати допомогу від ріжних чужоземних орґанізацій.(...) В додатку до допомогової акції, що розгортається з кожним днем у Галичині, почалася протестаційна акція проти московського терору на Великій Україні. Першу протестаційну резолюцію ухвалено в Угнові, де посол В. Кохан у яскравих фарбах змалював події на Великій Україні. Рішено скликати всенароднє повітове протестаційне віче, щоби звернути увагу цілого світа на те, що робиться на Великій Україні. Інші місцевости також приготовляється до масових протестаційних віч.

(„Свобода", 21 липня 1933 року)

Чужинці організовують допомогу

ВІДЕНЬ (Австрія). – Столиця Австрії стане мабуть осередком чужинецької допомогової акції для голодних на Великій Україні. На відозву Українського Греко-Католицького Епископату про жахливий голод на Україні звернула увагу місцева преса й широко про цей голод заговорила. Іде також підготовча робота до організації комітету допомоги голодним на Радянщині. Комітет буде зпочатку зложений з представників усіх конфесій. На чолі цього комітету має стати популярний у цілій Европі кардинал Деніцер, який зокрема дуже прихильно ставиться до Українців. Австрійський Червоний Хрест уже зголосився до участи в допомоговій акції.

(„Свобода", 19 серпня 1933 року)

Боротьба...

(Закінчення зі стор. 20)

репрезентації скликала другу нараду на 25 липня 1933 року. В цій нараді взяли участь представники 44 політичних, наукових, культурноосвітніх, економічних та інших головних установ і товариств. Нарада вирішила почати негайно працю в обороні загроженого існування широких мас українського населення в УССР. Для цього створено Український громадський комітет рятунку України, який став немов централею для всієї політичної й харитативної акції в зв'язку з Голодом. Комітет очолював д-р Дмитро Левицький, голова УНДО і Української Парляментарної репрезентації. Практична робота спочивала в руках Ділового комітету під керівництвом Василя Мудрого, як голови, Мілени Рудницької і Володимира Дорошенка, заступників голови, Зиновія Пеленського, як секретаря.

Згідно з інструкціями Ділового комітету і під його керуванням, постала в Галичині мережа повітових і місцевих комітетів рятунку України. Також комітети, що організувались поза Галичиною, визнали здебільшого львівський комітет за керівний орган і координували з ним свою діяльність. Навіть у Гельсінках, в далекій Фінляндії, українська колонія, що складалася з утікачів із соловецької каторги, відбувши збори в справі голоду на Україні, схвалила резолюції, якими приєдналася до акції Українського громадського комітету у Львові. До Громадського комітету не приступили галицькі радикали і соціял-демократи; вони заснували самостійний комітет під назвою Спільний Комітет УСРП і УСДП.

Першим актом діяльности львівського Громадського комітету було видати відозву до українського народу, яку підписали 44 головні крайові організації Галичини, що об'єднували фактично загал свідомого й активного галицького громадянства.

Ще перед появою в пресі відозви Громадського комітету Митрополит Шептицький, з усім єпископатом Галицької церковної провінції, видав звернення „До всіх людей доброї волі – в справі подій на Великій Україні", в якому просив „усіх християн усього світу, всіх віруючих в Бога, прилучитися до цього голосу протесту та болю і розповсюднити його в якнайдальніші країни світу". Виступ Українського єпископату викликав голосний відгук за кордоном: чужинна преса передрукувала його або передала його зміст, а віденський Архиєпископ, кардинал д-р Теодор Інніцер, під впливом цього виступу, звернувся з закликом до культурного світу, „передусім до тих світових організацій, що працюють на службі гуманности й справедливости, щоб, заки ще не пізно, започаткувати діло помочі для мільйонів людей".

Львівський Діловий комітет видав низку обіжників і комунікатів з інструкціями, як творити повітові громадські комітети, як переводити протестаційну акцію, як збирати й надсилати до львівської централі листи з підсовєтської України, як списувати протоколи з утікачами, як переводити збірку грошей, збіжжя і одягу, як збирати літературу про Голод і всі матеріяли з діяльности комітетів, наприклад, брошури. летючки, резолюції зборів тощо.

День 29 жовтня 1933 року був проголошений днем всенаціональної жалоби й протесту. Програма цього жалобного дня була така: вранці Богослужби в усіх українських церквах в наміренні українського народу, потім публічні віча і збори в усіх громадських установах. День національної жалоби був також днем посту і жертвенности на організацію акції допомоги на ту саму допомогу.

Громадський комітет видав дві брошури: Василя Мудрого „Лихоліття України", в якій змальована національна й господарська політика Москви, що привела до голодової катастрофи України, та Андрія Жука „Рятункова акція для Великої України", з оглядом діяльности комітетів рятунку України.

Слід ще згадати, що протестаційна акція на західньо-українських землях мала також одну льокальну політичну ціль, а саме – вона провадилася під гаслом ліквідації так званого радянофільства, себто тих політичних течій і організацій, що орієнтувалися на УССР як на форму української державности. На зборах схвалювано резолюції з вимогою „цілковитої ліквідації роботи" московсько-большевицьких прислужників".

І справді, літо 1933 року було поворотним пунктом у політичних настроях тої частини західньо-українського громадянства, серед якої мали досі впливи комуністичні партії „Сель-Роб"-правиця та „Сель-Роб"-лівиця і комунізуюча Партія праці. Під впливом подій на підсовєтській Україні деякі політичні діячі зірвали з названими партіями, про що повідомляли громадянство прилюдними заявами. Був навіть випадок самогубства: Микола Стронський, колишній член УСС, урядовець совєтського консуляту у Львові, застрелився 3 серпня 1933 р. на знак протесту.

„Свобода", 1958 рік, чч. 134-152
Збережено мову ориґіналу

Автор статті – відома українська журналістка і одна зі засновниць Союзу Українок.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Михайло Кривень – співець України

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – В США здійснює концертну подорож Народний артист України Михайло Кривень з ансамблем „Рапсодія". Артист народився в селі Липівці на Рогатинщині, закінчив Львівську консерваторію, працював солістом філармонії в Івано-Франківську, в Гуцульському ансамблі пісні і танцю, лавреат Міжнародного конкурсу „Золоті трембіти", нагород ім. В. Стефаника, М. Ірчана. Тепер – професор Інституту культури і мистецтва Прикарпатського університету ім. В. Стефаника. Розмову з артистом мав Левко Хмельковський.

– Ваша творча діяльність почалася в радянські часи, коли вибір репертуару був обмежений цензурними вимогами. Як ви перейшли до української пісні?

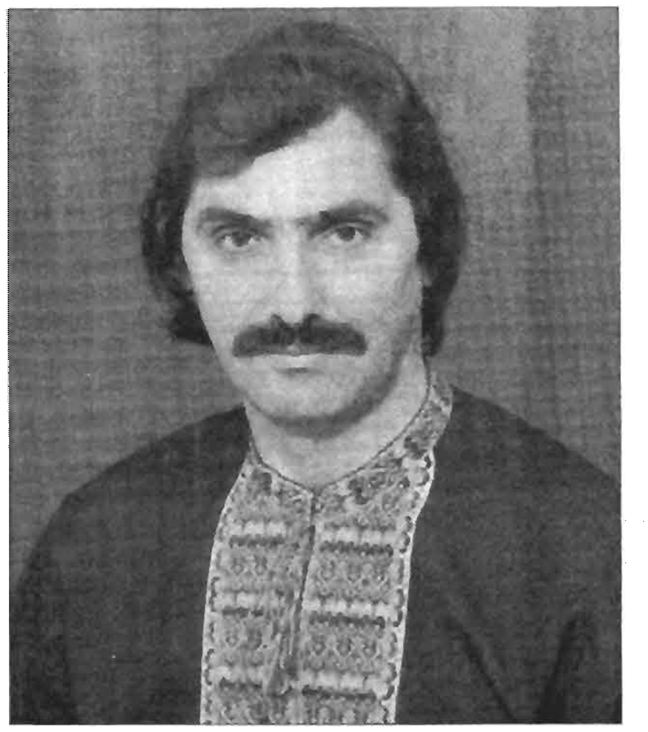
– Я народився у 1954 році і мав співати пісні того часу. Багато з них були написані талановитими поетами і композиторами, тож попри зміст їх виконання теж приносило задоволення. Тим більше, що не обов'язково було співати тільки про партію і Леніна. Але мої батьки (мій тато народився 1912 року ще за Австро-Угорщини) виховали дітей в українському дусі. В селі всі знали, що нас силою забрали в СССР в 1939 році. Я цього не міг бачити, але завжди відчував національний дух моєї Рогатинщини. Під час навчання в училищі культури, під час праці в ансамблі пісні і танцю Прикарпатського військового округу, в консерваторії у Львові я вчився на клясичних канонах співу. Моїм вчителем був видатний оперовий співак Павло Кармелюк, Народний артист СССР. Це були твори Лисенка, Моцарта, Верді... Велике піднесення викликав 1990 рік, коли люди відчули, що ось-ось вже буде українська держава. Тисячні віча у Львові, Тернополі, Івано-Франківську... Я працював у філармонії, від 1989 року мав звання Заслуженого артиста України. І пішов серед людей з січовими, з визвольними піснями. Вони дуже збуджували людей.

– Де ви навчилися цих пісень?

– Я їх знав з дитинства, їх співали батьки, співали мої односельці, але ніхто на них не доносив владі.

– Чи ваша творча діяльність була тільки концертною?

– Після закінчення консерваторії я дістав диплом з спеціяльности – оперовий і камерний співак, викладач. Державний іспит я складав у Львівській опері, співаючи партію Фіґаро в „Севільському цирульникові" Росіні. Була можливість співати в Київській опері, але виникли буденні проблеми - помешкання не було, столичної прописки, а ми вже мали першого сина... Зайнявся концертами. Звання Народного артиста України мені було присвоєно до 5-ої річниці Незалежности у 1996 році.



Народний артист України Михайло Кривень

– Як давно ви в Америці?

– Ми прилетіли ансамблем 3 серпня, дали ряд концертів, але я вже готуюся повернутися додому, тому що чекають на мене студенти, лекції. Співали на фестивалях, святкових імпрезах. Були сольні концерти. Зі мною приїхав ансамбль „Рапсодія". В його складі мій син Володимир Кривень, Володимир Шотурма, Любомир Некорак.

– Хто на вас чекає в Україні?

– У нас є ще один син Юрій, йому 21 рік, він закінчив політологію в Києво-Могилянській академії, тепер вчиться на журналіста. Також вчить право у Прикарпатському університеті. Дружина Леся закінчила Київський інститут культури.

Літературний вечір В. Біляєва

ВАШІНҐТОН. – 9 жовтня в Посольстві України в США відбувся літературний вечір члена Національної спілки письменників України Володимира Біляєва, з презентацією його нової книги спогадів про літераторів західної діяспори „На неокраянім крилі...". Книга була видана в 2003 році на батьківщині автора у Донецьку, видавництвом „Східний видавничий дім". В. Біляєва представив відомий журналіст, довголітній керівник Українського відділу „Голосу Америки" Микола Француженко. На літературному вечорі були присутні колеги В. Біляєва з українського відділу „Голосу Америки", представники дипломатичного корпусу та української громади.

Володимир Біляєв передав частину власних архівів до відділу рукописів Національної Академії Наук України.

Посольство України в США

Промені віри і любови

Славнозвісний французький письменник та знавець музики Ромен Ролан, торкаючись народної пісні, писав: „Скоро хочете ви зрозуміти музичну індивідуальність будь-якого народу, уявити собі те, що в ньому найтаємніпюго, то ось вам найкращий засіб – простудіюйте його народні пісні”. В цих словах глибока правда. Ніщо так не малює українського народу, його вдачі, темпераменту, всієї його істоти, як пісня. В супроводі пісні проходить усе життя українця, вона, як у дзеркалі, відбиває зміни в його існуванні протягом віків.

Саме 11 жовтня церква Входу в Храм Пресвятої Богородиці вітала на теренах Фльориди (Nort Port) український жіночий ансамбль „Суцвіття” – під патронатом Стейтової Управи Союз Украйнок Н.П.В. Австралії. „Подорож по Україні” – концертна програма, складена з двох частин. Керівник жіночого ансамблю Оксана Рогатин-Василик розпочала концерт з молитви – „Промінь Віри” на слова і музику Т. Петриненка. Після виконання сольо О. Рогатин-Василик солістки дарували публіці пісні, які начебто зливались з кожним життям особисто, і вона не лунала, а говорила-промовляла словами, і кожне слово цієї яскравої промови пронизувало душу.

У монтажі – „Дорогами до Незалежности” лунали переважно пісні УПА: „Тужно грала чудовая скрипка”, стрілецька пісня: „Ішов стрілець” та пісні на слова Т. Г. Шевченка. У другій частині – „Подорож по Україні” кожний міг здійснити подорож по Україні від Криму аж до Карпат.

Вітали українську громаду дует Анастазії і Адріяни Василик, які виконали народний танець.

Закінчилась програма теплими оплесками і гимном України.

Фортепіяновий супровід – Наталка Зінченко, супровід на акордіоні – Ігор Клайберт, автор монтажу „Подорож по Україні” і „Дорогами до Незалежности Оля Мисик-Рогатин.

Висловлюємо щиру подяку управі 56-го Відділу СУА ім. Мілени Рудницької в Норт-Порті, Фльорида, Христині Лазор, Марійці Білинській, Марії Наваринській, а також усім союзянкам, які спричинилися до можливости проведення концерту у Норт-Порті.

Як писав М. Гоголь, „всі вони (українські пісні) милозвучні, пахучі, різноманітні надзвичайно. Скрізь нові кольори, скрізь простота і невимовна ніжність почуттів”.

Галина Ковалишин







5 жовтня на концерті ансмблю „Суцвіття” в Ню-Йорку. Зліва вгорі: ведуча Галя Сімановська. Праворуч – ансамбль „Сувіття“ на сцені. Вгорі: голова СУ Австралії Христина Сивенька-Бейлі з союзянаками Ню-Йорку. *Фото: Я. Кулинич*

Зустріч з поетом

ЧИКАҐО. – Заходами Українського інституту модерного мистецтва і Товариства української мови ім. Шевченка українська громада мала приємність 27 вересня приймати поета Василя Махна з Ню-Йорку, який є також літературознавцем, перекладачем і есеїстом.

Про творчий шлях Василя Махна розповів присутнім д-р Богдан Рубчак – професор порівняльної літератури в Ілинойському університеті в Чикаґо.

Поезія Василя Махна, яку він читав на вечорі, – це найновіші його враження з життя і побуту в Ню-Йорку.

Василь Махно народився в Чорткові в 1965 році, жив у Тернополі, викладав літературу у Тернопільському університеті, а згодом в Яґелонському у Кракові. З 2000 року проживає в Ню-Йорку і працює в НТШ-А. Він автор п'яти збірок поезій. Його дисертація про Богдана Ігора Антонича вийшла книжкою. Також вийшла книжка перекладів польського поета Збіґнєва Герберта. Він перекладав Чеслава Мілоша, німецьких, сербських, румунських та американських поетів. Його поезії були перекладені на польську, сербську та інші мови. Він уклав антологію своїх ровесників під назвою „Дев'ятдесятники”. Часто друкується, бере участь у міжнародних фестивалях поетів різних країн.

На вечорі були показані твори мистців з України Василя Бажая та Володимири Ганкевич.

Віра Боднарук

З історії українського німого кіна

Київський театральний інститут ім. І. Карпенка-Карого випустив 1990-92-их роках у світ дві відео-касети, присвячені українському німому кіно. Першу з них названо „Народження", а другу – „Становлення і розквіт". Перша відео-касета не залишає по собі особливого враження, за винятком того, що молоде покоління може побачити відомого актора Амвросія Бучму у фільмі „Тарас Шевченко" в головній ролі, а також найбільшого режисера українського модерного театру Леся Курбаса, з часів його праці над фільмом „Вендета".

Основне зацікавлення становить друга відео-касета, що містить кадри з 20 фільмів, і хоч найкращі кадри, а також кращі фільми деяких режисерів оминено, загалом складається досить яскрава панорама українського німого кіна до 1931 року. Цілком слушно, що найбільше представлений Олександер Довженко – кадрами від його ранніх фільмів: „Ягідка кохання" (1926) та „Сумка дипкур'єра" (1927) до повнометражних: „Звенигора" (1923), де історичні події в Україні (період Хмельницького, Гайдамаччина, Перша світова війна) об'єднані символічною постаттю діда, носія національних традицій українського села; фільм „Арсенал" (1929), що представляє події українського національного руху на тлі світових подій в часах Першої світової війни; і нарешті, „Земля" (1930), виняткове мистецьке полотно, що показує ставлення людини до землі у вічному руховім житті (вмирає дід – народжується дитина).

Поруч з кадрами фільмів О. Довженка показано в другій відео-касеті кадри з фільму „Василина" (1923) режисера Фавста Лопатинського (пізніше розстріляного) – ідеальний фрагмент з побуту села на початку XX століття; „Нічний візник" (1929) режисера Георгія Тасіна – трагедія „маленької людини" на тлі діяльности українського комуністичного підпілля в часи громадянської війни; „Два дні" (1927) Георгія Стабового – психологічна драма в особі старого дворецького в часи революції; два фільми Дзиги Вертова – „Одинадцятий" (1928) та „Людина з апаратом" (1929), з яких другий вражає своєю динамічною дією в чітко витриманому ритмі; „Джальма" (1928) та „Вітер з порогів" (1930) представляють у відео-касеті фільми режисера Арнольда Кордюма – перший відображає часи громадянської війни на Кавказі, другий – життя родини останнього лоцмана перед будівництвом Дніпрогесу з фільмів Івана Кавалерідзе подано „Перекопи" (1930) та „Штурмовими ночами" (1931) – перший з часів громадянської війни, а другий з будівництва Дніпрогесу. Шкода, що до відео-касети не потрапив експериментальний фільм Кавалерідзе „Злива" (1929) з часів Гайдамаччини; фільми „Чортополох" (1927) Павла Долини та „Хліб" (1930) Михайла Шпитковського відтворюють боротьбу на селі, зокрема другий порушує тему утворення сільськогосподарських артілей у 20-их роках і фільм „Квартали передмістя" (1930) Григорія Гричера-Чериковера – побут околиці, зі значною дозою детективної драми. Все ж чи не найбільша цінність відео-касет Українського німого кіна для сучасного глядача полягає в показі мистецтва таких визначних акторів, як А. Бучма, І. Замичковський чи М. Садовський. Адже Бучма заслужено дістав назву „великого німого". Майстерність цього, без сумніву, найвизначнішого українського актора XX століття, знайшла своє найповніше втілення таки в німому кіно. Коли мені пощастило побачити А. Бучму в звуковому фільмі С. Ейзенштейна „Іван Грозний" в ролі Басманова, то такого враження, як в німому фільмі, не склалося. В показаних фільмах на відео-касеті є епізод з фільму О. Довженка „Арсенал", де А. Бучма – в ролі німецького вояка, отруєного газами. Тут шедевром є лише виняткова міміка А. Бучми. Найбільшим досягненням його є роля Гордія Ярощука в „Нічному візникові", де промовляє і його міміка, і його жести, і його хода, і почуття.

Іван Замиковський в фільмі „Два дні" створив глибоко психологічний образ старого дворецького. На обличчі актора ніби були „написані" і його глибокі страждання від самотности, і якась затверділа покірність, і зворушливі почуття до сина. Закордонна критика прирівнювала його гру в цьому фільмі до гри німецького кіноактора Еміля Янінгса. Мені ж здається, що в своєму мистецтві він був ближчий до психологічного реалізму Павла Вегенера.

Нарешті, Микола Садовський. Це єдина можливість побачити мистецтво корифея української сцени, що склалося ще в XIX столітті. Він грає ролю старого лоцмана в фільмі „Вітер з порогів". Впевнена велична хода, безмежний „океан" почуттів (і це на 74-му році життя). Це виняткова нагода сьогодні – побачити мистецтво одного з основоположників української професійної сцени...

Крізь найбільшу кількість показаних на відео-касеті фільмів пролягає тема боротьби між традиційним і новим укладом життя. Ще сильно показані національні традиції, ще існують контакти з Заходом, ще живе віра в краще майбутнє. Ще не прийшли жахливі 30-ті роки, коли і традиції, і контакти, і віра зникли...

Валеріян Ревуцький

НОВІ ВИДАННЯ

Тонке мереживо поезії Тамари Ганенко

Мереживо метафор, витонченість образів, занурення в світ внутрішніх почуттів – усе це притаманне жіночій поезії, яка викликає подив і захоплення іншосвітом жіночого сприйняття такого буденного, такого звичного світу. Звісно, і серед поетес є авторки, вірші яких лунають вибухами в провінційній тиші, кличуть до дії, збуджують вир емоцій, але Тамара Ганенко усе ж належить саме до майстринь тонкого візерунку жіночої поезії в стилі бароко.

Щойно у Білій Церкві на Київщині альманах „Біла Церква" випустив її книжку „Із тернами в серці", до якої увійшли також вірші для дітей і прозові зразки.

Тамара Ганенко народилася у 1961 році в селі поблизу Сквири, у 1991 році видрукувала у видавництві „Український письменник" першу збірку поезій „Тече Раставиця", яка стала визнанням її поетичного дару. Від 1996 року Тамара Ганенко живе у США.

Нова збірка починається з поезій, які мають яскраве громадянське звучання. Причому з відстані, з Америки, сьогодення України авторка бачить з болючою виразністю.

Тернами в її серці стало відкриття правди про боротьбу і жертви недавніх часів:

Вродливі, натхненні, далекі...
розстріляні...
Ідуть крізь шляхи, крізь тополі,
крізь втомлений шерхіт століть.

Минають роки життя за океаном, а Україна не відпускає поетесу, живе в душі, вабить до себе:

Засипало, завіяло, снігами занесло
Далеке, недосяжне,
перемріяне село...

І далі:

Які привітні там світанки,
Яка малинова зоря!
А білі птахи відлітають
В далекі далі, за моря...

Отак і Тамара Ганенко відлетіла білою птахою, щоб жити відвічним чеканням кохання і щастя далеко від милих київських гаїв.

Летять роки, червоні коні,
З копит – хвилинки срібнодзвонні...

Метафоричність її творів відкриває чутливу до життя, вразливу до краси душу. Прийшла весна, розтали візерунки на вікнах:

А в шибках розпрозорених
Скрізь носики малі:
Не сплять вже діти-проліски,
Найкращі на землі...

Такі поетичні знахідки є в кожному з віршів: „хвилі річки, пахощі землі, і один на двох великий ліс", „останні хвилі літа, океан облизав мене як гостинний пес", „опускає лапаті вуха щастя", „самота завиває, як тиха пороша, снігові кучугури в душі намело", „весна із руки прозорої очі твої напуває", „у темну ніч вогневі краплі свіч, як жовтий дощ у павутинні доль", „ой котився місяць, котився, за тополю місяць зачепився", „я на шматочки спогад рву, щоби не смів про ту хвилину...", „утекло наполохане літо, на піску сохне шлюпка пуста". Сузір'ям влучних метафор, за кожною з яких – образ, подія, почуття, збірка вабить і не відпускає читача.

І, як вже згадано, чисто жіноче серед буденної закоеанської праці прагнення неземного, високого кохання:

Прийду до тебе,
втомлена й змарніла,
Впаду я ниць, потрощена ущент,
і проростуть твої зап'ястя білі,
й заб'єшся ти між болісних прощень.

Незабгненна таємниця любові проростає у вірш:

Жагучих пестощів збуяле лихо.
Червоні губи, чорні-чорні очі...
Ці ночі – згуби.
Ти почуй це, любий, –
Я їх не хочу!
Я їх палко хочу!

Дальша доля поетеси великою мірою залежить від сприйнятти громади. Тож хочеться вірити, що її книжку прочитають і тепло сприймуть не тільки в Україні, а й за її межами.

Книжку „Із тернами в серці" можна придбати за 10 долярів в агенції „Роксоляна": 300 Parker Ave., Maplewood, NJ 07040. Тел.: (973) 763-8778.

Левко Хмельковський



Тамара Ганенко

Край любові – Україна

За білим-білим небом
За океаном, небом знов
Є край, що не пуска від себе,
Що вічно в серці, як любов.
Його річок прозорі плеса
Дають наснаги незглибінь,
І вишили його адресу
Волошки в житі голубі.
Медово липи пахнуть в літі,
У височіні птах кружля,
Там чорноземи монолітні
І люди справжні, як земля.
І може треба геть відбути,
Зайти у далечі югу,
Щоб на всю душу осягнути
Його безвимірну вагу.

14 липня 1999 р.

Різдво

Дощ на дворі хлюстить,
як із відра,
Розкішно пахне хвоя
оксамитна.
Звучить затерта пісенька
стара,
І тихо сходить у душі
молитва.

* * *

Я лечу по білосніжжю,
По критому роздоллю,
А зима кидає сніжки
Розшалілою рукою,
Сніг вривається за комір,
Сніг заплутується в косах,
І несуться білі коні,
Аж сніги рятунку просять.
Вітер десь позаду свище,
Не завдасть уже мороки,
До опівночі все ближче,
З новим щастям,
з Новим роком!

Марія
(уривок)

Моя душа живе тепер в пустелі,
У хижі, випаленій дочорна,
Смугасті рядна
стертих буднів стелить,
Не в силах слово пісні простогнать.
По головешках, попелі, вугіллі
Ступає у ніколи і в ніде...
За нею мовчки в підвечірку смуглім
Тінь спогаду останнього бреде,
І тиша непорушністю жахає, –
По ній аж кола, наче по воді!..
Несуть вітри жагучими шляхами
Бліді квітки розтрачених надій.

Вийшла „Географія України"



Петро О. Масляк, „Географія України," Ню-Йорк, Шкільна Рада, 2003, 196 стор.

В останніх роках Шкільна рада видала декілька підручників, щоб усучаснити програму навчання в Школах українознавства в США. Вийшла „Хрестоматія XX століття" – Є. Федоренка, „Граматика української мови" – Н. Кулакової та Є. Федоренка, „Найновіша історія України. 1945-2002" Ю. Гаєцького. На черзі – підручник географії, який приготовив професор катедри географії України Київського університету Петро О. Масляк.

Підручник поділений на сім розділів: вступ, природа, український народ, господарство, економічні райони, екологія та українці у світі. Характерно, що економічна географія, якої все бракувало в попередніх підручниках, займає майже половину книжки (ст. 93-178). Кожний розділ та підрозділ має вправи для учнів і навіть географічні гри та хрестівки.

Багато ілюстрацій робить підручник цікавим для учнів. Автор подав також дані про географію українських прізвищ та внесок українців у світову цивілізацію. Цікавим є розділ „Українці в світі". Тут є і оригінальні фото про скульптора Архипенка в дорозі до Америки з 1923 року та фото Української православної церкви в Москві з XVII ст.

З підручника довідуємося, що в Україні є 490 районів, 454 міст, 904 сіл міського типу та 10,210 сіл. Щорічно там можна видобувати 130 мільйонів вугілля, вдвічі більше ніж тепер. Але потрібно збудувати модерні шахти. Також в Україні є великі резерви природнього ґазу та нафти на Лівобережжі, але на це потрібно інвестицій, щоб їх використати. Дуже слабо розвинений в Україні туризм та розваго-відпочинкове господарство. Автор бачить велику перспективу у його розбудові.

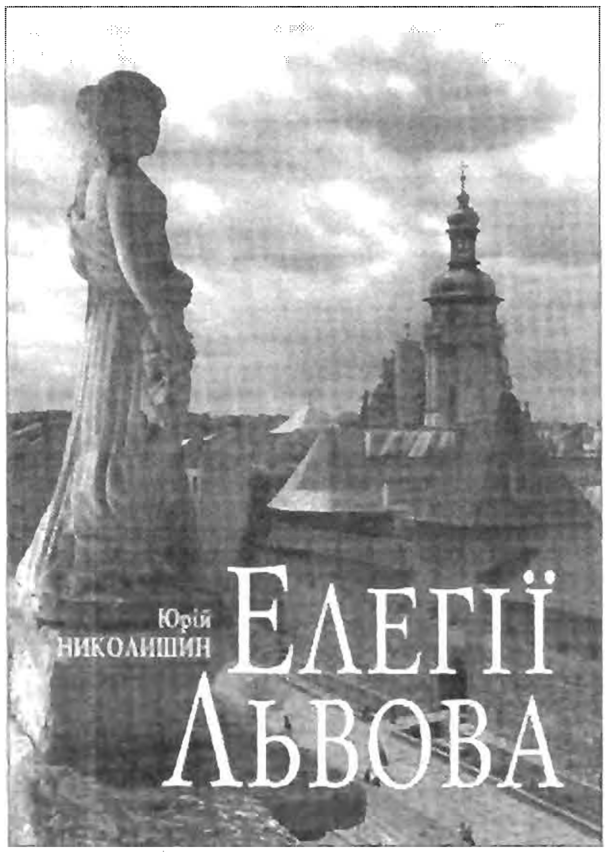
В книжці є словник, який пояснює деякі слова українською та англійською мовами.

У підручнику мало матеріялу для історичної географії чи навіть адміністративного поділу України. Немає мап, тільки ілюстрація мапи Боплянa з XVII ст. Отже, потрібно вживати підручник з історичним атласом та географічними картами. До нового видання бажано вживати бодай 5-6 мап, які б вказували, де лежать екологічні райони, шахти, річки, міста, гори, тощо. Новий підручник допоможе в навчанні географії України всім учням та людям, які цікавляться географією України.

Книжка коштує 15 дол. (плюс кошти на пересилання), її можна придбати у Шкільній раді за адресою: Ukrainian Educational Council – U.C.C.A. P.O.Box 391 – Cooper Station., New York, NY 10276-0391.

Юрій Гаєцький

Книжка, створена любов'ю до Львова



„Не раз доводиться жити далеченько від Львова, але де б ти не був, завжди живеш зі Львовом, аби запалювати серце дивною, незбагненною радістю від якогось магічного контакту з ним – інакше душа швидко спустошується і відчуваєш гіркоту своєї духовної загублености навіть серед краси і розкоші Західнього світу".

Ось таким ствердженням розпочинає свою вийняткову книжку Юрій Николишин. І це „мотто" оправдується на кожній сторінці елегій Львова, як і назвав свій альбом автор. Численні світлини усіх закутків міста, кожна із відповідним поясненням - це немов символічний травелог про Львів, створений автором, з допомогою інших фотографій, здатний захопити кожного теперішнього чи давнішого львів'янина. Як пише автор, „перед читачами – емоційна оповідь про вулиці й будівлі, про церкви і пам'ятники, про архітектуру та історію чудового міста – Львова. Книга призначена для всіх, хто любить Львів і цікавиться його історією".

І цей неповторний Львів промовляє до нас з кожної сторінки своїми світлинами, що показують його красу, його історичні надбання, його неповторність.

Книжка полонить і захопить кожного, хто коли-небудь був у Львові, тим паче кожного його довголітнього мешканця. Ця камінна квітка від першої до останньої сторінки, але також відповідно діє промовистий, теплий текст. Навіть той, хто ніколи не був у Львові, неодмінно полюбить це особливе місто, що знало стільки історичних подій, випробувань, а таки залишилося привабливим і дорогим. А місто... „як жінка, потребує любові й казки" – пише в передньому слові Я. Дерега. І ми, читачі, знаходимо в ній і одне, й інше.

„Елегії Львова" можна замовити за ціну 35 дол. у Михайла Барабаша: 40-60 Elbertson St. Apt. 4L, Elmhurst, NY 11373. Тел.: 1(718) 335-8357.

О. К.

Історія села



Літом 2003 року у Львові вийшла книжка „Історія села Переволочна" Миколи Андрусяка та Григорія Сірського. Книжка в м'якій обкладинці має 180 сторінок і кілька десятків знімок з життя-буття селян.

Книжка коштує 10 дол. включно з пересилкою, її можна придбати за адресою: Petro Lahola, 2224 Harris Rd., Broadview Hts., OH 44147. Тел.: (440) 838-1016

Петро Лагола

Книжки для молоді



ЛЬВІВ. – Католицьке видавництво „Свічадо" випустило дві книжки, призначені підліткам. У першій з них „Дрібні справи" Марії Бравн-Галковської розглядаються проблеми облаштування своєї кімнати, чесноти християнської моралі – послужливість, тактовність, співчуття. сором'язливість, лагідність, вірність, патріотизм та інші, докладно розповідається про учинки милосердя – голодних нагодувати, спраглих напоїти, заблуканих навернути, подорожнього в домі прийняти, сумного потішити. важких за вдачею терпіти, образи прощати та ін.

Друга книжка, „Мандруючи до зрілости", за редакцією Терези Круль написана для дітей віком 11-13 років і розглядає проблеми інтимного життя, про які не часто ведуть мову в сім'ї і в школі. Про зміст книжки інформують назви її розділів – „Бути в сім'ї", „Дозрівання", „Передавання життя", „Інтимність", „Мистецтво вибирати".

З питань придбання книжок можна звертатися до видавництва „Свічадо" на адресу: вул. Винниченка, 22, а/с 808, Львів, 79008 Ukraine. Телефон-факс (380)(322) 97-16-33. Електронна пошта: post@svichado.com

Л. Хм.

НА ДОЗВІЛЛІ

Марки і наліпки на честь українського війська



Випуск з нагоди 60-річчя Дивізії „Галичина“

Військова тематика (зображення військ і фльоти, полководців чи військових діячів, воєнних укріплень, битв, їхніх річниць, військових дій, зброї від середньовіччя по сьогодні) трапляється на державних поштових марках України, і недержавних, тобто непоштових, приватно виданих марках, старанням ветеранів колишніх українських військових з'єднань. Але не тільки їх. До перемін таких видань належать ще й державні й недержавні пропам'ятні бльоки, марковані й немарковані пропам'ятні конверти й листівки, формуляри польових пошт і пошт військовополонених, спеціяльні штемпелі (спецпогашення), як і інші роди штемпелів, як от ідентифіційні й календарні штемпелі військових з'єднань, військової цензури, наліпки такої цензури тощо.

Державні поштові марки України видано в 1920 році у Відні – три марки (з серії, що не потрапили вже в поштовий обіг), і в Києві в рр. 1992-2003 – 52 марки. Крім того, Українська Повстанська Армія видала для кур'єрського зв'язку в 1944-47 рр., в районі Любачівщина-Холмщина одну марку.

Недержавних українських тематично військових марок дуже багато. Українська радикальна партія видала в 1912 році у Львові три марки; бойова управа Українських січових стрільців у 1915 році у Відні – 60 марок, ветерани цього військового з'єднання в 1934 році у Львові – одну марку, в 1949 році в Мюнхені – три марки, разом – 64 марки; філія Товариства охорони воєнних могил в Рогатині в 1925-30 рр. там же – одну марку; ОУН у 1941 р. в Празі – п'ять марок; Український допомоговий комітет в Холмі в 1941 і 1942 рр. – 10 марок; невідома організація в 1941 р. у Львові – одну марку; ОУН (с) в 1943 р. в невідомій місцевості – три марки, в 1952 р. в Парижі – шість марок, в 1953 р. в невідомій місцевості у США – три марки, разом – 12 марок; військова управа дивізії „Галичина“ в 1944 р. у Львові – дві марки, інтерновані в Ріміні вояки цієї Дивізії в 1946-47 рр. – 16 марок, ветерани Дивізії в 1954 і 1957 рр. в Мюнхені – вісім марок і в 1974 і 1980 рр. в Чикаго – 20 марок, разом – 46 марок; Закордонний поштовий відділ підпільної пошти України в 1949-1983 рр. спершу в Мюнхені, згодом в Чикаго – 379 марок; Українська національна рада в 1950 р. в Мюнхені – чотири марки; Союз українських філателістів в 1954 р. в Ню-Йорку – дві марки; Організація оборони чотирьох свобід в Україні в 1954 р. в Чикаго – чотири марки; Український національний музей в Онтаріо в Каліфорнії в 1956 р. – три марки; Український музей в Клівленді в 1958 р. – дві марки, в 1959 р. – п'ять марок, разом – сім марок; Український воєнно-історичний інститут в Торонто в 1961 р. – вісім марок; Товариство приятелів капелі бандуристів в 1963, 1966, 1968-70, 1972, 1974-77, 1989, 1990, 1993 і 1994 рр. в Дітройті – 15 марок; Організація державного відродження України в 1964 р. в Чикаго – 16 марок; Реґіональне об'єднання „Ярославщина та окраїни Засяння“ в 1966 р. в Клівленді - три марки; ветерани Української Повстанської Армії в 1967 р. в Ню-Йорку – вісім марок; Український музей-архів в Денвері в 1969 р. – шість марок; Перемиське земляцтво в Великобританії в 1971 р. в Лондоні – чотири марки; і Союз українців у Великобританії в 1972 р. в Лондоні – три марки. Разом 22 видавці видало в 1912-94 рр. 604 приватні українські тематичні військові марки. Також у ранніх 1990-их рр. появилися ще в Україні непоштові, але приватно видані марки, а саме: „Гуляйпільська республіка“ в невідомій місцевості – сім марок, „Козацька пошта“ в невідомій місцевості – три марки, „Українські батальйони“ Об'єднаних Націй у невідомій місцевості – шість марок, в Запоріжжі – 17 марок, в Києві – 14 марок, в Криму – шість марок, і в Хмельницьку – 105 марок.

Цьогорічна марка з нагоди 60-річчя утворення Дивізії „Галичина“ і проєктована на 2004-ий рік марка для відмічення 60-ліття битви цієї Дивізії під Бродами символізують українські визвольні змагання, боротьбу за незалежність України і надію, що державне видавництво „Марка України“ включить визвольні змагання українського народу у свою тематику. Поштова оплата за лист чи листівку по Канаді – 48 центів, до США – 65 центів, до інших країн – 1.25 дол. Дохід з продажу призначений для хворих дивізійників і юнаків в Україні. Разом з маркою, що складається з наліпки з нагоди 60-ліття утворення Дивізія „Галичина“ й 48-центової марки-рамки Канади, на якій поміщується ця наліпка, Головна управа братства видала також пропам'ятний конверт і пропам'ятну листівку, офранковані вищезгаданою маркою, дійсною для поштового обігу в Канаді й з доплатою закордон, погашені як першоднівки. Комплект цього ювілейного видання (1 конверт, 1 листівка, 2 марки на них, погашені як першоднівки) можна замовляти в Мирона Головатого за ціну 6 канадських або 5 американських долярів (з доданням на пересилання).

Адреса: Myron Holovaty, 29 Crendon Dr., Etobicoke, ON, M9C 3G6, Canada.

Олександер Малицький

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ“, вересень 2003 р.

100 дол.	Дейчаківський Юрій	Норт Потомак, Мд.
55	Клебович Володимир	Ню Бриттан, Кон.
50	Крупська Наталія в пам'ять Корнеля Крупського	Денвер, Коло.
40	Ґалонзка Дмитро	Рослиндейл, Мас.
35	Федун Базилій	Чардон, Огайо
30	Орловська Тамара	Норвел, Мас.
	Закревський Андрій	Мідл Вилидж, Н.Й.
25	Андрусяк Марія	Ворен, Миш.
	Болонка Василь	Бутвин, Па.
	Чорненький Володимир	Фінікс, Аріз.
	Храплива Марія	Матаван, Н. Дж.
	Федуняк Василь	Голисвуд, Н.Й.
	Гавриш Степан	Ерденгайм, Па.
	Пундій Павло	Чикаґо, Іл.
	Захарків Ірина	Ворен, Миш.
20	Ліщина Л.	Ізлінґтон, Он. Канада
	Андрусь Ірина	Флашинґ, Н.Й.
	Бартків Петро	Вілмінґтон, Дел.
	Борачок Олег	Медисон, Віск.
	Бурбело Ґ.	Вестерлі, Р. Ай.
	Іваськів Аркадій	Коламбія, Мд.
	Качай Ярослав	Челтенгам, Па.
	Лаґола Петро	Бродв'ю Гтс. Огайо,
	Мацкевич Олег	Розел, Н.Дж.
	Рожанковський Ярослав	Джамейка Плейн, Мас.
	Задерей Андрій	Савт Бенд, Інд.
15	Іваницька Катерина	Релай, Н.Кар.
	Беца Павло	Лорейн, Огайо
	Ханас Петро	Овк Лон, Іл.
	Феленчак Степан	Ню Берн, Н. Кар.
	Гафткович Іван	Трентон, Н.Дж.
	Ганас Юрій	Гамілтон, Онт., Канада
	Яримович Ярослав	Челтенгем, Па.
	Калинич Любомир	Ірвінґтон, Н.Дж.
	Кутак Йосиф	Розлиндейл, Мас.
	Мелені Ярослава і Михайло	Монреал, Квеб. Канада
	Олійник Степан	Вашінґтон, Д.К.
	Петрик Федор	Левітавн, Па.
	Почтар Людмила	Скоч Плейнс, Н.Дж.
11	Скібіцький Олександер	Вебстер, Н.Й.
10	Барон, Дарія	Керґонксон, Н.Й.
10 дол.	Стеткевич Ярослав	Ворен, Миш.
	Беш Іван	Янґставн, Аріз.
	Бурдин Лев	Мідл Вілидж, Н.Й.,
	Хромовська Марія	Амстердам, Н.Й.
	Довбня Вікторія	Елентавн, Н. Дж.
	Филипович Роман	Савт Голанд, Іл.
	Гамрат Михайло	Монреаль, Квеб. Канада
	Гнатюк М.	Лівонія, Миш.
	Гурський Петро	Челтенгем, Па.
	Якубяк Ольга	Чикаґо, Іл.
	Коверко Олег	Чикаґо, Іл.
	Кривуцький Іван	Коледж Парк, Мед.
	Кульматицький Володимир	Сідер Нолс, Н.Дж.
	Квітковська Марта	Ворен, Миш.
	Лонишин Юрко	Самерсет, Н.Дж.
	Лужняки Ольга і Микола	Чикаґо, Іл.
	Литвинишин Йосиф	Гінсдейл, Іл.
	Марушка Микола	Чикаґо, Іл.
	Осудар Дмитро	Говмвуд, Іл.
	Пільгуй Дмитро	Філядельфія, Па.
	Прокопович Іриней	Калабасас, Каліф.
	Рудик Михайло	Лонґ Айленд Сіті, Н.Й.
	Смолинський Богдан	Шрузбурі, Мас.
	Стеців Богдан	Спрінґ Гіл, Фла.
	Тарасенко Василь	Чикаґо, Іл.
	Трощук Віра	Чикаґо, Іл.
	Білинська-Фірстнер Віра	Трентон, Н.Дж.
	Заяць Роман	Чикаґо, Іл.
	Заяць Анна	Ворен, Миш.
	Зварич Михайло	Йонкерс, Н. Й.
5	Омельченко Андрі	Фінікс, Аріз.
	Баран Іван	Рочестер, Н.Й.
	Богданик Йосиф	Чикаґо, Іл.
	Бойцун Михайло	Трентон , Н. Д.
	Бойко Василь	Менвіл, Н.Дж.
	Бучинська Катерина	Камберленд, Р. Ай.
	Хрхаліс Любомир	Рочестер, Н.Й.
	Цибрівський Ілько	Луївіл, Кент.
	Дацків Анна	Філядельфія, Па.
	Дейчаківський Орест	Белтсвил, Мд.
	Дубровський М.	Силвер Спрінґ, Мд.
	Фолтин Оксана	Снелвил, Дж.
5 дол.	Филипович Нестор	Чикаґо, Іл.
	Галабурда Ростислав	Клифтон, Н. Дж.
	Гришко Василь	Голивуд, Фла.
	Гуцал Маркіян	Мейпл Гров, Мін.
	Яремчук Юрій	Істон, Па.
	Яворський Михайло	Алгамбра, Каліф
	Кавка Володимира	Дрексел Гіл, Па.
	Коваль Захарій	Севіклей, Па.
	Кравчук Микола	Менвил, Н.Дж.
	Кульчак Параскевія	Омага, Неб.
	Ладанай Степан	Ґлен Спей, Н.Й.
	Леськів Микола	Філядельфія, Па.
	Левицький Семен	Етобіко, Онт. Канада
	Максимчук Степан	Джерзі Сиіті, Н.Дж.
	Мудрий Василь	Вудсайд, Н.Й.
	Мусик Павло	Дітройт, Миш.
	Лутчин Надія	Україна
	Неілко Марія	Еленвіл, Н.Й.
	Новак Григорій	Норт Лейк, Іл.
	Олійник Анна	Філядельфія, Па.
	Оріховська Дарія	Вестгемптон, Н. Дж.
	Паращук Михайло	Колчестер, Кон.
	Патрило Петро	Френчтавн, Н.Дж.
	Пилипчук Василь	Ютика, Н.Й.
	Росинський Віктор	Ювінґ Тавншип, Н.Дж.
	Сахно Йосиф	Лукавт Мавнтн, Джа.
	Семущак Степанія	Вудсайд, Н.Й.
	Шейфер Наталія	Віліямставн, Н.Дж.
	Слободинський Михайло	Періш, Фла.
	Слота Степан	Коледж Парк, Мд.
	Сиґіда М.	Іст Гановер, Н.Дж.
	Уздейчук Володимир	Йонкерс, Н.Й.
	Вольчанський Михайло	Палм Гарбор, Фла.
	Вирста Володимир	Філядельфія, Па.
	Зайло Еміль	Кісімі, Фла.
3	Гнатів Ірина	Йонкерс, Н.Й.

Разом **1,514.00 дол.**

Щиро дякуємо всім за фінансову підтримку „Свободи“ – найстаршої української газети в світі.

ПОДОРОЖІ

Волинський світильник науки

Перебуваючи в Україні з кінцем літа, я постановила відвідати Волинь. Земля ця особливо дорога мені, там минули мої найважчі роки у визвольно-підпільній боротьбі після Другої світової війни. Поїхала туди в товаристві Наталі Даниленко і завдяки їй. Вона заздалегідь склала плян, де і в яких навчальних закладах я повинна виступити і, як живий свідок, розповісти студентам про наші визвольні змагання.

Відвідини всюди були хвилюючі. Однак особливе враження на мене зробив університет „Острозька академія" – як зовнішнім виглядом, так і атмосферою, яка панує в авдиторіях та в університетському містечку.

Тільки в'їхати на територію академії – відразу впадає в око порядок і охайність. Крізь зелень дерев проглядають чисті, світло пофарбовані будинки, впорядковані доріжки через невеличкий парк, велика спортова площа, їдальня, а дещо збоку – житлові будинки для викладачів і їхніх родин. Все – в найкращому порядку і в квітах.

Як в академії, так і в цілому містечку панує українська мова. Уживання рідної мови на лекціях і в щоденному побуті – одна з умов навчання в академії. Та не тільки на мову – тут пильну увагу звертають і на українську історію, літературу. Все це – заслуга ректора проф. Ігоря Пасічника. Він надає тону і вимогливо перевіряє виконання навчальних програм.

Я залишала гостинні стіни академії з надійним почуттям, що ця історична наукова установа буде дарувати українському народові висококваліфіковану патріотичну еліту, яка зуміє виплекати „свою мудрість". Але у цьому ділі їм треба нашої фінансової помочі. Допомога Острозькій академії, а також іншим науковим інституціям – це найефективніша форма допомоги Україні, яку може дати діяспора, щоб запевнити виховання національно свідомої молоді.

Марія Пискір

Літньої пори на Хрещатику

Уже багато років я живу на святій землі, поблизу Єрусалиму. Але коли довго не буваю в Україні, на вулицях рідного Києва, не вдихаю пахощів бузку, конвалій, не плету вінки з волошок, не стою під дідовою грушею (все, що лишилося від дворища мого дитинства), притулившись до старезного стовбура, ніби до дідової неголеної щоки, не слухаю тихий голос моєї матінки – починає тужити душа. Тоді беру квиток і їду... додому. Після 5-річної перерви я знову відвідала Київ, коли квітли каштани, акація, сідав на волосся тополиний пух. Тополі теж подорослішали. В підземних переходах столичного метро продаються останні конвалії і перші ромашки, юні українки – такі красиві, привабливі, що навіть ділові молоді люди не можуть утриматися від спокуси посміхнутися красуням.

Хрещатик – головна вулиця держави, улюблене місце киян і гостей – як завжди, красивий, жвавий, древній і молодий, з оновленими вітринами нових і старих крамниць, кав'ярень, які розмістилися просто на хідниках. Тут спритні молодики полюють на безпечних гостей столиці: „Вас зфотографували безплатно. Давайте вашу адресу, за кілька днів одержите красиву світлину". Фотограф записав мою адресу і сказав: „З вас 20 гривнів". Що тут вдієш?

Під майданом Незалежности та площею Лева Толстого „виросли" справжні підземні міста з місцями для відпочинку, фонтанами, дорогими і модними крамницями, фірмовими українськими ресторанами. Все – відповідно до европейського рівня. Тут є кондиціонери, є радники, які допоможуть вам зорієнтуватися в розмаїтті товарів та послуг. Зазначу – недешевих. Тому кияни середнього достатку сюди приходять хібащо ховатися від спеки та дивитися на красиві, але недоступні речі. Купують одяг – на базарах, яких тепер розвелося багато у містах і селах. Але найбільше мене вразила виставка-продаж товарів легкої та текстильної промисловости Харківщини, що розмістилася у передній залі Київської державної консерваторії, колиски українських талантів. При вході – крамнички з взуттям, одягом, швейними додатками місцевого виробництва.

Я хотіла купити в Києві кілька дисків клясичної української музики та народних пісень у виконанні хорових колективів та відомих співаків. На жаль, це мені не вдалося. Професор Київської державної філармонії, який очолює єдиний у світі ансамбль балалаєчників – Володимир Іляшкевич – поскаржився, що зали філармонії напівпорожні, молодь не хоче ходити на концерти клясичної музики, тому адміністрації все частіше доводиться здавати в оренду залі і приміщення філярмонії, на жаль, не для клясичних концертів.

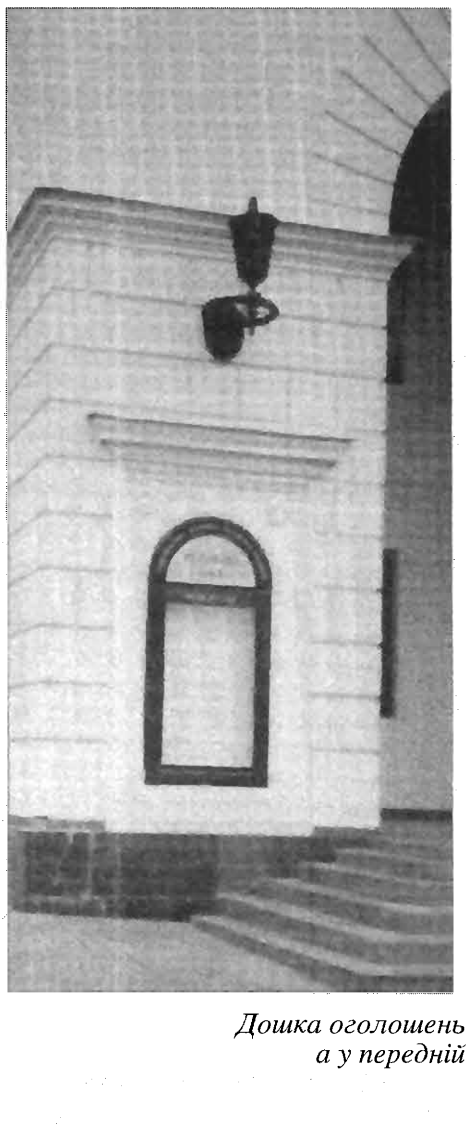
У „Метрограді" я зазирнула в книгарню „Буквоїд". Український відділ міститься в куточку, де є видання Т. Шевченка, Василя Симоненка, збірочки поезій, видані на газетному папері. Вони тулилися до розкішних російських книг. Директор магазину пояснив, що на російськомовні видання в Україні немає податків, а на українські вони сягають 20 відсотків.

Взагалі, з державною мовою в державі негаразд. Про це я говорила з журналістами, з представниками науки, учителями шкіл і просто перехожими. Всі мої співрозмовники вважали, що мова – це основа державности, але купити україномовні газети – неможливо. Про це мені хотілося поговорити з міністром науки та освіти України Василем Кременем, але чемна прес-секретар Долганова протягом тижня вибачалася за міністра, який немає кількох хвилин, щоб відповісти на мої запитання. Звісно, був кінець навчального року. Мені довелося бути на останньому дзвінку в двох школах – Київській середній ч. 63 та сільській на Черкащині. Вразила зібраність та серйозність юнаків і дівчат, що вступали в доросле життя, гордість, з якою вони говорили про свою землю, наміри, пляни. Потенціял є в Україні, але не завжди підтримують його чиновники.

Час поїздки випав на гарячу пору городів. Усі працездатні – від маленьких до старенких – обгортали картоплю, пололи кукурудзу, висаджували помідори, капусту, огірочки. Пізно, після десятої вечора, ми спілкувалися з моїми давніми друзями – Ніною та Глібом Бондаренками. У них і город до ладу, і теплиця для розсади, і кавунів – поле. Мене частували першою суницею і черешнею. Не онукові, а мені віддали перші духм'яні ягоди. Кажуть, діти ж тут живуть, то ще скуштують. Городина рятує людей взимку, бо пенсій ледве вистачає на хліб і ліки. Найгірше – старенькім, хворим і одиноким. Але діти, як не скрутно батькам усе ж гарненько одягнені, нагодовані, веселенькі. А це щастя, коли посміхається дитина.

Так швидко лине час в Україні, так хороше з друзями! На пам'ять про рідну землю сплела вінок з волошок.

Світлана Глаз





Дошка оголошень порожня – немає концертів в столичній консерваторії, а у передній залі – діє виставка-продаж промислових товарів



Безробітні музики грають в підземних переходах

ЗМІНА АДРЕСИ

❑ „Свобода" ❑ „The Ukrainian Weekly"

СТАРА АДРЕСА:

Число Відділу (якщо член УНС) ....
Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

НОВА АДРЕСА:

Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

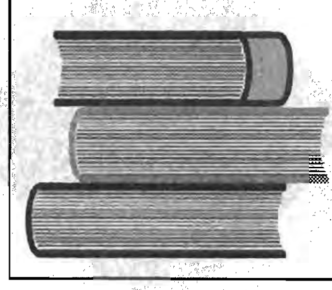
Зголошення присилати до:
Svoboda/The Ukrainian Weekly
P.O.Box 280, Parsippany, NJ 07054

На зміну адреси проситься долучити $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

КАТАЛОГ КНИЖОК
ВИПРОДАЖ

Автор і назва	Ціна в долярах
Академія Наук України. Інститут Економіки. Економіка України: минуле, сучасне і майбутнє. Матеріяли Першого конгресу Міжнародної української економічної асоціяції (українською і англійською мовами). Київ, Наукова думка, 1993, стор. 356.	12.00
Ващик, Петро. Воїн армії Ісуса. Публіцистично-документальна повість. Видавництво Каліфорнія, Сакраменто, 2001 р. М. обкл., стор. 116.	8.00
Ващик, Петро. Зоряні вітрила. Поезії. Рівне-Коннектикат, 2001р. Укр.-англ. мова. М. обкл., стор. 72.	6.00
Винниченко, Ігор. „Україна 1920-1980-их". Депортації, заслання, вислання. Київ, видавництво „Рада", 1994 р., стор. 125.	3.50
Голод, Марія-Анна. „Янгол у наймах". Старосвітські легенди. Київ, видавництво „Рада", 1995 р., стор. 77.	2.50
Горлач, Степан. „Хрестини незалежності". Київ, видавництво „Рада", 1994 р., стор. 190.	6.00
Горохович, Антоніна. „Батьки і діти". Вінніпеґ-Торонто, 1990 р. Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада, стор. 176.	8.00
Знаки. 155 стародавніх українських вишивок. Видавництво „Соняшник", Київ, 1992 р. Великий формат. М. обкл. Стор. 72.	8.00
Кацавець Г. і Паламар Л. „Мова ділових паперів". Навчальний посібник для студентів. Київ, „Либідь", 1994 р., стор. 208.	5.00
Касетка: Козацькі пісні у виконанні Петра Мамая. Благослови нас, мати Україно!	8.00
Сверстюк, Євген. Блудні сини України. Літературно-критичні статті і виступи автора, присвячених відродженню духовности й морально-естетичним проблемам. Київ, 1993 р. Тв. обкл. Стор. 255.	10.00
Слабошпицький Михайло. Українець, який відмовився бути бідним. Київ, видавництво „Рада", 1994 р. М. обкл. Стор. 174.	8.00
Словник української мови в малюнках. Загадки, прислів'я, скоромовки, фразеологія. Кольорові ілюстрації. Побільшений формат. Київ, „Освіта", 1995 р. Тв. обкл., стор. 415.	25.00
Чос Володимир. Реальна власність. Усмішки. Гумор, сатира, сарказм висвітлює сучасне життя в Україні і спонукає читача до роздумів. Черкаси „Відлуння-плюс", 2000 р. М. обкл. Стор. 56.	2.50

Ціни подані з пересилкою. Мешканці Нью-Джерзі повинні заплатити 6% стейтового податку.



Адреса:
SVOBODA, BOOKSTORE
2200 Route 10 West, P.O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Ділимося сумною вісткою, що у середу, 22 жовтня 2003 р. відійшла у вічність на 91-му році життя наша найдорожча
МАМА, СЕСТРА, БАБУСЯ і ПРАБАБУСЯ

бл. п.

ОЛЬГА КЛИМ

з дому КОЗАК

нар. 25 січня 1913 р. в с. Рахиня на Долинщині.

ПОХОРОН відбувся 27 жовтня 2003 р. із катедрального храму св. о. Миколая на парафіяльний цвинтар у Чикаго.

У глибокому смутку залишилися дочка МАРІЙКА з родиною, внуки, правнуки та числення дальша родина в Україні.

Вічна пам'ять Покійній!

Ділимося сумною вісткою з ріднею і приятелями, що в суботу, 4 жовтня 2003 р. відійшла у вічність на 92-му році життя наша дорога
МАМА, БАБЦЯ і СЕСТРА

бл. п.

ІВАННА ПЕТИК

нар. в м. Калуш, Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 11 жовтня 2003 р. в українській католицькій церкві св. Архистратига Михаїла в Дженкінтавні, Па.

Залишені у глибокому смутку:
сини – ІГОР, МСТИСЛАВ і РОМАН з родинами
внуки – СТЕФАН, СИНТІЯ, ДЖЕЙСОН, НАТАЛІЯ і ЛЕСЯ
сестра – АННА з родиною (на рідних землях)
та ближча і дальша родина в Америці, Канаді і Україні.

У 40-ий ДЕНЬ СМЕРТИ

в четвер, 13 листопада 2003 р., о год. 7-ій веч.
відбудеться

СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в церкві св. Архистратига Михаїла, 1013 Fox Chase Rd., Jenkintown, PA
і
в церкві Пресвятої Богородиці, Калуш, Україна.

Вічна Їй пам'ять!

У глибокому смутку повідомляємо українську громаду, що 28 жовтня 2003 р. у Беверли, Масс. відійшла у вічність

бл. п.

МАРІЯ ВОЛОДИМИРА МАКАРУШКА

з дому РОГОЖА

народжена 27 травня 1911 р. у Верещиці, Західня Україна

Залишені у глибокому смутку:
син – ІГОР МАКАРУШКА з дружиною ДАЄН
доньки – ХРИСТИНА АЛМОН з мужем КЛИНТОНОМ
– ОКСАНА МАКАРУШКА
брат – РОМАН РОГОЖА з дружиною МІЛЕЮ
внуки – ХРИСТИНА МАКАРУШКА-НАП з мужем ДАВИДОМ, МАРТА МАКАРУШКА, ДАМ'ЯН МАКАРУШКА з дружиною ШЕРИЛ, ЛІЯ АЛМОН, ЛЮБОМИР ВОРОХ з дружиною ЛИНДОЮ, ХРИСТИНА ХОМУТ, МАРКО ХОМУТ
правнуки – ВОКЕР МкДОВЕЛ, ЕМЕТ МАКАРУШКА, ЛУКА МАКАРУШКА-НАП, ІЛКА АЛМОН
племінники – АНДРІЙ РОГОЖА, АННА РОГОЖА

Відвідини відбудуться в п'ятницю, 31 жовтня 2003 р. від 5 до 9 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми, 129 E . 7th St., New York, NY.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в суботу, 1 листопада 2003 р. о год. 9:30 ранку в українській католицькій церкві св. Юра в Ню-Йорку, а опісля на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Їй пам'ять!

Повідомляємо з глибоким смутком, що 19 жовтня 2003 р. після довгої і тяжкої недуги відійшла у вічність наша найдорожча ДРУЖИНА, МАМА і БАБЦЯ

бл. п.

СОФІЯ ГАВРИЛЯК

з дому ГНАТ

нар. 6 грудня 1922 р. у селі Костарівці, повіт Сянок, Лемківщина.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 25 жовтня 2003 р. в українській католицькій церкві св. Юра в Ню-Йорку, а відтак на цвинтарі св. Духа в Гемптонбургу, Н.Й.

Залишені у глибокому смутку:
чоловік – ЙОСИФ
донька – ЛЕСЯ СОЛУК з мужем ЛЮБОМИРОМ
внуки – ТАНЯ, РЕНЯ і АНДРІЙКО
брат – ЮРІЙ ГНАТ з родиною
сваха – ІВАНКА СОЛУК
сестрінок – РОДЖЕР ПАТРОНІК з родиною
та ближча і дальша родина.

Вічна Її пам'ять!

З глибоким смутком повідомляємо, що 8 вересня 2003 р. відійшла у вічність дорога ДРУЖИНА, МАМА і БАБУСЯ



бл. п.

ЛЮДМИЛА (ЛЮСЯ) БОЙКО-КАРКОЦЬ

після довгої боротьби з недугою.

ПОХОРОН відбувся в суботу, 13 вересня ц.р. в українській православній церкві свв. Михаїла і Юрія в Міннеаполісі, Мінн. Похована в Hillside Cemetery в Міннеаполісі.

Покійна народилася 19 липня 1936 р. в Римні, Карпівський Хутір на Полтавщині. Жила вона в Україні до 1942 р., коли німці вивезли цілу родину до чорно-робочого табору в Німеччині. Родина приїхала до Америки – Міннесоти в 1951 р., де бл. п. Людмила (Люся) кінчила середню школу і одружилася з Петром Каркоцем.

Покійна разом із чоловіком була дуже активна в українському суспільстві. Брали участь в МУН, ОДУМ, Золотому Хресті при парафії св. Михаїла в Міннеаполісі і всяких культурних імпрезах. В 1968-му р. купили ресторацію в Вірджинії, Мінн. і брали активну участь в місцевому політичному житті. Помагали політикам, таким як віце-президент Мондейл, сенатор Гамфрі, губернатор Перпич, конгресмен Оберстар, головний прокурор Гамфрі і т.п. Як подяку віце-президент Мондейл запросив їх на присягу (Inaguration) президента Картера у Вашінгтоні. Через їхні політичні зв'язки, мали нагоду допомогти іншим підприємствам в Північній Міннесоті на суму 9 мільйонів долярів у 1984-му р., коли економіка занепала.

У сімдесятих роках, у північній Міннесоті, на т.зв. Iron Range, збудували „Центр Пояснень" (Iron World), де хотіли публіку зазнаіти з історією імігрантів, які заснували і працювали у копальнях залізної руди. Бл. п. Людмила відразу почала робити заходи щоб не забути про українських імігрантів, які там працювали від 1890-их років. Покійна там працювала понад 10 років, писала писанки, пояснювала українські традиції, історію й культуру. Вона також показувала писання писанок по цілій північній Міннесоті всяким організаціям, на телевізії і писали про неї різні газети. Smithsonian Institute вибрав її в 1976-му р. як представника на Фестин Культури у Вашінгтоні, який тривав два тижні.

Перекладала вона совєтським лещетарям, які були учасниками лещетарських змагань на Giant's Ridge в Duluth, MN від 1976-80-их років. Своєю ввічливою приязною поведінкою вона їх розз6роїла з їхньої „офіційної шкіри", й навіть вгощала їх у своїй хаті.

В сусідньому містечку Chisholm була горстка українських дітей, де Покійна створила танцювальну групу, яка брала участь у фестинах та різних інших імпрезах. Кілька разів виграли Золоту Медалю за їхні танці.

Покійна залишила у глибокому смутку: чоловіка Петра; дочку Світлану Каркоць-Вилямсон із чоловіком Тимом і дочкою Бриянoю; сина Марка із дружиною Кері; сина Володимира із дітьми Стефаном, Вікторією і Іваном.

Панахида на 40-ий день смерті відбулася 17 жовтня ц.р. в українській православній церкві свв. Михаїла і Юрія о 6-ій год. вечора.

Вічна Її пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 9 вересня 2003 р. відійшла від нас у Божу вічність наша найдорожча МАМА і БАБЦЯ



бл. п.

АННА ПІДГАЙНА

з дому ПАВЛЯК

Залишилися у глибокому смутку:

дочка – ЛЯРИСА ПІДГАЙНА ПРИШЛЯК
зять – МАТЕЙ ПРИШЛЯК
внуки – ЛУКА ПРИШЛЯК
– Б'ЯНКА ПРИШЛЯК

Родина висловлює сердечну подяку приятелям і громаді за квіти, пожертви, вислови співчуття та підтримку в цей сумний час.

Вічна Їй пам'ять!

КОМІТЕТ ЗЕМЛЯКІВ СТАНИСЛАВІВЩИНИ (Івано-Франківськ)

З глибоким сумом і жалем прощаємо з відходом у вічність нашого визначного земляка

св. п.

д-ра МИКОЛУ КЛИМИШИНА

редактора II тому „Альманаха Станиславівської Землі", довголітнього члена управи, учасника землячких З'їздів, довголітнього політв'язня польських і німецьких тюрем та концтаборів, провідного члена Української Військової Організації, Організації Українських Націоналістів, безкомпромісного учасника польських політичних процесів, автора спогадів „В поході до волі", людини незламного характеру і відданості українській нації.

Вічна Пам'ять!

РОДИНІ і ДОЧЦІ висловлюємо глибокі співчуття.

УПРАВА КОМІТЕТУ

Ділимося сумною вісткою, що 11 жовтня 2003 р. на 85-му році життя відійшла у вічність наша МАМА і БАБУСЯ

бл. п.

КАТЕРИНА КЕЙС

з дому МОРОЗ

Народилася 10 травня 1918 р. на Полтавщині, Україна. Дочка Анни Бершак Мороз і Семена Мороза. Вдова по Іванові Кейс, який помер 9 січня 1997 р.

Покійна була членкою української автокефальної православної церкви св. Тройці в Ню-Йорку і епископальної церкви Христа у Вестерлі, Ровд Айленд, де вона проживала свої останні роки.

Залишила вона трьох дітей: Раю, Юрія і Олексія. Дочка Ліліяна Клименко померла в 1995 р. Бл. п. Катерина також залишила шість внуків і чотирьох правнуків та велику родину в Америці, Україні, Росії, Болгарії і Казахстані.

Покійна Катерина залишиться в пам'яті за її велике серце і за її добру і щиру душу. Вона мала багато приятелів у всіх частинах світу, з якими вона підтримувала зв'язки.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у вівторок, 14 жовтня 2003 р. в церкві св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж., а відтак на церковному цвинтарі.

Вічна Їй пам'ять!

* * *

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ
після смерті бл. п. Катерини Кейс буде відслужена
ПАНАХИДА в неділю, 16 листопада 2003 р. в українській автокефальній православній церкві св. Тройці в Ню-Йорку по СЛУЖБІ БОЖІЙ.

Просимо рідних, приятелів і знайомих про молитви і участь в Панахиді.

Після Панахиди – обід в церковній залі.

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040